♑◆📪 🙰💻⧫🕯◆

⧫ ●🙰🙰📪✆♐

🗏🗀⌨🗐

●⧫■♐◆🕯&❍♐ ♑◆📬

&♐●■⧫♐

⧫♐●■⧫♐☸♈📫 ⧫✆♐♐❀■☹

&❁♌☸⌘

🗋🗀🖮🗐

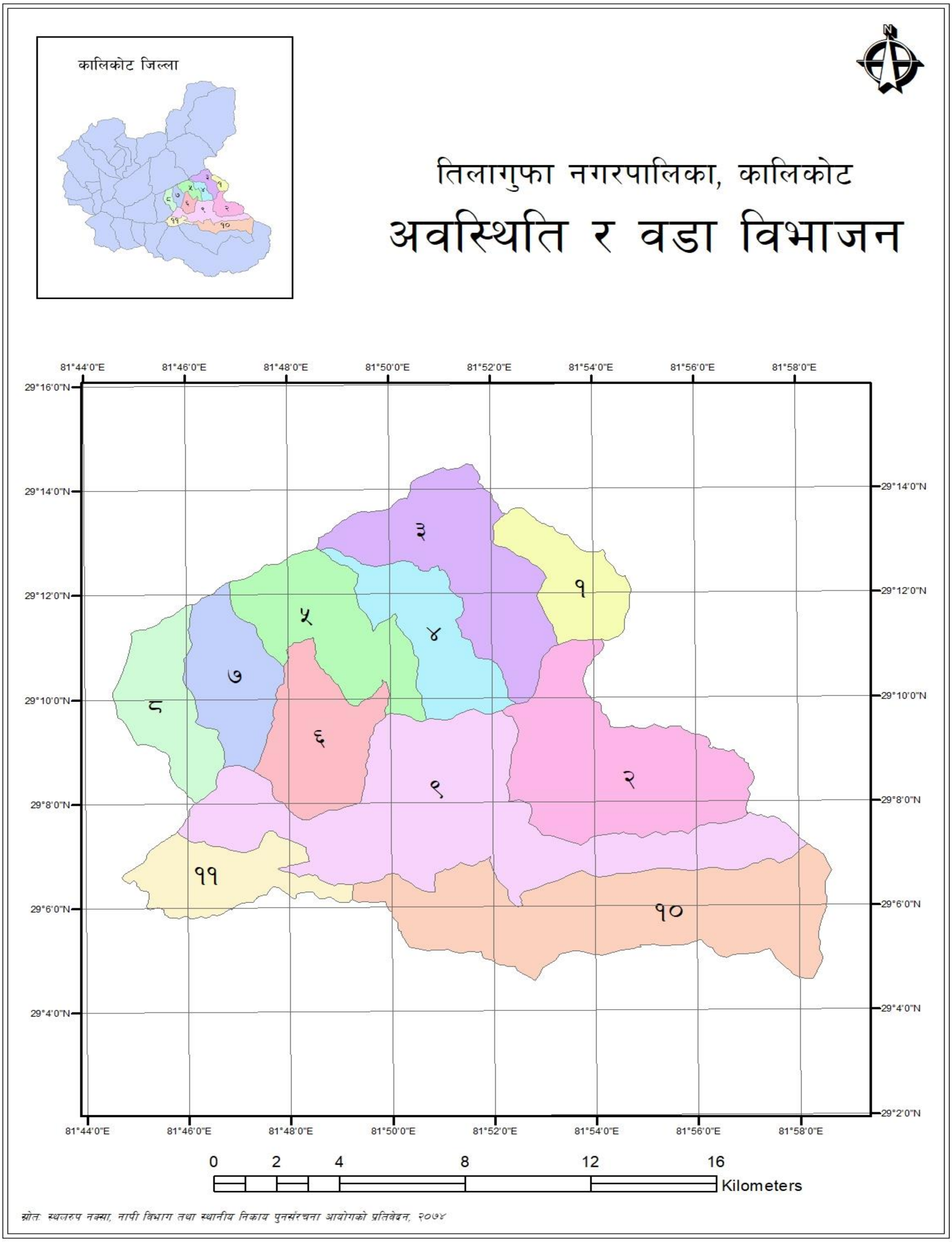
कालिकोट जिल्ला
तिलागुफा नगरपालिका, कालिकोट
अवस्थिति र वडा विभाजन
81°44'0"E
81°46'0"E
81°48'0"E
81°50'0"E
81°52'0"E
81°54'0"E
81°56'0"E
81°58'0"E
29°16'0"N
29°14'0"N
29°12'0"N
29°10'0"N
29°8'0"N
29°6'0"N
29°4'0"N
29°2'0"N
१
२
३
४
५
६
७
८
९
१०
११
0 2 4 8 12 16 Kilometers
स्रोत: स्थलरुप नक्सा, नापी विभाग तथा स्थानीय निकाय पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन, २०७४

तिलागुफा नगरपालिका, कालिकोट

भूउपयोग

भूउपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल (व.कि.मी.)	क्षेत्रफल (%)
बाँझो जमिन	४.१५	१.५८२
झाडी	४.५८	१.७४३
खेती गरिएको जमिन	४१.४१	१५.३९
भीर चट्टान	०.२५	०.०९६
वन क्षेत्र	१५०.६५	५७.३८
घाँसे भूमि	६०.५०	२३.०४
बलौटे जमिन	२.०२	०.७७१
कुल क्षेत्रफल	२६२.५७	१००

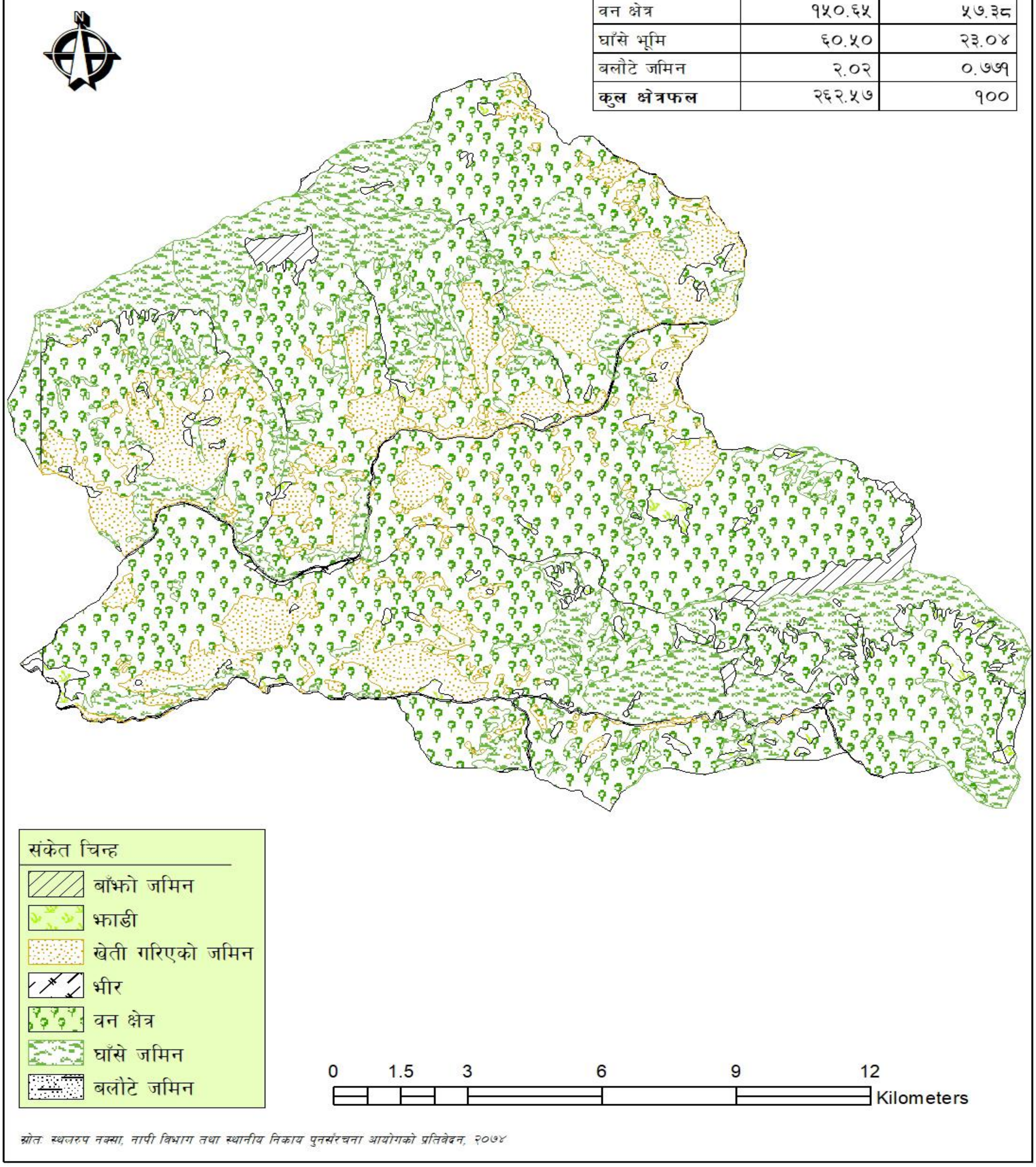

स्रोत: स्थलरुप नक्सा, नापी विभाग तथा स्थानीय निकाय पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन, २०७४

तिलागुफा नगरपालिका, कालिकोट

प्रमुख वस्ती, नदी र प्रभाव क्षेत्र

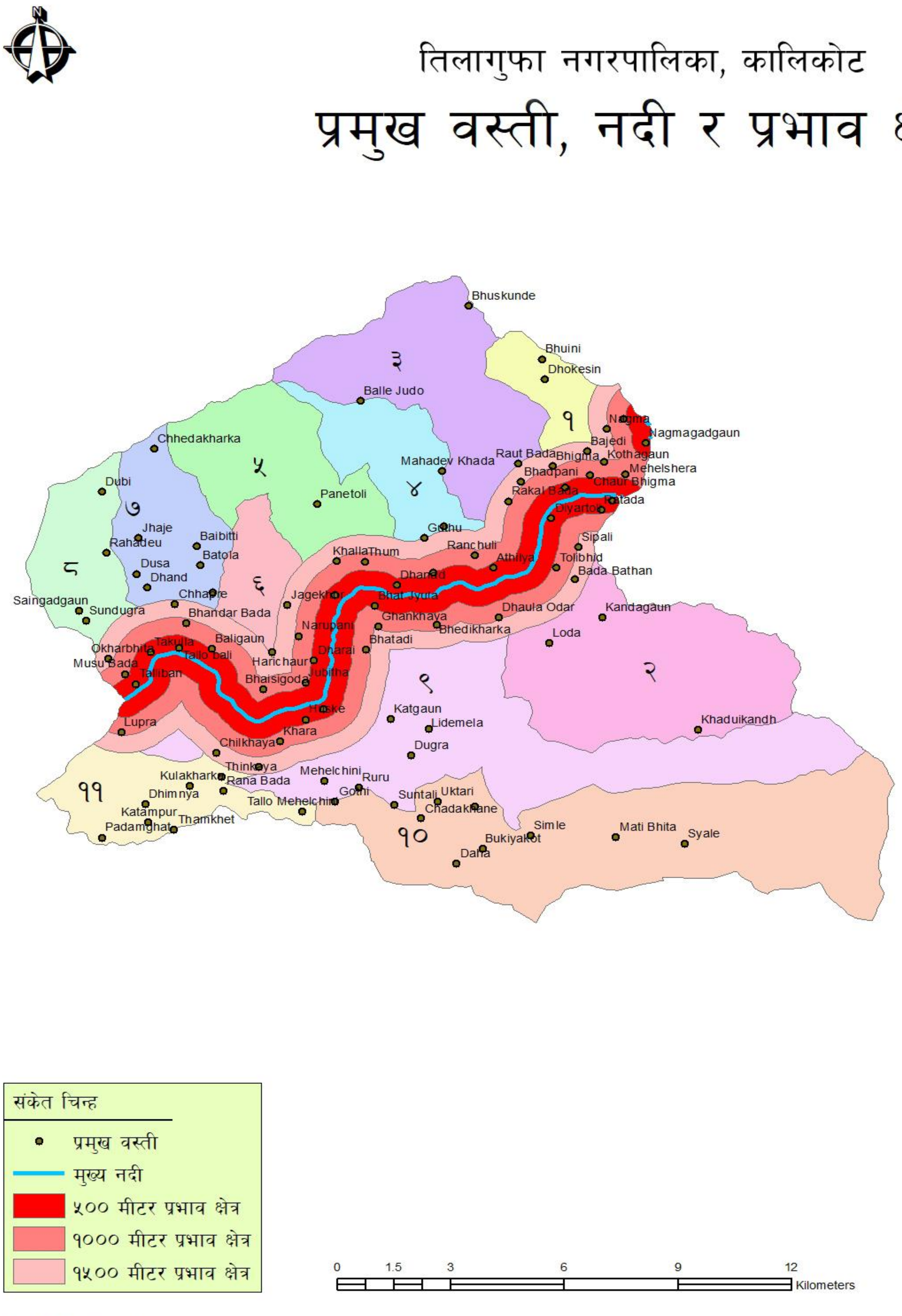

स्रोत: स्थलरुप नक्सा, नापी विभाग

दस्तावेज	नगर वस्तुगत विवरण (Municipal Profile Document)
प्रकाशक	तिलागुफा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
प्राविधिक सहयोग	**सामुदायिक विकास कार्यक्रम** **Community Development Programme (CDP)** सम्पर्क ठेगाना: विश्व खाद्य कार्यक्रम (डब्लु एफ पी) पो व.नं. १०७, चाकुपाट, ललितपुर *सम्पर्क : +९७७ ०१-५२६०६०७/५२६०६९३* ***Website:*** [***www.wfp.org***](http://www.wfp.org)
मिति	२०७४ चैत
वेभसाइट	www.tilaguphamun.gov.np

●◆■♐◆🕯&○♐ ♑◆📪&♐●■⬧ ♐

♑◆📪 ⬧♐□❀&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧ ♐□♐❀■□

♒🕯●♉⌧♐📪 ⬧♐●■⬧♐☸♈

⬧✆♐♐❀■☹ &❁♌☸⌘

प्रकाशकीय

धन्यवाद !

....

प्रमुख

रत्न बहादुर शाही

●◆■♐◆🕯&❍♐ ♑◆📪&♐●■⬧
♐
♑◆📪 ⬧♐□🏵&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧
♐□♐🏵■□
♒🕯●♏⌧♐📪 ⬧♐●■⬧♐☸♈
&✹♌☸⌘

मन्तव्य

....

दन्ता नेपाली
उप-प्रखुख

●◆■♐◆🕯&○♐ ♑◆📪&♐●■⬧ ♐

♑◆📪 ⬧♐□❀&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧ ♐□♐❀■□

♒🕯●♏⌧♐📪 ⬧♐●■⬧♐☸♈ &✹♌☸⌘

दुई शब्द

....
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय १
१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ उद्देश्य २
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू २
१.४.१ सहमति निर्माण ३
१.४.२ नगर वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण ३
१.४.४ तथ्यांक संकलन ३
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र स्रोत नक्सा तयारी ४
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी ४
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन ४
१.४.८ नगर वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी ४
१.५ सीमा ४
परिच्छेद २: नगरपालिकाको विद्यमान अवस्था ६
२.१ भौगोलिक अवस्थिति ६
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण ६
२.३ राजनीतिक अवस्थिति ७
२.४ धरातलीय अवस्था ७
२.५ प्राकृतिक सम्पदा तथा उपयोग ७
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता ८
२.७ विकासका सम्भावनाहरू ८
२.९ गार्हस्र्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरीवी ९
परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था १०
३.१ वस्ती र घरपरीवार विवरण १०
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था १०
३.३ जनघनत्वको अवस्था १०
३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण ११
३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण ११
३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण ११
३.७ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण १२
३.८ अपागंताको आधारमा जनसंख्या १२
३.९ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७३ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार) १३
३.१० विदेश गएका घरपरिवार सम्बन्धी विवरण १४
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था १५
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण १५
४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण १५

४.१.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण १५
४.१.३ जग्गाको किसिम १६
४.१.४ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण १६
४.१.५ वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण १७
४.१.६ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण १७
४.१.७ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण १७
४.२ कृषि तथा पशु विकास १८
४.२.१ सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण १८
४.२.२ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन १९
४.२.३ कृषि जमिनको जग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण १९
४.२.४ खाद्यान्न तथा दलहन बाली उत्पादन सम्बन्धी विवरण २०
४.२.५ तरकारी, फलफूल, नगदे बाली र मह उत्पादनको अवस्था २०
४.२.६ पशुपालन तथा पशुजन्य उत्पादनको अवस्था २१
४.२.७ भेडा बाखा र पन्छीजन्य उत्पादनको अवस्था २१
४.२.८ कृषि उपजमा लाग्ने रोग कीरा २२
४.२.९ पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा २२
४.२.१० व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण २२
४.२.११ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण २३
४.३ आत्म निर्भरताको अवस्था २३
४.४ पर्यटन विकास २४
४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण २४
४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण २४
४.५ घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रशोधन मिल सम्बन्धी विवरण २५
४.६ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण २५
४.७ औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था २६
४.८ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण २७
४.९ स्थानीय बजार तथा ब्यापारिक केन्द्रको विवरण २७
४.१० बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण २७
४.११ आयात तथा निर्यातको अवस्था २८
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था २९
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास २९
५.१.१ साक्षरता विवरण २९
५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण २९
५.१.५ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण ३०
५.१.६ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण ३०
५.१.७ सामुदायिक अध्ययन/सिकाइ केन्द्र सम्बन्धी विवरण ३१
५.१.८ विद्यालयको भौतिक अवस्था ३१
५.१.९ शिक्षक विवरण ३१
५.१.१० भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर ३२
५.१.११ आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी ३२
५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण ३३
५.१.१३ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था ३३
५.१.१४ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण ३३
५.१.१५ छात्रवृत्ती तथा लक्षित सुविधाको विवरण ३३
५.१.१६ आधारभूत विद्यालयमा पँहुचको अवस्था ३४
५.१.१६ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या ३४
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण ३४
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण ३४
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण ३५
५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्कर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण ३५
५.२.४ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था ३६
५.२.५ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण ३६

५.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण ३६
५.२.७ स्वास्थ्य अवस्था विवरण ३७
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई ३७
५.३.१ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार ३७
५.३.२ खानेपानीका मुहान/कुवा सम्बन्धी विवरण ३८
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था ३८
५.४ महिला, वालवालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण ३९
५.४.१ वालक्लव तथा संजालको विवरण ३९
५.४.२ सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था ३९
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन ४०
५.५.१ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण ४०
५.५.२ युवा सुर्जनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण ४०
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति ४१
५.६.१ सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा ४१
५.६.२ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला ४१
५.६.३ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण ४२
५.७ सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण ४२
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति ४३
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था ४३
६.२ जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण ४४
६.३ वनजन्य उत्पादन विवरण ४४
६.३.१ जडीबुटीको उत्पादन र उपयोग सम्बन्धी विवरण ४४
६.३.२ चरन क्षेत्र ४४
६.४.१ विपद्को प्रभाव ४५
५.४.२ सार्वजनिक जग्गाको विवरण ४५
६.४.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय ४६
६.४.५ विपद्को असर विवरण ४६
६.४.६ भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घर विवरण ४७
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था ४८
७.१ यातायात पूर्वाधार ४८
७.१.१ सवारी सुविधा र रुट ४८
७.२ विद्युत् तथा बैकल्पिक उर्जा ४८
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार) ४८
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार ४९
७.२.३ जल विद्युत्, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत् उत्पादन विवरण ४९
७.३ सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण ५०
७.४ आवास तथा भवन ५०
७.४.१ आवास माथीको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार ५०
७.४.२ घरको जगकोका आधारमा घरपरिवार ५१
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी ५१
७.४.३ घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार ५२
७.५ हुलाक पत्रपत्रिका दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्वन्धि विवरण ५२
७.९ शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्वन्धी विवरण ५३
परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति ५४
८.१ संगठनात्क तथा मानव संशाधनको अवस्था ५४
८.२ नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू ५४
८.३ नगरपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन ५५
८.४ नगर कार्यपालिका सम्बन्धी विवरण ५५
८.४ नगरपालिकाको आय विवरण ५६
८.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण ५७
८.६ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली ५७
अनुसूची १: वस्तुगत विववरण तथ्यांक संकलन फारमहरू ५८

अनुसूची १ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम..५८
अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम..८५
अनुसूची २: नगरपालिकाबाट वस्तुगत विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरूको विवरण ९०
अनुसूची ३: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्रा विवरण..९१
अनुसूची ४: विद्यालयको भौतिक अवस्था.. ९४
अनुसूची ५: शिक्षक विवरण...९६
अनुसूची ६: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाइ उपलब्धी दर ९८
अनुसूची ७: आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी...१००
अनुसूची ८: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण.. १०१
अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था...१०२
अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण..१०४
अनुसूची ११: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण १०६
सन्दर्भ सामाग्री १०७

तालिका सूची

तालिका १: भौगोलिक अवस्थिति ६
तालिका २: भूउपयोगको अवस्था ७
तालिका ३: विकासका सम्भावनाहरू ८
तालिका ४: जनसंख्या वितरणको अवस्था १०
तालिका ५: जनघनत्वको अवस्था १०
तालिका ६: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण ११
तालिका ७: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण १२
तालिका ८: जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण १२
तालिका ९: अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण १३
तालिका १०: व्यक्तिगत घटना विवरण १३
तालिका ११: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण १४
तालिका १२: मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण १५
तालिका १३: बेरोजगार सम्बन्धी विवरण १५
तालिका १४: जग्गाको किसिम १६
तालिका १५: मानव संशाधन विवरण १६
तालिका १६: वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण १७
तालिका १७: उद्योग सम्बन्धी विवरण १७
तालिका १८: सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण १८
तालिका १९: कृषि तथा पशुसेवा सम्बन्धी मानव संसाधन विवरण १९
तालिका २०: कृषिमा उपभोग भएको जग्गाको विवरण १९
तालिका २१: खाद्यान्न तथा दलहन विवरण २०
तालिका २२: तरकारी, फलफूल, नगदे बाली र मह उत्पादन विवरण २०
तालिका २३: पशुपालन र उत्पादन सम्बन्धी विवरण २१
तालिका २४: भेंडा-बाखा र कुखुरा-हाँसजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण २१
तालिका २५: कृषि उपजमा लाग्ने रोग कीरा सम्बन्धी विवरण २२
तालिका २६: पशुपन्छीमा लाग्ने रोग कीरा सम्बन्धी विवरण २२
तालिका २७: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण २२
तालिका २८: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था विवरण २३
तालिका २९: आत्मनिर्भरताको अवस्था २३
तालिका ३०: पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण २४
तालिका ३१: पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण २४
तालिका ३२: मिल, घट्ट तथा संकलन तथा प्रशोधन मिल सम्बन्धी विवरण २५
तालिका ३३: व्यापार र व्यवसायसम्बन्धी विवरण २५
तालिका ३४: उद्योगसम्बन्धी विवरण २७
तालिका ३५: खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण २७
तालिका ३६: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण २७
तालिका ३७: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण २७

तालिका ३८: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण २८
तालिका ३९: साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण........ २९
तालिका ४०: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण २९
तालिका ४१: शैक्षिक संस्था विवरण ३०
तालिका ४२: तहगत छात्रा विवरण ३०
तालिका ४३: सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको विवरण ३१
तालिका ४४: विद्यालयको भौतिक अवस्था सम्बन्धी विवरण........ ३१
तालिका ४५: शिक्षक तथा वाल विकास सहजकर्ता विवरण ३१
तालिका ४६: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाइ उपलब्धी दर विवरण ३२
तालिका ४७: आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी विवरण ३२
तालिका ४८: छात्रवृत्ति र दिवा खाजा विद्यार्थी विवरण ३३
तालिका ४९: छात्रवृत्ति र लक्ष्यित सुविधा विवरण ३३
तालिका ५०: आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको स्थिति ३४
तालिका ५१: कलेज तथा विद्यार्थी संख्या विवरण ३४
तालिका ५२: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण ३५
तालिका ५३: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण ३५
तालिका ५४: स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी विवरण........ ३५
तालिका ५५: प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था........ ३६
तालिका ५६: बालबालिकालाई दिइने खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण........ ३६
तालिका ५७: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण........ ३७
तालिका ५८: सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण ३७
तालिका ५९: खानेपानीका आधारमा घरपरिवार विवरण ३८
तालिका ६०: खानेपानीका मुहान सम्बन्धी विवरण........ ३८
तालिका ६१: शौचालयको प्रयोगका आधारमा घरपरिवार विवरण........ ३८
तालिका ६२: बालक्लब र संजालको विवरण ३९
तालिका ६३: सामाजिक सुरक्षावृत्ति विवरण ३९
तालिका ६४: युवा क्लबसम्बन्धी विवरण ४०
तालिका ६५: युवा सिर्जनशीलतासम्बन्धी विवरण ४०
तालिका ६६: सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा सम्बन्धी विवरण ४१
तालिका ६७: स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला सम्बन्धी विवरण........ ४१
तालिका ६८: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलसम्बन्धी विवरण ४२
तालिका ६९: सुरक्षा निकायसम्बन्धी विवरण ४२
तालिका ७०: वन क्षेत्र सम्बन्धी विवरण........ ४३
तालिका ७१: जैविक विविधतासम्बन्धी विवरण ४४
तालिका ७२: जडीबुटी उत्पादन र उपयोग सम्बन्धी विवरण ४४
तालिका ७३: जडीबुटी उत्पादन र उपयोगसम्बन्धी विवरण........ ४४
तालिका ७४: विपद्को प्रभाव सम्बन्धी विवरण........ ४५
तालिका ७५: सार्वजनिक जग्गाको विवरण........ ४५

तालिका ७६: विपद् जोखिमको अवस्था ४६
तालिका ७७: विपद् असरको अवस्था ४७
तालिका ७८: भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घर विवरण ४७
तालिका ७९: खाना पकाउने इन्धनको उपयोगको अवस्था........ ४८
तालिका ८०: बत्ती बाल्न उपयोग गर्ने इन्धनको उपयोगका अवस्था........ ४९
तालिका ८१: विद्युत् उत्पादनको अवस्था ४९
तालिका ८२: आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था........ ५०
तालिका ८३: आवासमाथिको स्वामित्वको अवस्था ५०
तालिका ८४: घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार विवरण........ ५१
तालिका ८५: घरको छानोको आधारमा घरपरिवार विवरण........ ५१
तालिका ८६: घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार विवरण ५२
तालिका ८७: हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसंचार र रेडियो स्टेशनसम्बन्धी विवरण........ ५३
तालिका ८८: शवदाहस्थलसम्बन्धी विवरण ५३
तालिका ८९: नगरपालिकामा रहेका कार्यालय सम्बन्धी विवरण ५४
तालिका ९०: नगरपालिकाको मानव संशाधन विवरण ५५
तालिका ९१: नगर कार्यपालिका विवरण........ ५५
तालिका ९२: नगरपालिकाको आय विवरण ५६
तालिका ९३: गैरसरकारी संस्थासम्बन्धी विवरण ५७

परिच्छेद १: परिचय

वस्तुगत विवरणले गाउँ/नगरपालिकाको समग्र क्षेत्रको विद्यमान स्थितिलाई यथार्थ रुपमा चित्रण गर्दछ । गाउँ/नगरपालिकाको वस्तुगत र विषयगत पक्षलाई समेटने गरी तयार गरिएको सूचनाको एकीकृत दस्तावेज वस्तुगत विवरण हो । तिलागुफा नगरपालिकाको वास्तविक स्थिति झल्काउने वस्तुगत विवरण तयारीको पृष्ठभूमि, उद्देश्य, नीतिगत तथा कानुनी आधार, सीमा लगायत विधि तथा प्रकृयालाई यस परिच्छेदमा समावेश गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले मूल संरचनाको रुपमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको शासकीय संरचना हुने व्यवस्था गरेको छ । सहकारिता, समन्वय र सहअस्तित्वको सिद्धान्तका आधारमा तीनवटै तहले शासन सञ्चालन गर्नुपर्ने कुरालाई समेत संविधानले स्पष्ट पारेको छ । स्थानीय तह अन्तरगत गाउँपालिका र नगरपालिकाले स्थानीय सरकारका रुपमा जनताको निकट रही शासन सञ्चालन गर्दछ । स्थानीय तहको सन्दर्भमा आकर्षित हुने संविधानको प्रावधान, कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहले नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिको नेतृत्वमा शासन सञ्चालनको व्यवहारिक अभ्यास थालनी भइसकेको छ । तीनै तहका सरकार र तदनुरुपका अंग तथा निकायहरूबीचको हार्दिकतापूर्ण सम्बन्धको आवश्यकता संघीय शासन व्यवस्थाको आधारको रुपमा रहेको छ ।

नवीन परिवेश र सन्दर्भमा स्थानीय सरकारका रुपमा नगरपालिकाले जनताको सर्वोपरि हितका लागि सेवा प्रवाह, राजश्व परिचालन र विकास निर्माणको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी तुल्याउन आवश्यक छ । जनअपेक्षाको सम्बोधन र सुशासन कायम गर्ने विषय स्थानीय सरकारको प्रमुख प्राथमिकताको रुपमा रहेको छ । ऐतिहासिक परिवर्तनपछिको स्थानीय तहको नयाँ संरचनामा निहित जिम्मेवारी पूरा गर्न आवश्यक जनशक्ति, पूर्वाधार र स्रोत साधनका अतिरिक्त कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था सुदृढीकरणतर्फ अग्रसर भइरहेको छ । संघीय तथा प्रदेश स्तरीय योजना र कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाप्रति सहिष्णुता कायम गरी सहकार्यलाई मूर्त दिनु अर्को महत्वपूर्ण कार्यको रुपमा रहेको देखिन्छ ।

वस्तुगत विवरणले नगर विकासको अवस्था दर्शाउनुका अतिरिक्त र दैनिक प्रयोजनका लागि आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउँछ । विशिष्ठ रुपमा वस्तुगत विवरणले नगर क्षेत्रको सम्भावना र समस्याको पहिचान, योजनाको आधाररेखा तयारी, राजश्व परिचालनको आधार र सेवा प्रवाहको अवस्थालाई चित्रण गर्न आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउँछ । विगतका अभ्यासहरूलाई हेर्दा सातौं पञ्चवर्षीय योजनादेखि नै नेपालमा तत्कालीन स्थानीय निकायले वस्तुगत विवरण तयारी गर्ने अभ्यासको थालनी गरेको देखिन्छ । परिवर्तित सन्दर्भमा नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले दिएको जिम्मेवारीलाई मध्यनजर गरी खण्डिकृत र क्षेत्रगत सूचनासहितको नगर वस्तुगत विवरण तयारी गर्न जरुरी हुन्छ । आधुनिक सूचना प्रविधिको विकास र विस्तारसँगै वस्तुगत विवरणको तयारी र प्रस्तुतीमा पनि समयसापेक्ष रुपमा प्रविधिको यथोचित उपयोग गर्नु उत्तिकै जरुरी छ ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ र स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम खण्डिकृत र विषय क्षेत्रगत सूचनासहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु अनिवार्य देखिन्छ । विगत वर्ष नै नेपाल सरकारले गाउँ तथा नगर क्षेत्रको समग्र वस्तुस्थिति झल्किने वस्तुगत विवरणको ढाँचा उपलब्ध गराई यथाशक्य छिटो तयार गर्न पत्राचार समेत गरिसकेको छ । स्थानीय सरकारले आफ्नो अगुवाइमा तयार गर्ने वस्तुगत विवरणले योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक सूचनाको आधार तयार गर्न महत्वपूर्ण हुनेछ । विद्यमान कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका साथसाथै सरोकारवालासँगको परामर्श र विगतका सफल अभ्यासको आधारमा तयार गरिएको वस्तुगत विवरणले नगरपालिकाको सेवा प्रवाह, आन्तरिक स्रोत परिचालन तथा योजनावद्ध विकासमा टेवा पुर्‍याउने छ ।

१.२ उद्देश्य

नगरपालिकाको नेतृत्वमा नगरपालिकाको समग्र वस्तुस्थिति झल्किने गरी विषय क्षेत्रगत रुपमा खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । यसका विशिष्ठ उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन् ।

- नगरको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत स्थिति चित्रण हुने गरी वस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार गर्ने
- नगरपालिका, विषयगत कार्यालय/शाखा, संघ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदनबाट प्राप्त आधारभूत तथा संस्थागत तथ्याङ्क एकीकृत र विश्लेषण गरी विषयगत रुपमा नगरको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने
- नगरपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजश्वको आधार र दर निर्धारण तथा विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुगत तथा विषयगत सूचना उपलब्ध गराउने
- नगरपालिकाको वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक तथा गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यलाई दिशानिर्देश गर्न देहायअनुसारका कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन् ।

क. **क. नेपालको संविधानः** नेपालको संविधानअनुसार स्थानीय तहको अधिकार अनुसूची ८ को क्रम संख्या नम्बर ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. **स्थानीय सरकार सञ्चानल ऐन, २०७४:** ऐनको दफा ११ को उपदफा २ च, ड र थ मा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र अन्तरगत तथ्यांक संकलन र अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जस अन्तरगत, जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कुल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्ध भएको र पार्श्वचित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनी उल्लेख गरिएको छ ।

ग. **स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४:** दिग्दर्शनमा “गाउँपालिका वा नगरपालिकाले वार्षिक योजना र बजेट तर्जुमा गर्नुपूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । अद्यावधिक वस्तुगत विवरण आफ्नो वेवसाइट मार्फत् सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ” भनी प्रष्ट रुपमा उल्लेख गरिएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगरपालिका वस्तुगत विवरण ढाँचा, विषयविज्ञका सुझाव, विगतका सिकाइ र नगरपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमतिअनुसार वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीमा देहाय बमोजिम चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

१.४.१ सहमति निर्माण

नगर वस्तुगत विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था तथा उपलब्ध कार्यविधि अनुसार जिल्ला समन्वय समितिमार्फत् सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तरगत विश्व खाद्य कार्यक्रमसँग समन्वय गरी प्राविधिक सहयोग परिचालन गरिएको छ । सामुदायिक विकास कार्यक्रमको क्षमता सुदृढीकरणमार्फत् स्थानीय शासन प्रणालीमा सुदृढीकरणमा सहयोग पुऱ्याउने रणनीति तथा कार्यक्रम अनुसार नगरसभा, नगर कार्यपालिका र नगर विकासका सरोकारवालासँग राय परामर्शका आधारमा नगर कार्यपालिकाको नेतृत्वमा निर्धारत ढाँचा, तथ्याङ्कका विधि तथा प्रक्रिया अनुसार नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस प्रक्रियामा विश्व खाद्य कार्यक्रमबाट प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग परिचालन गरिएको थियो । नगर वस्तुगत विवरण तयारी प्रक्रियालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रुपमा सञ्चालनका लागि मार्गनिर्देशन गर्ने उद्देश्यले तिलागुफा नगरपालिकाकी उपप्रमुख दन्ता नेपालीको संयोजकत्वमा कार्यदल गठन गरी वस्तुगत विवरण तयारी कार्य गरिएको थियो ।

१.४.२ नगर वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधिलाई नगरसभाबाट स्वीकृत गरी निर्धारण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि बमोजिम नगर वस्तुगत विवरण तयार गर्ने निर्णय गरियो । यसका साथै नगर कार्यपालिकाको नेतृत्वमा नगर विकासका सरोकारवालाको सक्रिय सहभागिता र सहयोगमा उपलब्ध गाउँ/नगरपालिका वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधिका अतिरिक्त नगरपालिकाको स्थानीय परिवेश, विशिष्टता अनुसार नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.३ नगरपालिकास्तरीय अभिमुखीकरण

नगर कार्यपालिकाको आयोजनामा नगरसभा, कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र नगर विकास सरोकारवालाबीच साझा धारणा, बुझाइ र कार्ययोजना तयार गर्न कार्तिक १६ गतेका दिन एकदिवसीय नगरपालिकास्तरीय अभिमुखीकरण कार्यशालाको आयोजना गरियो । यस कार्यशालाको उद्देश्य नगर सभा तथा कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी तथा नगर विकासका सरोकारवालाबीच नगर वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, वस्तुगत विवरण स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण औजार, विधि तथा प्रक्रिया र सम्बन्धित सरोकारवालाको सहभागिता, सहयोग र प्रतिवद्धतालगायत विविध पक्षका बारेमा जानकारी गराउने तथा छलफल गर्ने रहेको छ । अभिमुखीकरण कार्यक्रममा नगर वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, कानुनी तथा नीतिगत आधार, स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्कको विषय क्षेत्र, स्रोत, संकलन र विश्लेषणका औजार, तयारी विधि तथा प्रक्रियामा तर्जुमा प्रक्रियाबारे अन्तरक्रियामूलक छलफल गरी समान धारणा तथा बुझाइ कायम गरियो । यस क्रममा नगरपालिका तथा सरोकारवालाको जिम्मेवारी र भूमिका तथा प्रतिवद्धताबारे राय परामर्श गरी कार्यतालिका समेत तयार गरियो ।

१.४.४ तथ्यांक संकलन

वस्तुगत विवरण तयारीका लागि मुख्य गरेर प्राथमिक र द्वितीय स्रोतबाट तथ्यांक संकलन गरिएको छ । प्राथमिक स्रोतमा पारिवारिक विवरण संकलन तथा सहभागितामूलक विवरण संकलन फारम प्रयोग गरिएको थियो । द्वितीय स्रोतबाट तथ्यांक संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम उपयोग गरियो । तथ्यांक संकलनका लागि उपयोग गरिएका पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण फारम **अनुसूची १**, संस्थागत विवरण संकलन फारम **अनुसूची २** प्रस्तुत गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख स्रोतहरूमा नगर कार्यपालिका कार्यालय, जिल्लास्थित विषयगत तथा डिभिजन कार्यालय, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरू, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तीय संस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरू प्रमुख

रुपमा रहेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरू परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क संकलन गरियो । प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधि अनुसार Database management तथा IT विज्ञहरूद्वारा विश्लेषण गरियो । यसलाई https://afp.robuststaging.biz मा Log in गरी हेर्न सकिने बनाइएको छ ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र स्रोत नक्सा तयारी

प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा विश्लेषण गरियो । प्राप्त तथ्याङ्क तथा विवरणलाई विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैंगिक र जातिगत) रुपमा समेत विश्लेषण गर्ने प्रयास गरिएको छ । तथ्याङ्क विश्लेषणबाट प्राप्त सूचना तथा विवरणलाई सम्भव भएसम्म विषयगत, वडागत, लैंगिक र जातिगत रुपमा खण्डीकृत गरी प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ । तथ्याङ्क न्यूनतम भएका विषय तथा सूचकहरूमा केन्द्रीय तथ्यांक विभागको साविक गाविसको तथ्यांकलाई हालको वडागत मानसँग मेल खाने गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसैगरी जिल्लागत रुपमा मात्र प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट प्राप्त तथ्यांकलाई नगरपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने वा सामान्यीकरण गर्न मिल्ने हदसम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ । विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूमध्ये भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित स्रोत नक्सा तयार गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध नगर वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, नगर कार्यपालिका र सरोकारसँगको छलफल र निष्कर्ष बमोजिम नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयार गरियो । मस्यौदा तयार गर्दा उपलब्ध स्तरीय ढाँचा, स्थानीय परिवेश र विशिष्टता विषय तथा सूचना र विवरणलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । मस्यौदामा संभव भएसम्मका सूचनालाई स्रोत नक्साको रुपमा भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट तयार गरिएको नक्सामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण कार्यविधिमा उल्लिखित स्तरीय ढाँचा बमोजिम तयार नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा प्रस्तुत तथा छलफल गरी सुझाव प्राप्त गर्न नगरपालिकास्तरीय प्रमाणीकरण कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना गरियो । कार्यशालामा विषयगत रुपमा मस्यौदा वस्तुगत विवरणको सूचना तथा विवरण प्रस्तुत गरी विषयगत समूह तथा वृहत् समूह छलफलमा गरी सुझाव संकलन गर्नुका साथै वस्तुगत विवरणलाई औपचारिक रुपमा अनुमोदन गरी प्रस्तुत सूचना तथा विवरणलाई नगरपालिकाको आधाररेखा सूचनाको रुपमा लिई योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा विकासका उपलब्धीको लेखाजोखाको लागि प्रयोग गर्ने प्रतिवद्धता प्राप्त गरियो । यसैगरी मस्यौदा विवरणमा वडा समिति र शाखा तथा इकाई र जिल्ला समन्वय समिति (जिसस)र सहयोगी निकायहरूलाई उपलब्ध गराई सुझाव संकलन गरियो ।

१.४.८ नगर वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

नगर वस्तुगत विवरण प्रमाणीकरण कार्यशालाबाट प्राप्त राय तथा सुझाव, जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सहयोगी निकायबाट समेत प्राप्त सुझावलाई समावेश गरी नगर वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.५ सीमा

नगर वस्तुगत विवरणलाई नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको ढाँचा तथा विगतमा सफल अनुभव बमोजिम तयार गरिएको छ । विवरणमा यथाशक्य बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी तयारी गर्ने अभ्यास भएता पनि स्थानीय शासन सञ्चालनको सुरुवाती अवस्था भएको हुँदा कानुनी, नीतिगत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक कठिनाइहरू आइपऱ्यो ।

सोको बाबजुद सम्बन्धित सबैको प्रयासबाट नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्य पूरा गरिएको छ । प्रस्तुत तथ्यांकलाई संभव भएसम्म वडागत र सामाजिक रुपमा खण्डीकृत र विषयगत रुपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । नवगठित नगरपालिकामा सीमित कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनका बाबजुद पहिलो प्रयासको रुपमा तयार गरिएको यस वस्तुगतलाई विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २: नगरपालिकाको विद्यमान अवस्था

कर्णाली प्रदेश अन्तरगत कालिकोट जिल्लाको पश्चिमी भागमा अवस्थित तिलागुफा नगरपालिका उच्च पहाडी विशेषता बोकेको क्षेत्र हो । कुल २६२.५६ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको यो नगरपालिका साविक फोइमहादेव, राँचुली, छाप्रे, जुविथा र चिल्खाया गाविस मिलेर बनेको हो । यस परिच्छेद अन्तरगत नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकास संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिमका शीर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

समुन्द्री सतहको १५३० मिटरदेखि २५०० मिटरसम्मको उचाइमा रहेको तिलागुफा नगरपालिका भौगोगिक अवस्थितिका हिसाबले २९ डिग्री ४ मिनेट १८ सेकेण्ड उत्तरदेखि २९ डिग्री १४ मिनेट १५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश र ८१ डिग्री ४४ मिनेट १७ सेकेण्ड पूर्वदेखि ८१ डिग्री ५८ मिनेट २१ पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । यो नगरपालिका कालिकोट जिल्लाको जिल्लाको सदरमुकाम मान्मदेखि करीब ७० किमीको दूरीमा दक्षिण-पश्चिम भागमा रहेको छ । यस नगरपालिकाको पूर्वमा जुम्ला जिल्ला, पश्चिममा खाँडाचक्र नगरपालिका, दक्षिणमा महाबै गाउँपालिका र उत्तरमा पलाता र पचालझरना गाउँपालिकासँग सिमाना जोडिएको छ । कुल क्षेत्रफल २६२.५६ वर्ग किमी रहेको छ । नगरपालिकाको गठन हुँदा समाविष्ट साविक गाविस, वडाको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १: भौगोलिक अवस्थिति

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (वर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	फोइमहादेव वडा नं. १-५	१०.९१	४.१५
२	राँचुली वडा नं. ५-७	३२.४३	१२.३५
३	फोइमहादेव वडा नं. ६-९	२४.७६	९.४३
४	राँचुली वडा नं. २-४	१४.३६	५.४७
५	जुविथा वडा नं. १-३	१८.५५	७.०६
६	राँचुली वडा नं. १ र जुविथा वडा नं. ४-९	१५.७७	६.०१
७	छाप्रे वडा नं. १-६	१३.०१	४.९५
८	छाप्रे वडा नं. ७-९	१२.६७	४.८२
९	राँचुली वडा नं. ८,९ र चिल्खाया वडा नं. १,२	५३.२९	२०.२९
१०	चिल्खाया वडा नं. ६-८	५४.३४	२०.६९
११	चिल्खाया वडा नं. ३-५	१२.४७	४.७५
	जम्मा	**२६२.५६**	**१००**

स्रोत: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, २०७४

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण

नवगठित तिलागुफा नगरपालिका ऐतिहासिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक रुपले महत्वपूर्ण क्षेत्र हो । यो साविक जविथा गाविस सहितका ४ गाविस मिलेर यो नगरपालिका बनेको छ । नगरपालिकाको नामकरण हालको वडा नं. ९ को तिला नदीको किनारामा अवस्थित गुफाको नामबाट रहन गएको देखिन्छ । स्थानीय जानकारहरूका अनुसार यस गुफालाई विगतमा दानपाल्ते गुफा भनेर चिनिन्थ्यो । गुफामा भूत बस्ने विश्वासले मानिसहरू भित्र जान डराउँथे । तर आजकल यो विश्वास क्रमश: हटिसकेको छ भने मानिसहरू गुफाभित्र हेर्न जाने गर्दछन् । तिला नदीको किनारामा रहेका कारण यस गुफाको नाम तिलागुफा भनिएको मानिन्छ । करिब ३७ मिटर लामो यसै गुफाका नामको आधारमा नगरपालिकाको नामकरण हुन गएको हो ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

नगरपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तरगत कालिकोट जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । यस नगरपालिकामा ११ वडाहरू रहेका छन् । कालिकोट जिल्लामा विद्यमान ३ नगरपालिका र ५ गाउँपालिका गरी ८ स्थानीय तहमध्ये यो नगरपालिका एक हो । नगरपालिकाको केन्द्र साविक जुविथा गाविसको कार्यालय रहेको स्थानमा रहेको छ । पूर्ववत् रुपमा नेपालको मध्यपश्चिम विकास क्षेत्रमा पर्ने कर्णाली अञ्चलमा रहेको यो नगरपालिका जिल्लाभित्रको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि जिल्लाकै एउटा मात्र निर्वाचन क्षेत्र रहेको भएता पनि प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएका २ निर्वाचन क्षेत्रमध्ये प्रदेश *क* अन्तरगत पर्दछ ।

२.४ धरातलीय अवस्था

उच्च पहाडी जिल्ला अन्तरगत रहेको यस क्षेत्रमा धरातलीय स्वरुपका हिसाबले उच्च पहाडी उपत्यकाभित्रको समथर क्षेत्र रहेको छ । तथापि, होचा तथा अग्ला पहाडी श्रृंखला, नदी तटीय क्षेत्रमा रहेको समथर भूभाग सहित फोइमहादेव, ओखर भित्ता, राँचुली चिल्खाया जस्ता क्षेत्रमा समथर भूभाग रहेको छ । अधिकांश स्थानमा भिरालो जमिन रहेको यस गाउँपालिकामा भीर र चट्टानी क्षेत्रले करिब ०.०९६ प्रतिशत भूभाग ओगटेको छ ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा तथा उपयोग

भू-उपयोगको अवस्था हेर्दा नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल २६२.५ मध्ये करीब १५५ बकिमि वा ५९ प्रतिशत वन क्षेत्र (५७.३८ प्रतिशत जंगल र ४.१५ प्रतिशत झाडी) रहेको देखिन्छ । जस अनुसार २३.०४ घाँसे भूमि वा खर्क क्षेत्र रहेको छ । फोइमहादेव, ओखर भित्ता, राँचुली चिल्खाया क्षेत्रमा जमिन खेतियोग्य रहेको छ । खेती गरिएको जमिनको कुल क्षेत्रफल ४०.४१ वकिमि रहेको छ । नगरपालिकालाई मूलप्रवाह क्षेत्र बनाएर अविरल बगिरहने तिला नदी र स्थानीय ढाडखोला, हिमा नदी, छाप्रे खोला लगायत नदी तथा खोलाहरू यहाँको मुख्य जल सम्पदाहरू हुन् । यस क्षेत्रको छाप्रे, राँचुली, चिल्खाया, फोइ क्षेत्रमा सिंचाइ हुने गरेको छ । यहाँ डाँफे, मुनाल, घोरल, कस्तुरी, रतुवा, रेड पाण्डा, देवदार, सल्लोजस्ता वनजन्य वनस्पति स्याउ तथा ओखर जस्ता फलफूल आदि पाइने गर्दछ । जंगल क्षेत्रमा पाइने प्रमुख जडीबुटीका रुपमा पाखनवेद, सतुवा, पाँचऔंले आदि रहेका छन् । चुलीमालिका पुगमालिका, हलादुंगामालिका, तिलागुफा यस क्षेत्रका पर्यटकीय क्षेत्रहरू हुन । भू-उपयोगको प्रकार अनुसार गाउँपालिकाको क्षेत्रफल विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २: भूउपयोगको अवस्था

क्र.सं.	जमिनको प्रकार	क्षेत्रफल (वर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	जंगल	१५०.६५	५७.३८
२	घाँसे भूमि	६०.५०	२३.०४
३	खेती गरिएको जमिन	४०.४१	१५.३९
४	बाँझो जमिन	४.१५	१.५८२
५	झाडी बुट्यान	४.५८	१.७४३
६	बलौटे जमिन	२.०२	०.७७१
७	भीर चट्टान	०.२५	०.०९६
	जम्मा	**२६२.५७**	**१००**

स्रोत: स्थलरुप नक्सा, नापी विभाग तथा स्थानीय तह पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन, २०७४

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

ऐतिहासिक महत्वको सिंजा क्षेत्रसँग भौगोलिक रुपमा मात्र नभई साँस्कृतिक रुपमा पनि निकट रहेको छ । साँस्कृतिक रुपमा खस सभ्यता तथा हिन्दू साँस्कृतिको सम्मिश्रण रहेको छ । क्षेत्री, ब्राह्मण, दलित जातिको मिश्रीत बसोवास रहेको यस नगरपालिकामा मुख्य बोलीचालीको भाषा नेपाली रहेको छ । धार्मिक रुपमा हिन्दू धर्मालम्बीहरूको उच्च बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा मस्ट पुजालाई उच्च महत्व दिने गरीन्छ । यसका अतिरिक्त यहाँ मनाइले चाडपर्वहरूमा दशैं, तिहार, कृष्णाष्टमी, जनैपूर्णिमा, माघे सक्रान्ती, चैते दशैं आदि रहेका छन् । धार्मिक तथा भाषिक रुपमा करिब एकरुपता रहेको यो क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन् । भेषभूषाका रुपमा पुरुषहरूले मुख्य रुपमा दौरा, सुरुवाल, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन् । यस क्षेत्रमा रहेको चुलीमालिका पुगमालिका, सत्यदेवी, कालासिल्ला मन्दिरहरू महत्वपूर्ण धार्मिक स्थलहरू हुन् ।

२.७ विकासका सम्भावनाहरू

तिलागुफा नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानवीय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस नगरपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरूको आँकलन गर्न सकिन्छ । नगर विकासका संम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३: विकासका सम्भावनाहरू

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक स्रोत तथा साधन	• शीतोष्ण हावापानी तिला नदी, ढाडखोला, हिमा नदी • छाप्रे लगायतका बाह्रै महिना बहने नदी तथा खोला • डाँफे, मुनाल, घोरल, कस्तुरी, रतुवा, रेड पाण्डा, देवदार, सल्लो जस्ता वनजन्य वनस्पति जैविक विविधता • डेमेला, पाटन, हरिचौर, नारुमेला, रुडुबन्चु फुलबारी पाटन खल्ला बन, बजेडी चौर जस्था चरन क्षेत्र • छाप्रे, जुविथा, राँचुली, चिल्खाया, र फोईमहादेव क्षेत्रको खेती योग्य जमिन • बालुवा लगायत खरिढुंगा जस्ता खनिज • पाखनबेद, सतुवा, पाँच औल, टिमुर जस्ता जडीबुटी, यार्चागुम्बा, फोक्चाल्नो चिराइतो, बन लसुन लौठसल्ला, पोक्चाल्नो, बोजो, धोडामर्चे, गधार्नु,
२	आर्थिक	• चुलीमालिका पुगमालिका, हलादुंगामालिका, तिलागुफा गाल्जेमेला, शिवालय यस क्षेत्रका पर्यटकीय क्षेत्र • सिमी, आलु मकै फापर कागुनु र चिनो लडे अन्नपात, स्याउ, ओखर आरु बोखरा जस्ता अर्गानिक उत्पादन लागि प्रसिद्ध • धान, मकै, गहुँ, जौ जस्ता बाली उत्पादन • गाई, भैंसी, भेंडा, बाखा जस्ता पशुजन्य उत्पादन • दुई प्रतिशत सिंचित जमिन • कृषि, व्यापार, पशुपालन र वैदेशिक रोजगारी मुख्य पेशा • नेपाल इन्भेष्टमेट बैंक तथा हिमचुली चन्दननाथ बहुउद्देश्य सहकारीद्वारा

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
		वित्तीय सेवा
३	सामाजिक	• कृषि प्राविधिक शिक्षालयसहित ३३ वटा विद्यालय • स्वास्थ्य केन्द्र लगायतका स्वास्थ्य संस्था • पूर्ण सरसफाइ क्षेत्रको अभ्यास • खानेपानीको सुविधा विस्तार • स्थानीयस्तरमा युवा क्लब • धार्मिक स्थल, चाडपर्व र कला
४	भौतिक पूर्वाधार	• छाप्रे देखि नाग्मसम्म करिब २५ किमि पक्की सडक • माथिल्लो क्षेत्रका लागि सडक निर्माण निर्माणाधीन • पुल तथा साँघु निर्माण • टेलिफोनबाट संचारको सुविधा • ऊर्जाको रुपमा सोलार तथा विद्युत्को उपयोग
५	सुशासन तथा संस्थागत	• नगरपालिका, विषयगत शाखा र समितिद्वारा कार्यसम्पादन • वडा कार्यालयको कार्य नियमित रुपमा हुनु • गैसस तथा विकास साझेदार संस्थाको विकास निर्माणमा अग्रसरता

स्रोत: समूह छलफल, २०७४

२.९ गार्हस्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरीबी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरीबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा कालिकोट जिल्लाको सन्दर्भमा औंल्याइएका तथ्यहरूलाई यस नगरपालिकाको हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ । नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार कालिकोट जिल्ला मानव विकास सूचकांकका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लाहरूमध्ये ७० औं स्थानमा पर्दछ । यस जिल्लाको मानव विकास सूचकांकको मान ०.३७४ रहेको छ । जसअनुसार औसत आयु ६३.६४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आम्दानी ५७६ अमेरिकी डलर रहेको छ । गरीबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार यस जिल्लको गरीबीको दर ५७.९ प्रतिशत रहेको छ ।

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

नगरपालिकाको जनसांख्यिक अवस्थासँग सम्बन्धित वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता यस परिच्छेदमा समाविष्ट विषयहरू देहाय बमोजिमका उपशीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण

यस शीर्षक अन्तरगत विभिन्न आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ।

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस नगरपालिकाको कुल घरपरिवार र जनसंख्या क्रमशः २६९३ र १५७६६ रहेको छ। तथापि घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार कुल घरपरिवार र जनसंख्या २९११ र १७६४७ रहेको छ। वडाअनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. ७ मा २६०९ रहेको छ भने सबैभन्दा न्यून वडा नं. ५ मा १७१ रहेको देखिन्छ। विवरण अनुसार औसत घरपरिवारको आकार ६.०८ रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४: जनसंख्या वितरणको अवस्था

वडा नं	जनगणना २०६८ अनुसार						घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार					
	घरपरिवार	जनसंख्या			औसत घरपरिवारको आकार	लैंगिक अनुपात	घरपरिवार	जनसंख्या			औसत घरपरिवारको आकार	लैंगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला		
१	३६६	२०२७	१०३८	९८९	५.५४	१०४.९५	३१६	१९१८	१०५२	८६६	६.०७	१२१.४८
२	१५३	९१८	४६६	४५२	६.००	१०३.१०	१७०	१०२८	५५६	४७२	६.०५	११७.८०
३	२५१	१३९१	६७०	७२१	५.५४	९२.९३	२५०	१६२०	८२९	७९१	६.४८	१०४.८०
४	१७७	९४१	४६५	४७६	५.३२	९७.६९	१८६	१०३१	५३१	५००	५.५४	१०६.२०
५	१७५	१०२७	४९४	५३३	५.८७	९२.६८	१७१	९९९	५२८	४७१	५.८४	११२.१०
६	२६७	१४९५	७३६	७५९	५.६०	९६.९७	३९०	२१४८	११३४	१०१४	५.५१	१११.८३
७	४०४	२४०४	१२१२	११९२	५.९५	१०१.६८	४२६	२६०९	१३७८	१२३१	६.१२	१११.९४
८	१९७	१२५७	६४४	६१३	६.३८	१०५.०६	२१२	१३०४	६४७	६५७.२	६.१५	९८.३९
९	३१२	१७८१	८४६	९३५	५.७१	९०.४८	३६२	२१७०	११०१	१०६९	५.९९	१०२.९९
१०	१६४	१०५८	५४०	५१८	६.४५	१०४.२५	१७४	११२३	५७३	५५०	६.४५	१०४.१८
११	२२७	१४६७	७४३	७२४	६.४६	१०२.६२	२५४	१६९७	८७१	८२६	६.६८	१०५.४५
जम्मा	**२६९३**	**१५७६६**	**७८५४**	**७९१२**	**५.८५**	**९९.२७**	**२९११**	**१७६४७**	**९२००**	**८४४७**	**६.०८**	**१०८.८३**

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४

३.३ जनघनत्वको अवस्था

कुल ११ वटा वडा भएको यस नगरपालिकामा सबैभन्दा कम क्षेत्रफल वडा नं. १ को ४.१५ वकिमी र सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल वडा नं. १० को २०.६९ वकिमी रहेको देखिन्छ। नगरपालिकाको जनघनत्व ६७.२० प्रति वकिमी रहेको छ जहाँ वडा नं. १० मा सबैभन्दा कम २०.६७ प्रति वकिमि छ भने सबैभन्दा उच्च घनत्व वडा नं ७ मा २००.५४ प्रति वकिमि रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५: जनघनत्वको अवस्था

वडा नं.	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वकिमी)
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (वकिमी)	प्रतिशत	
१	१९१८	१०.८६	१०.९१	४.१५	१७५.८०
२	१०२८	५.८२	३२.४३	१२.३५	३१.७०

वडा नं.	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वकिमी)
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (वकिमी)	प्रतिशत	
३	१६२०	९.१८	२४.७६	९.४३	६५.४३
४	१०३१	५.८४	१४.३६	५.४७	७१.८०
५	९९९	५.६६	१८.५५	७.०६	५३.८५
६	२१४८	१२.१७	१५.७७	६.०१	१३६.२१
७	२६०९	१४.७८	१३.०१	४.९५	२००.५४
८	१३०४	७.३८	१२.६७	४.८२	१०२.९२
९	२१७०	१२.२९	५३.२९	२०.२९	४०.७२
१०	११२३	६.३६	५४.३४	२०.६९	२०.६७
११	१६९७	९.६१	१२.४७	४.७५	१३६.०९
जम्मा	**१७६४७**	**१००**	**२६२.६**	**१००**	**६७.२०**

स्रोत: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, २०७४

३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेरका आधारमा जनसंख्याको स्थितिलाई उमेर समूह अनुसार विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेर समूह अनुसार जनसंख्या																	
१ वर्ष भन्दा कम		१-५ वर्ष		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष भन्दा माथि	
पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१२	१०	१२४	९६	२६२	२२७	१०५	६७	१६१	१३०	२३२	२०९	७४	७६	४७	३७	३१	१८
१६	१५	९२	७७	११९	११३	३९	३१	८४	७५	१३६	११७	४१	२६	१७	८	१२	१०
१९	१३	८४	७७	१८५	१७६	७५	९२	१२९	११३	२२७	२१८	६६	५०	३२	३०	१९	१५
२४	२२	५५	५१	११७	११२	४२	३९	७०	७१	१३५	१३४	४८	४०	२३	२२	१२	१४
२१	१५	६९	५६	१०९	११८	५२	४७	७३	६२	१२८	११३	४४	३२	१८	१४	१४	१४
१२	११	१५१	१०१	२४८	२२६	११०	९३	१३२	१२७	३२९	३२१	८०	७७	५४	३७	१८	२१
१६	१४	२१०	१६७	३७५	३५४	१३०	९८	१४८	१४२	३२३	३१२	८७	६७	५८	५९	२७	२२
१५	१३	७२	६०	१२५	११२	८५	७१	१५२	१४१	११७	१०८	६१	५०	४९	४५	१३	१५
१२	१२	११७	१०७	२४१	२२०	१३०	१२०	१३५	१०७	३२९	३१४	११०	१०१	३७	४०	२२	१६
१६	१४	८२	९८	१३६	१४२	६८	५३	३४	२९	१५३	१४१	३४	३४	२८	२०	१९	२२
१२	१०	१०१	९५	२१९	२१९	९८	९५	११२	१०४	२१८	२०९	५८	४८	३८	२८	१४	१९
१७५	**१४९**	**११५७**	**९८५**	**२१३६**	**२०१९**	**९३४**	**८०६**	**१२३०**	**११०१**	**२३२७**	**२१९६**	**७०३**	**६०१**	**४०१**	**३४०**	**२०१**	**१८६**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार नगरपालिकाभित्र नेपाली भाषा नै मातृभाषाका रुपमा रहेको छ ।

३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण अनुसार धार्मिक हिसाबले नगरपालिकामा सबैभन्दा उच्च हिन्दू धर्म मान्नेहरू ९९.८५ प्रतिशत रहेका छन् । त्यसैगरी, बौद्ध धर्म र इसाई धर्म मान्नेहरूको जससंख्या क्रमशः ३१ र ३७ रहेको देखिन्छ । धर्म अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	धर्म अनुसार जनसंख्या (जनगणना २०६८)				धर्म अनुसार जनसंख्या (घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४)			
	हिन्दू	बौद्ध	इसाई	जम्मा	हिन्दू	बौद्ध	इसाई	जम्मा
१	२००५	१२	१०	२०२७	१९०६	१८	१२	१९१८
२	९१८	०	०	९१८	१०२२	०	६	१०२८
३	१३९१	०	०	१३९१	१६१७	३	०	१६२०
४	९४१	०	०	९४१	१०२३	०	८	१०३१
५	१०२७	०	०	१०२७	९९९	०	०	९९९
६	१४९५	०	०	१४९५	२१४३	१	४	२१४८
७	२४०४	०	०	२४०४	२६०९	०	०	२६०९
८	१२५५	०	२	१२५७	१३०४	०	०	१३०४
९	१७८१	०	०	१७८१	२१६३	०	७	२१७०
१०	१०५८	०	०	१०५८	११२३	०	०	११२३
११	१४६७	०	०	१४६७	१६८८	९	०	१६९७
जम्मा	१५७४२	१२	१२	१५७६६	१७५९७	३१	३७	१७६४७
प्रतिशत	९९.८५	०.०८	०.०८	१००	९९.७२	०.१९	०.२१	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४

३.७ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

जातजातिगत आधारमा जनसंख्यालाई हेर्दा सबैभन्दा धेरै ब्राह्मण क्षेत्रीको ठकुरीको जनसंख्या ७८.९४ प्रतिशत र दलितको जनसंख्या २०.८६ देखिन्छ । नगरपालिकाको जनसंख्यालाई जातजातिगत रुपमा वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८: जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	पहाडी ब्राह्मण /क्षेत्री	पहाडी आदिवासी/जनजाति	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा
१	१४४०	१८	४५९	१	१९१८
२	८२४		२०३	१	१०२८
३	१४७०		१४५	५	१६२०
४	९२०		१११	०	१०३१
५	६९३		३०४	२	९९९
६	१९७७		१७१	०	२१४८
७	२१०३		५०५	१	२६०९
८	८१८		४८६	०	१३०४
९	१२१४		९५३	३	२१७०
१०	११२१		०	२	११२३
११	१३५०		३४५	२	१६९७
जम्मा	१३९३०	१८	३६८२	१७	१७६४७
प्रतिशत	७८.९४	०.१०	२०.८६	०.१०	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.८ अपागंताको आधारमा जनसंख्या

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न खालका अपांगता भएका कुल ५५८ व्यक्तिहरूमध्ये सबैभन्दा उच्च शारीरिक अपांगता भएकाहरूको संख्या २२६ रहेको छ भने अन्यहरूमा दृष्टिविहीन, सुस्तश्रवण र बहुअपांगको संख्या क्रमश: १२७, ११७ र २६ रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत र लैगिंकता रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९: अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	अपांगताका आधारमा जनसंख्या								
	शारीरिक	दृष्टिविहीन	सुस्त श्रवण	दृष्टि तथा श्रवण	बोलि अकमकिने	मानसिक	बौद्धिक	बहुअपांग	जम्मा
१	११	८	४	०	६	१	०	१	३१
२	१७	१२	५	०	१	२	०	०	३७
३	१६	१४	४	०	४	०	३	१	४२
४	३	२	२	०	०	१	०	०	८
५	२	४	२	०	०	०	०	१	९
६	९	७	३	२	२	३	०	०	२६
७	२०	९	१४	०	१	२	१	०	४७
८	५५	२१	३४	३	६	०	०	१४	१३३
९	५२	२७	१३	२	४	४	१	०	१०३
१०	२०	५	२०	०	२	०	२	२	५१
११	२१	१८	१६	१	६	२	०	७	७१
जम्मा	२२६	१२७	११७	८	३२	१५	७	२६	५५८
प्रतिशत	४०.५०	२२.७६	२०.९७	१.४३	५.७३	२.६९	१.२५	४.६६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्भेक्षण, २०७४

३.९ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७३ चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

गतवर्षको विवरण अनुसार नगरपालिकामा कुल १३५० जन्मदर्ता, ८७ मृत्युदर्ता, ११५ विवाह दर्ता भएको देखिन्छ । यस्तैगरी बसाइँसराइको सन्दर्भमा ५ परिवार बसाइँसराइ गरी आएको र १० परिवार बसाइँसराइ गरी गएको पाइन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०: व्यक्तिगत घटना विवरण

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराइ	
					आएको	गएको
१	१९८	११	९	०	२	३
२	६२	५	२	०	०	०
३	९८	९	१३	०	०	४
४	२९६	७	३	०	२	१
५	९०	६	८	०	०	०
६	१०२	१०	१५	०	०	०
७	१०६	१३	१९	०	०	२
८	०	०	०	०	०	०
९	१५४	१०	२३	०	०	०
१०	१४०	५	९	०	०	०
११	१०४	११	१४	०	१	०
जम्मा	१३५०	८७	११५	०	५	१०

स्रोत: नगरपालिका कार्यालय, २०७४

३.१० विदेश गएका घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

विदेश गएका घरपरिवारको स्थिति हेर्दा कुल २६९३ घरपरिवारमध्ये सबैभन्दा बढी विदेश जाने वडा नं. ७ मा २५ घरपरिवार रहेकोमा वडा नं. १० मा कुनै घरपरिवार विदेश नगएको देखिन्छ छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ११: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या विवरण			
	गणना गरेको स्थानमा बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेशमा बसेको	जम्मा
१	१८११	८९	१८	१९१८
२	९६५	१७	४६	१०२८
३	१५७९	१८	२३	१६२०
४	९६६	३४	३१	१०३१
५	९७४	१४	११	९९९
६	२१०१	३५	१२	२१४८
७	२४५९	७८	७२	२६०९
८	१२०३	४७	५४	१३०४
९	२०७०	४५	५५	२१७०
१०	१०३४	३८	५१	११२३
११	१५९५	५८	४४	१६९७
जम्मा	**१६७५७**	**४७३**	**४१७**	**१७६४७**
प्रतिशत	**९८.०३**	**२.७७**	**२.४४**	**१०३**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा पेशा, रोजगारी, कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तीय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस शीर्षक अन्तरगत आर्थिक गतिविधिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा अबलम्बन गरिएको पेशामध्ये सबैभन्दा बढी कृषिलाई मुख्य पेशाको रुपमा ५०.८६ प्रतिशत वा ८९७५ रहेको छ भने २५.७८ प्रतिशतले अध्ययनरत रहेको देखिन्छ । दश वर्षभन्दा माथिको जनसंख्याको पेशागत स्थिति नियाल्दा सबैभन्दा न्यून उद्योग व्यापार गर्नेको संख्या ४१५ जना (२.३५ प्रतिशत) रहेको छ । पेशा अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२: मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण

वडा नं	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी	उद्योग तथा व्यापार	ज्याला/मजदुरी	वैदेशिक रोजगारी	व्यवसायिक कार्य	अध्ययनरत	कम उमेर	जम्मा
१	८२४	४६	७२	१२५	२८	११	६१५	१९७	१९१८
२	४५८	१५	६	३१	५१	६	३३३	१२८	१०२८
३	७७९	६१	१३५	४०	४७	९	४१०	१३९	१६२०
४	५५६	४८	२	२७	५३	१८	१६६	१६१	१०३१
५	४९८	१९	३५	१६	४१	२०	२६४	१०६	९९९
६	१०५५	११४	५९	६५	७३	९	५२८	२४५	२१४८
७	१४१३	४९	६२	४३	८७	११	७४०	२०४	२६०९
८	७८५	४६	०	३२	५५	१	२८५	१००	१३०४
९	१०९६	७६	०	६१	६२	६	६८५	१८४	२१७०
१०	६३१	९	०	४३	७७	४	१७८	१८१	११२३
११	८८०	३४	४४	१५	६७	२७	३४६	२८४	१६९७
जम्मा	**८९७५**	**५१७**	**४१५**	**४९८**	**६४१**	**१२२**	**४५५०**	**१९२९**	**१७६४७**
प्रतिशत	**५०.८६**	**२.९३**	**२.३५**	**२.८२**	**३.६३**	**०.६९**	**२५.७८**	**१०.९३**	**१००.००**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.१.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्रको पूर्ण बेरोजगारहरूको संख्या जम्मा ५२ जना मात्र रहेको देखिन्छ। तथापि, आर्थिक रुपमा सक्रिय नभएका र संधै सकृय नहुनेहरूको जनसंख्या क्रमश: ३७.१४ तथा ८.२३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। जस अनुसार रोजगार जनसंख्या ५३.७७ रहेका छ। आर्थिक क्रियाकलाप अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १३: बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

आर्थिक क्रियाकलाप	दस वर्षमाथिको जनसंख्या			
	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
रोजगार	२९५६	२८४७	५८०३	५३.७७

आर्थिक क्रियाकलाप	दस वर्षमाथिको जनसंख्या			
	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
बेरोजगार	४५	७	५२	०.४८
संधै सक्रिय नहुने	४०२	४८७	८८९	८.२३
आर्थिक रुपमा सक्रिय नभएका	१९५९	२०५०	४००९	३७.१४
नखुलेको	१२	२९	४१	०.३८
जम्मा	**५३७४**	**५४१९**	**१०७९३**	**१००**

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

४.१.३ जग्गाको किसिम

नगरपालिकाको कुल खेती गरिएको जमिन ४०४०.४८ हे. मध्ये खेत १७५६.१८ हेक्टर र बारी २२८४.३ हेक्टर रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४: जग्गाको किसिम

खेती गरिएको जग्गाको किसिम	क्षेत्रफल (हे)	प्रतिशत
खेत	१७५६.१८	४३.४७
पाखो बारी	२२८४.३	५६.५४
जम्मा	४०४०.४८	१००.०

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

४.१.४ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध हुन सक्ने कृषि, पशु, इन्जिनियरिङ्ग, वन, मेडिसिन, खाद्य प्रशोधन, वकिल, पत्रकार जस्ता प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधन कुल १८० रहेको छ। जसमध्ये सबैभन्दा बढी वडा नं. ३ मा ४१ जना रहेको छ भने वडा नं. ११ मा सबैभन्दा न्यून ३ जना त्यस्ता मानव संशाधन उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १५: मानव संशाधन विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन																जम्मा
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्य प्रशोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	१	२	–	३	–	–	२	४	–	–	–	–	–	१	–	–	१३
२	१	२	–	३	–	–	–	४	–	–	–	–	–	–	–	–	१०
३	५	३	–	१०	–	१	८	१३	–	–	–	–	–	१	–	–	४१
४	४	६	–	८	–	१	४	७	–	–	–	–	–	–	–	–	३०
५	१	२	–	२	–	–	२	३	–	–	–	–	–	–	–	–	१०
६	३	२	२	३	१	२	२	४	–	–	–	–	–	१	–	–	२०
७	१	३	१	५	–	–	४	६	–	–	–	१	–	–	–	–	२१
८	१	१	–	२	–	–	–	२	–	–	–	–	–	–	–	–	६
९	१	२	२	–	१	–	८								२	६	२२
१०	–	३	–	–	–	–	१	–	–	–	–	–	–	–	–	–	४
११	१	२	–	–	–	–	–	–	–	–	--	–	–	–	–	–	३
जम्मा	**१९**	**२८**	**५**	**३६**	**२**	**४**	**३१**	**४३**	**०**	**०**	**०**	**१**	**०**	**३**	**२**	**६**	**१८०**

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१.५ वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण

यस नगरपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारीका लागि जाने कुल १६६३ जनामध्ये सबैभन्दा उच्च संख्यामा भारत जाने ९५.७९ प्रतिशत रहेका छन् । खाडी मुलुक तथा मलेसियाजस्ता देशमा जाने ६१ जना र जापान, कोरिया जानेको जनसंख्या ९ जना रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १६: वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण

वडा नं	वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको संख्या				
	भारत	खाडी मुलुक तथा मलेसिया	युरोप, अमेरिका, अष्ट्रेलिया	जापान वा कोरिया	जम्मा
१	१७१	६	–	–	१७७
२	१०९	४	–	–	११३
३	८२	५	–	४	९१
४	१४०	३	–	–	१४३
५	१२०	९	–	–	१२९
६	३४५	१३	–	३	३६१
७	५०४	१६	–	–	५२०
८	१०३	५	–	–	१०८
९	३	–	–	–	३
१०	४	–	–	१	५
११	१२	–	–	१	१३
जम्मा	**१५९३**	**६१**	**०**	**९**	**१६६३**
प्रतिशत	**९५.७९**	**३.६७**	**०.००**	**०.५४**	**१००**

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१.६ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्र सुकुम्बासीका रुपमा बसेका अव्यवस्थित बसोबासको अवस्था अत्यन्तै न्यून रहेको पाइन्छ । यस सन्दर्भमा हेर्दा वडा नं. ५ को कुलाखर्क लाग्ने चौरमा बसोबास गरेका जम्मा ५ घरपरिवार रहेको देखिन्छ ।

४.१.७ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्र सहकारीको स्वामित्व रहेको एउटा साना खालको जडीबुटी उद्योग सञ्चालनमा छ भने निजी स्वामित्व रहेको ६ वटा घरेलु उद्योग सञ्चालन गरिएको पाइन्छ । यी उद्योगहरूबाट १९ जना महिला तथा ११ जना पुरुषहरूले रोजगारी पाएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १७: उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको नाम	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
साना								
निगालकोट जडीबुटी चिया उद्योग	२	सहकारी	साना	२	१	३	चिया	१२०

तिला कर्णली जडिबुडी उत्पादन सहकारी	१	सहकारी	साना	८	१	९	चिया	१५०
घरेलु								
तिलागुफा ढाँका उद्योग	४	निजी	घरेलु	२	–	२	ढाँका	२०००
राडीपाखी	१०	निजी	घरेलु	३	४	७	राडीपाखी, लिउ	९५
अल्लो प्रशोधन	१०	निजी	घरेलु	२	२	४	अल्लो प्रशोधन	४५
स्याउ प्रशोधन	११	निजी	घरेलु	२	३	५	स्याउ प्रशोधन	१५०
जम्मा				१९	११	३०		२४१०

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस शीर्षकमा सिंचाई, कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी गतिविधिहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ।

४.२.१ सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा वर्षैभरी तथा मौसमी गरी १४ वटा सिंचाइ पूर्वाधारबाट करिब २७७२ हेक्टर जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस्तो सुविधाबाट ३२३४ घरपरिवार लाभान्वित रहेका छन् । आयोजनागत रुपमा सिंचाइको स्थल, किसिम, माध्यम, उपलब्धता, सिञ्चित जमिन तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १८: सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण

सिंचाइ सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाइको किसिम	सिंचाइको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाइको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई	परिमाण			
भिग्मेली कुलो	१	कुलो	कुलो	कि.मी	३	वर्षैभरी	१०	३७२
मेहेलसेरी कुलो	१	कुलो	कुलो	कि.मी	५	वर्षैभरी	८	३४
साउकुलो	२	कुलो	कुलो	कि.मी	१०	मौसमी	१३	११३
सिमरखोला कुलो	२	कुलो	कुलो	कि.मी	५	मौसमी	६	४०
घट्टावाडी कुलो	३	कुलो	कुलो	कि.मी	११	मौसमी	८	२९१
भैरेघट्ट कुलो	४	कुलो	कुलो	कि.मी	६	मौसमी	७	१८३
लेख कुलो खल्ला धनाडा	५	कुलो	कुलो	कि.मी	२	वर्षैभरी	८	१४१
गुन्थैल्या सिंचाइ कुलो	६	कुलो	कुलो	किमि	१२	वर्षैभरी	१०	३१०
उखगडा रातामाटा कुलो	७	कुलो	कुलो	कि.मी	३	वर्षैभरी	५२	१३०
मुलाखोला थाईपाटा	७	कुलो	कुलो	कि.मी	४	वर्षैभरी	१२०	२७०
बाली सि. कुलो	७	कुलो	कुलो	कि.मी	२	वर्षैभरी	३४	३२
सिगडी सि.कुलो	८	कुलो	कुलो	कि.मी	४	वर्षैभरी	११५	२८१
महादेव सि.कुलो	८	कुलो	कुलो	कि.मी	३	वर्षैभरी	९०	७२
चिल्आया जादे हुस्केवाद	९	कुलो	कुलो	कि.मी	८	वर्षैभरी	२३०९	४००
रानावाडा तलीखल्ला	१०,११	कुलो	कुलो	कि.मी	२	वर्षैभरी	५	५०
मल्ला तल्ला रुडु सिंचाइ कुला	१०	कुलो	कुलो	कि.मी	६	वर्षैभरी	१०	१५०
तोरचाखा मष्टामाडु	११	कुलो	कुलो	कि.मी	९	वर्षैभरी	५	२५४
जम्मा					७५		२७७२	३२३४

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.२ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधनको अवस्था हेर्दा नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको संख्या ४२ रहेको छ भने जेटिए २६, पशुकार्यकर्ता ९ र व्यवसायिक नर्सरी १२ रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १९: कृषि तथा पशुसेवा सम्बन्धी मानव संसाधन विवरण

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१	७	२	१	२
२	५	३	१	१
३	१०	१२	३	३
४	११	३	२	२
७	४	१	१	१
१०	५	५	१	३
जम्मा	**४२**	**२६**	**९**	**१२**

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.३ कृषि जमिनको जग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा कुल २७९७ घरपरिवारले आफ्नै परिवारको नाममा रहेको १६१४७ रोपनी जग्गामा खेती गरेका छन् । अरुको स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने परिवार संख्या ५८२ र अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार ६६ रहेको छ । उपभोग गरिएको जग्गाको क्षेत्रफल सहितको विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुग गरिएको छ ।

तालिका २०: कृषिमा उपभोग भएको जग्गाको विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपभोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने	
	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)
१	२९७	६८६	२७९	७२१	४	१४
२	१५२	४६५	५६	७५८	१	१
३	२४८	७८२	१२९	९४८	१३	३८
४	१७८	१९६	३४	३१	११	११
५	१४९	१८३९	३१	१२३	८	२८
६	३७७	१६४०	५	१९	०	०
७	४२२	१९५२	१०	२३	०	०
८	२०५	११४०	३६	१३३	०	०
९	३५८	१६५५	११	३२	०	०
१०	१६५	२६७३	२१	४१	०	०
११	२४६	३११९	१०	२२	२९	४१
जम्मा	**२७९७**	**१६१४७**	**५८२**	**२७५८**	**६६**	**१३३**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.४ खाद्यान्न तथा दलहन बाली उत्पादन सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा कुल ३११९७ रोपनी जग्गामा खेती गरिएकोमा जम्मा ३२५३८ क्विन्टल अन्नबाली र बिक्री गरिने परिमाण ७१६ क्विन्टल हुने गरेको छ । दलहन बालीमा कुल ३१८० रोपनी जग्गामा १४४३ क्विन्टल उत्पादन हुने गरेको छ । उपभोग गरिएको जग्गाको क्षेत्रफल सहितको विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २१: खाद्यान्न तथा दलहन विवरण

वडा नम्बर	अन्नवाली			दलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	बिक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	बिक्री (क्विन्टल)
१	१०९९	१७०३	८७	३२४	१२४	३१
२	२५८८	११५४	२२	५४५	२९१	२६
३	३०३२	१४१३	७२	२९५	९६	१३
४	२१९१	२२५६	३५	२११	८६	१६
५	३४११	१०१७	४३	२५७	१०८	२३
६	२९९१	२०७५	५६	५०३	२७०	३६
७	२७५१	२२४७	७३	१४३	६५	८
८	११६८	१८४८	५६	२१४	१०२	१५
९	१४६५	१५४२	४५	३४४	१४८	३२
१०	५६२२	९०३४	१२४	१६३	७२	४२
११	४८७९	८२४९	१०३	१८१	८१	४३
जम्मा	**३११९७**	**३२५३८**	**७१६**	**३१८०**	**१४४३**	**२८५**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.५ तरकारी, फलफूल, नगदे बाली र मह उत्पादनको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, नगदे बाली र महको उत्पादन क्रमश: ८४४ क्विन्टल, १५३२ क्विन्टल, ७३ क्विन्टल र ४८२ केजी हुने गरेका देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २२: तरकारी, फलफूल, नगदे बाली र मह उत्पादन विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफूल			नगदे बाली			मह उत्पादन	
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	बिक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	बिक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	बिक्री (क्विन्टल)	घार संख्या	उत्पादन (केजी)
१	१५३	२०१	२०	२३६	२९३	१२३	५	३	०	११२	९२
२	९९	८८	१२	१६१	१५०	९०	११	७	०	७३	६१
३	९४	११६	४१	१४०	१९७	१५	१५	१३	०	९	१४
४	८५	७७	२०	१३०	११४	१९	४	१०	०	३४	३४
५	५१	४२	४३	२१०	२११	२२	१	१	०	३२	६४
६	११८	१०९	३१	३२४	२०८	३८	७	४	०	१०१	७३
७	८०	९६	४२	२११	११७	२२	३	९	०	९५	१२८
८	८१	७८	२३	१२२	१२५	४२	४	१	०	१३	२६
९	९०	९३	२३	१२७	१३०	३७	२	६	०	३६	३
१०	७९	७१	२१	११३	१६०	३५	१७	१४	०	१०२	४२
११	६७	८४	२३	१४२	१२०	५१	४	८	०	३८	३७
जम्मा	**८४४**	**८५४**	**१३**	**१६८०**	**१५३२**	**३७१**	**६८**	**७३**	**०**	**५३३**	**४८२**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.६ पशुपालन तथा पशुजन्य उत्पादनको अवस्था

नगर क्षेत्रमा कुल २५८६ घरपरिवारले पशुपालन गर्ने गरेका देखिन्छ। जसमध्ये वडा नं. ७ मा सबैभन्दा बढी घरपरिवारले पशुपालन गर्ने गरेको देखिन्छ। पशुपालन, उत्पादन र आम्दानी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २३: पशुपालन र उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन अभ्यास		गाई/गोरु		भैंसी/राँगा		जम्मा		
	पालन गर्ने परिवार	पालन नगर्ने परिवार	संख्या	दूध/घ्यू उत्पादन (लिटर)	संख्या	दूध/घ्यू उत्पादन (लिटर)	पशु संख्या	दूध/घ्यू उत्पादन (लिटर)	आम्दानी (रु. हजारमा)
१	२८२	३४	१३२७	७९६२०	१४२	२१३००	१४६९	१००९२०	२३४.००
२	१४९	२१	६७१	४०२६०	१८६	२७९३८	८५७	६८१९८	१४१.००
३	२२७	२३	११३५	६८१००	११७	१७५५०	१२५२	८५६५०	१४३.००
४	१५८	२८	९८६	५९१६०	६७	१००५०	१०५३	६९२१०	१२७.००
५	१४९	२२	७२१	४३२६०	५१	७६५०	७७२	५०९१०	१३३.००
६	३६८	२२	१५७५	९४५००	१७१	२५६५०	१७४६	१२०१५०	१७६.००
७	४०३	२३	१९३४	११६०४०	१९७	२९५५०	२१३१	१४५५९०	२१६.००
८	२०७	६	५७९	३४७४०	४९	७३५०	६२८	४२०९०	८७.००
९	३३६	२६	१५३२	९१९२०	१४३	२१४५०	१६७५	११३३७०	१०५.००
१०	१६७	७	८०९	४८५४०	५४	८१००	८६३	५६६४०	१२६.००
११	२३६	१८	१२४१	७४४६०	११२	१६८००	१३५३	९१२६०	९१.००
जम्मा	**२५८६**	**२३०**	**१२५१०**	**७५०६००**	**१२८९**	**१९३३८८**	**१३७९९**	**९४३९८८**	**१५७९.००**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.७ भेडा बाखा र पन्छीजन्य उत्पादनको अवस्था

यस क्षेत्रमा भेंडा बाखा र कुखुरा तथा हाँसको संख्या क्रमश: १७८२५ र ६४१७० भएको देखिन्छ। त्यसैगरी ३५६५ केजी ऊन उत्पादन हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी उत्पादन परिमाण सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २४: भेंडा-बाखा र कुखुरा-हाँसजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भेडाबाखा/खसीबोका			कुखुरा/हाँस		
	संख्या	मासु उत्पादन (केजी)	ऊन (केजी)	संख्या	अण्डा उत्पादन (गोटा)	मासु उत्पादन (केजी)
१	१९९१	८१२२	३९८	७१६७	२०७८४	९३१७
२	१०७१	४३७०	२१४	३८५६	१११८१	५०१२
३	१६००	६५२८	३२०	५७६०	१६७०४	७४८८
४	११७२	४७८१	२३४	४२१८	१२२३४	५४८४
५	११६३	४७४४	२३३	४१८६	१२१४०	५४४२
६	२४५७	१००२५	४९१	८८४५	२५६५१	११४९९
७	२५५६	१०४२८	५११	९२०२	२६६८५	११९६२
८	७३७.१	३००७	१४७	२६५४	७६९५	३४५०
९	२२८१	९३०५	४५६	८२१०	२३८०९	१०६७३
१०	१०९६	४४७२	२१९	३९४६	११४४४	५१३०
११	१७०२	६९४३	३४०	६१२६	१७७६७	७९६४
जम्मा	**१७८२५**	**७२७२६**	**३५६५**	**६४१७०**	**१८६०९४**	**८३४२१**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.८ कृषि उपजमा लाग्ने रोग कीरा

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे बालीमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोग तथा कीराले नकारात्मक रुपले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यस्ता रोग तथा कीराको विवरण बाली अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २५: कृषि उपजमा लाग्ने रोग कीरा सम्बन्धी विवरण

साधारणतया तरकारी बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया खाद्यान्न बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया दलहन बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया नगदे बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम
खपटे कीरा	गवारो	पतेरो, खुमल	पतेरो	भुसिल कीरा
लाही	फुलमा अैंस पार्ने कीरा	गवारो कागे	भुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी कीरा	खपटे
फट्याङ्ग्रा		फौजी कीरा	फट्याङ्ग्रा	
पतेरो		फट्याङ्ग्रा		

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२.९ पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपन्छीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोगव्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ । यहाँ देखा पर्ने रोगको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २६: पशुपन्छीमा लाग्ने रोग कीरा सम्बन्धी विवरण

पशुपन्छी	रोगको नाम
पशु	भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थ्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्ससिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर, खोरेत,रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्म्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो,खुर्रेत
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बारो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्वोरो, रानी खेत

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२.१० व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा बाखा, भैंडा र कुखुरापालन फर्मका रुपमा साना खालका ५ वटा फर्महरू सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ। यस्ता फर्म र उत्पादन तथा रोजगारी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २७: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्मको नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
महादेव भैसीपालक कृ स	१०	रानावाडा	भैसी	वटा	६०	गगन व. थापा	-	-
कैलाश कुखुरापाला समूह	१०	रुडु	कुखुरा	गोटा	६००	हरि कुमारी थापा	-	-
भुवानी बाखापालन समूह		रानावाडा	बाखा	गोटा	६०	बेलसपुरा शाही	-	-
महावै बाखा पालन समूह	११	ढिम्न्या	बाखा	गोटा	३०	पर्वलाल राना	-	-
क्रियाशील कुखुरा पालन समूह	११	कामखेत	कुखुरा	गोटा	२००	टेक ब. शाही	१	१

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.११ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित समूह वा संस्थाहरूमा ४७ कृषक समूह, ४ व्यवसायिक कृषि फर्म, २० कृषि सहकारी, ५ एग्रोभेट, ७ कोल्ड स्टोर र २१ वटा पशुपालन समूहहरू यस नगरपालिकामा रहेको देखिन्छ । कृषि क्षेत्रमा सामूहिक रुपमा कार्य गर्न समूह र कृषि सहकारिमा आवद्ध रहेका सदस्य सहित समूहसम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २८: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा बीउबिजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य			
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु		
१	९	७३	२५	२	२६	११	–	–	–	५	६०	६५	१	१
२	७	६२	२५	३	६	१३	–	–	–	३	३५	४०	–	–
३	५	३३	२२	३	८	१२	–	–	–	३	५५	३९	–	–
४	७	५२	३०	२	१५	१९	–	–	–	२	५१	६३	–	–
५	२	१०	१३	१	५	६	–	–	–	१	३	६	१	–
६	३	२१	१४	१	३	८	–	–	–	१	७	६	२	१
७	४	२७	१८	२	२०	११	–	–	–	३	१३	१४	१	१
८	१	७	४	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
९	२	३०	३५	२	३३	३६	–	–	–	–	–	–	–	१
१०	७	१००	७५	५	४५	३५	४	–	–	२	७५	५२	१	३
११	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
जम्मा	४७	४१५	२६१	२१	१६१	१५१	४	०	०	२०	२९९	२८५	५	७

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.३ आत्मनिर्भरताको अवस्था

आत्मनिर्भरताको अवस्था हेर्दा ३८८ घरपरिवारमा ९ देखि १२ महिना खान पुग्ने भएता पनि ६५९ घरपरिवारमा ३ महिना मात्र खान पुग्ने, ४ देखि ६ महिना पुग्ने १०४२ घरपरिवार रहेको छ । वडागत रुपमा यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २९: आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	३ महिनासम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिनासम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिनासम्म खान पुग्ने	९ महिनादेखि वर्ष दिन खान पुग्ने	जम्मा
१	९४	१४८	६३	११	३१६
२	१२	७३	६३	२२	१७०
३	२१	७४	१२३	३२	२५०
४	१०५	४४	१३	२५	१८७
५	२६	११२	१७	१६	१७१
६	११८	१७५	६७	३०	३९०
७	१६९	१९४	४६	१७	४२६
८	४३	१३८	११	१२	२१२
९	५	५३	२२९	७५	३६२
१०	२८	३२	४३	७१	१७४
११	३८	८६	५३	७७	२५४
जम्मा	६५९	१०४२	७२८	३८८	२८१७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.४ पर्यटन विकास

नगर क्षेत्रमा विद्यमान पर्यटकीय स्थल र अन्य पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण तलका शीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुल ६ वटा पर्यटकीय स्थलहरू रहेको पाइन्छ । यस्ता स्थलहरूमा वार्षिक करिब १२५० जना आगन्तुकहरू यहाँको भ्रमण गर्ने गरेको देखिन्छ । वडागत तथा स्थलगत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३०: पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (किमी)			
खमाले गुफा	१	नपुगेको	छैन	२	सामुदायिक	पर्यटकीय	५०
तिलागुफा	५/९	पुगेको	छैन	१	नगर	धार्मिक पर्यटकीय	४०००
फूलवारी पाटन	२	नपुगेको	छैन	२५	सामुदायिक	पर्यटकीय	५०
पुँगमालिका	३	नपुगेको	छैन	१८	सामुदायिक	धार्मिक, पर्यटकीय	१५०००
रुडुबञ्चु	१०	नपुगेको	छैन	६	सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	५००
स्याउले त्रिवेणी	१०	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	२००
महावैदेवता फुर्केसल्ला	११	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	५००

स्रोत: सहभागितामूलक छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्टसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई लक्षियत गरी आवासीय सुविधा रहेका ६ वटा होटल र रेष्टुरेण्ट व्यवसायिक रुपमा सञ्चालनमा रहेका छन् । यी होटल तथा रेष्टुरेण्टहरूमा वार्षिक करिब १०३१ आन्तरिक र ५३ बाह्य पर्यटक आउने गरेको देखिन्छ । यस खालका होटलहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३१: पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार	होटेलको स्तर	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य
छाँयानाथ होटल	१	नाग्म	५	५	होटल	ननस्टार	३००	२३
रिभर एण्ड रक होटल	१	नाग्म	८	८	होटल	ननस्टार	३११	१०
मुनलाईट होटल एण्ड लज	१	नाग्म	५	६	होटल	ननस्टार	१००	२०
चन्द्रिका होटल	४	राँचुली	५	६	होटल	ननस्टार	२००	०
जेनिशा एयड नेशनल होटल	९	ठिन्के	४	१०	होटल	ननस्टार	६०	०
स्वागत होटल	९	ठिन्के	६	६	होटल	ननस्टार	६०	०
जम्मा			१९	४१			१०३१	५३

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.५ घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रशोधन मिलसम्बन्धी विवरण

नगरपालिकामा रहेका पानीघट्ट, मिल र संकलन केन्दको संख्या हेर्दा ७४ परम्परागत घट्ट, २४ सुधारिएको घट्ट, कुटानी पिसानीका लागि डिजेल ५ वटा रहेका छन् । तुलनात्मक रुपमा परम्परागत पानी घट्टहरूको संख्या उच्च रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३२: मिल, घट्ट तथा संकलन तथा प्रशोधन मिल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या		
	परम्परागत	सुधारिएको		डिजेल मिल	कृषि	उद्योग
१	१०	२	–	१	–	–
२	९	–	–	–	–	–
३	५	३	१	–	–	–
४	४	२	–	–	–	–
५	४	१	–	–	–	–
६	५	२	–	–	–	–
७	१२	११	–	–	–	–
८	२	१	–	–	–	–
९	२	–	–	३	–	–
१०	१३	१	–	१	४	२
११	८	१	–	–	१	१
जम्मा	७४	२४	१	५	५	३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७४

४.६ व्यापार र व्यवसायसम्बन्धी विवरण

व्यापार र व्यवसायको संख्या हेर्दा यस क्षेत्रमा ४७ वटा व्यवसायहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । जसबाट सरदर २ करोड १९ लाख ५ हजार बराबरको वार्षिक कारोवार हुने गरेको देखिन्छ । व्यवसायका आधारमा यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३३: व्यापार र व्यवसायसम्बन्धी विवरण

व्यापार व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
कालीका जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
हेम गोरख मासु सेन्टर	१	मासु	एकल	५००
रुपा जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
समग्र सिंजाली खाद्य तथा खुद्रा पसल	१	किराना	एकल	३००
प्रेम जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
लामीछाने खाद्य स्टोर	१	खाद्य	एकल	३००
चन्द्रलाल खाद्य स्टोर	१	खाद्य	एकल	३००
आलम फेन्सी स्टोर	१	फेन्सी	एकल	५००
दिनेश अर्डर सप्लायर्स	१	फेन्सी	एकल	३००
बाबिरा जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	१९००
योगेश जनरल अर्डर सप्लायर्स	१	हार्डवेयस	एकल	३०००
कालीकोट जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००

व्यापार व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
नवदुर्गा फेन्सी स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
प्रेम जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
न्यू साजन स्टोर	१	किराना	एकल	३००
श्री के इन्टरप्राईजेज	१	किराना, मदिरा	एकल	८००
सुनील अर्डर सप्लायर्स	१	मदिरा	एकल	३००
एलीना ईलेक्ट्रोनिक्स	१	ईलेक्ट्रोनिक्स	एकल	३००
किस्मता अर्डा जनरल स्टोर	१	खाद्य	एकल	३००
कर्णाली ईलेक्टोनिक्स अर्डर	१	ईलेक्ट्रोनिक्स	एकल	३००
पदम खाद्य खुद्रा पसल	१	खाद्य किराना	एकल	३००
कृष्ण जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
भूपेन्द्र जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	१९००
न्यू ढकाल जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
खेमा जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
पञ्चकन्या जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
पुष्पा जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
पुजा जनरल स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
उपेन्द्र फेन्सी स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
तिमिल्सेना फेन्सी स्टोर	१	फेन्सी	एकल	३००
शाही स्वास्थ्य सेवा क्लिनिक	१	क्लिनिक	एकल	१००
एमपी जनरल स्टोर	१	खाद्य	एकल	३००
वेलकम जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
घोडेमहादेव जनरल स्टोर	१	किराना	एकल	३००
कार्की जनरल स्टोर	१	खाद्य	एकल	३००
रावत जनरल स्टोर	७	किराना	एकल	९००
जितेश कोल्ड स्टोर	७	किराना	एकल	३००
प्रज्वल स्टोर	७	निर्माण सामाग्री	एकल	८००
खेम प्रकाश स्टोर	८	किराना	एकल	८००
अधिकारी स्वास्थ्य क्लिनिक	१	क्लिनिक	एकल	२००
श्री साईरन अटो मोटर पार्टस	१	मोटरपार्टस	एकल	३००
मिना ट्रेडर्स	१	किराना	एकल	२००
बसराज शाही	९	मासु पसल	एकल	२५०
कल बहादुर शाही	९	किराना	एकल	२५
सुशिला किराना पसल	९	किराना	एकल	३०
दिपक फार्मेसी	११	औषधी	एकल	५००
नेशनल मनिट्रान्सफर एण्ड ईलेक्ट्रोनिक्स	११	मनिट्रान्सफर एण्ड ईलेक्ट्रोनिक्स	एकल	५००
जम्मा				**२१९०५**

स्रोत: संस्थागत सर्भेक्षण तथा समूह छलफल, २०७४

४.७ औद्योगिक कच्चा पदार्थ र उत्पादनको अवस्था

यस नगरपालिकाका विभिन्न क्षेत्रहरूबाट औद्योगिक कच्चा पदार्थका रुपमा लोक्ता, अल्लो, बालुवा तथा खोटोको उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । यस्ता औद्योगिक कच्चा पदार्थहरूमध्ये करिब २०० मेट्रिक टन बालुवा र ३५० टिन खोटो उत्पादन हुने गरेको पाइन्छ । अन्या कच्चा पदार्थहरूको उत्पादनका बारेमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३४: उद्योगसम्बन्धी विवरण

क्र.सं	कच्चा पदार्थको नाम	इकाई	परिमाण	कैफियत
३	बालुवा	मे टन	२००	
४	खोटो	टिन	३५०	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.८ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा खनिज तथा खानी उपलब्धताको सन्दर्भमा हेर्दा वडा नं. १, ३ र ७ मा क्रमशः बालुवा खानी, तामा खानी र लादे पत्थर खानी उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३५: खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

वडा नं	खनिजको नाम	पाइने स्थान
१	बालुवा खानी	भिग्म
३	तामा खानी (आशंका गरिएको)	फोईमहादेव
६	कालो सेतो ढुंगा खानी	जुविथा ६ हरिचौर
७	लादे पत्थर खानी	तिलागुफा ७ छाप्रे

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.९ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

नगर क्षेत्रभित्र कुल ६ वटा स्थानीय बजार रहेका छन् । जसमध्ये वडा नं. १ को नाग्मगाढमा तुलनात्मक रुपमा बढी आर्थिक कारोवार हुने गर्दछ। अन्य बजार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

तालिका ३६: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बजारको नाम	स्थान	वडा नं.	कारोबार हुने मुख्य वस्तु
१	नाग्मा गाढ बजार	नाग्म	१	कीराना, खाद्यान्न, होटेल, औषधी तथा अन्य हार्डवर
२	खल्लागाढ बजार	खल्ला		साना होटेल
३	गाल्जे बजार	गाज्ले		होटेल
४	बालिगाढ बजार	बालि		हटारु बजार
५	टाकुल्ला बजार	टकुल्ला		खाना पसल
६	डिन्के	ठिन्के		खुद्रा

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्थाको अवस्था हेर्दा नगरपालिकाको वडा नं. १ मा नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंकको शाखा रहेको छ भने वडा नं. ६ मा हिमचुली सहकारी संस्था रहेको देखिन्छ। बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३७: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु. हजारमा)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	बैंक				
१	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक	१			

क.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु. हजारमा)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
ख.	**वित्तीय संस्था**				
१	हिमचुली सहकारी संस्था लि.	६			

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.११ आयात तथा निर्यातको अवस्था

यस नगरपालिकामा आयात हुने तथा यहाँबाट निर्यात भई जाने खाद्यान्न, तरकारी, फलफूल, दलहन बाली, तेलहन बाली, नगदेबाली तथा अन्य उत्पादित कृषि उपज सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३८: स्थानीय बजार सम्बन्धी विवरण

निर्यात तथा आयात हुने प्रमुख कृषि उपजको नाम	इकाई	नगरपालिकामा आयात हुने परिमाण	नगरपालिकामा निर्यात हुने परिमाण
खाद्यान्न	क्विन्टल		
धान/चामल	मे टन	१३	१०
गहुँ/पीठो	मे.टन	३	०
मकै	मे.टन	०	१२
आलु	मे.टन	०	४१
तरकारी	क्विन्टल		
टमाटर	मे टन	५	०
फलफूल			
स्याउ	मे टन	०	२८
दलहन	क्विन्टल		
सिमी	मे.टन	०	५
माछा	**क्विन्टल**	**०**	**१७**
मह	क्विन्टल	०	२०००
पशुजन्य उत्पादन			३०००
मासु तथा मासुजन्य उत्पादन	क्विन्टल	०	२५०
अण्डा	क्यारेट	१००	०
जडीबुटी	क्विन्टल	०	२८६
गिट्टी बालुवा	मे टन		१०००

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्ष्यित वर्ग, लैंगिकता, खानेपानी, सरसफाइ जस्ता सामाजिक विषयहरूमा देहाय बमोजिमका शीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

यस शीर्षक अन्तरगत शैक्षिक स्थितिको बारेमा उल्लेख गरिएको छ।

५.१.१ साक्षरता विवरण

नगरपालिका क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा पाँच वर्षमाथिको कुल जनसंख्यामा ६८.६ प्रतिशत साक्षर रहेका छन्। लैगिंकताका आधारमा हेर्दा ६०.८४ प्रतिशत महिला र ७६.३५ प्रतिशत पुरुष साक्षर रहेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३९: साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	साक्षरता दर (प्रतिशत)		
	महिला	पुरुष	जम्मा
१	६०.०८	८०.६२	७०.३५
२	५७.४९	७२.८४	६५.१७
३	५८.४६	७४.५४	६६.५०
४	५६.३१	७४.६४	६५.४८
५	५९.४३	७६.०४	६७.७४
६	५६.५	७०.७८	६३.६४
७	५५.६८	७४.९४	६५.३१
८	६१.३३	७५.६	६८.४७
९	६०.५१	८१.१४	७०.८३
१०	७७.९३	८५.२६	८१.६०
११	५८.१९	८०.७८	६९.४९
जम्मा	**६०.८४**	**७६.३५**	**६८.६**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०६८

५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्याको अवस्था हेर्दा आधारभूत तहको शैक्षिक योग्यता हासिल गरेका कुल जनसंख्याको ३७.२० प्रतिशत रहेका छन्। यस क्षेत्रमा स्नातकोत्तरको शिक्षा हासिल गरेको जनसंख्या हेर्दा जम्मा ५ जना मात्र रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४०: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या							
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
१	३५०	२६८	४२५	५०	७	२८०	२९६	२४२
२	१६८	२८०	१६३	८	५	१९६	१०८	२००

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या							
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
३	२३५	२०७	४२१	७१	१०	३७३	११०	१९३
४	१२३	१४६	१५६	२६	७	३१६	१०५	१५२
५	१६१	२३७	२२१	४१	१४	७२	९२	१६१
६	२८८	३४३	५३६	७३	२९	४७३	१३१	२७५
७	२२६	७२९	५११	२०	१	६१५	१००	४०७
८	१७२	४०६	२८६	१४	४	१७०	९२	१६०
९	३९८	११२३	२२०	३२	१	१०१	४७	२४८
१०	१७४	४६५	९३	८	१	११६	५६	२१०
११	१३५	३५९	३८१	४९	१२	४९४	४९	२१८
जम्मा	**२४३०**	**४५६३**	**३४१३**	**३९२**	**९१**	**३२०६**	**११८६**	**२४६६**

स्रोतः घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.१.५ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल ३९ शैक्षिक संस्थाहरूमध्ये २३ आधारभूत र ९ वटा माध्यमिक तहका विद्यालय रहेका छन् । यस क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूको तहगत संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४१: शैक्षिक संस्था विवरण

क्र.सं.	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	कैफियत
१.	२३		२३	
२.		९	९	
जम्मा	२३	९	३२	

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.६ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल ३९ विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूमध्ये पूर्व प्राथमिक तहमा ६९६, आधारभूत तहमा ३२४९ र माध्यमिक तहमा १३७८ जना रहेको पाइन्छ । विद्यालयतग तथा विद्यालयगतरुपमा छात्रछात्राहरूको विवरण ***अनुसूची-३*** राखिएको छ भने तहगत रुपमा अध्ययन गर्ने छात्र छात्राहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४२: तहगत छात्रा विवरण

विद्यालयको प्रकार	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
बाल विकास केन्द्र	१०३	११९	२२२	–	–	–	–	–	–	१०३	११९	२२२
आधारभूत विद्यालय	१८६	१५४	३४०	७२६	६१९	१३४५	–	–	–	९१२	७७३	१६८५
माध्यमिक विद्यालय	६२	७२	१३४	९७०	९३४	१९०४	६९२	६८६	१३७८	१७२४	१६९२	३४१६
जम्मा	**३५१**	**३४५**	**६९६**	**१६९६**	**१५५३**	**३२४९**	**६९२**	**६८६**	**१३७८**	**२७३९**	**२५८४**	**५३२३**

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.७ सामुदायिक अध्ययन/सिकाइ केन्द्र सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा रहेका जम्मा ३ वटा समुदायिक अध्ययन केन्द्रमध्ये वडा नं. ८ मा १, वडा नं. ४ मा १ र वडा नं. ११ मा १ रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४३: सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको विवरण

क्र.सं.	नम	ठेगाना वडा नं.
१	कालिका सामुदायिक अध्ययन केन्द्र छाप्रे	तिलागुफा ८
२	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र राँचुली	राँचुली तिलागुफा ४
३	शिवालय सामुदायिक अध्ययन केन्द्र चिल्खाया	ठिन्के

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.८ विद्यालयको भौतिक अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल ३९ वटा शैक्षिक संस्थाहरूमा १५ पक्की भवन तथा ८२ वटा कच्ची भवन रहेको देखिन्छ । यी विद्यालयहरूको विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण ***अनुसूची-४*** मा रहेको छ भने तहगत अन्य जानकारी देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४४: विद्यालयको भौतिक अवस्था सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको किसिम	भवन संख्या		कोठा संख्या	
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची
बाल विकास केन्द्र	-	६	-	११
आधारभूत विद्यालय	५	४२	१३	११६
माध्यमिक विद्यालय	१०	३४	२०	८२
जम्मा	**१५**	**८२**	**३३**	**२०९**

स्रोत: संस्थागत सर्भेक्षण, २०७४

५.१.९ शिक्षक विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल ३९ वटा शैक्षिक संस्थाहरूमा कुल १२६ स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी रहेकोमा १४५ शिक्षक, ५१ शिक्षिका तथा ६ जना बाल विकास सहजकर्ता कार्यरत रहेका छन् । आधारभूत र माध्यामिक तहमा विद्यालयगत रहेका यस्ता शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण ***अनुसूची-५*** मा रहेको छ भने तहगत रुपमा देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४५: शिक्षक तथा वाल विकास सहजकर्ता विवरण

प्रकार	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या			महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
		शिक्षक	शिक्षिका	सहजकर्ता	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
बाल विकास केन्द्र	-	-	-	६	-	-	-	-	-
आधारभूत विद्यालय	३५	५३	३४	-	८	-	-	-	-
माध्यमिक विद्यालय	९१	९२	१७	-	१५	१	१५	१०	१५
जम्मा	**१२६**	**१४५**	**५१**	**६**	**२३**	**१**	**१५**	**१०**	**१५**

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

यसका अलावा ७ जना शिक्षक, १० जना कर्मचारी ६ जना बाल विकास केन्द्रका सहजकर्ताहरूले निजी तथा अन्य स्रोतबाट तलब भत्ता सुविधा प्राप्त गर्ने शिक्षकहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क.सं	विद्यालय	शिक्षक	कर्मचारी	बाल शिक्षा	जम्मा
१	शिवालय मावि चिल्खाया	१	३	१	५
२	मष्टादेव आ वि पखाडा	–	१	१	२
३	राष्ट्रिय आवि ठिम्निया	३	१	–	४
४	सरस्वती आ वि माभुवाडा	–	१	१	२
५	जनता आ वि. मानुवाडा	–	१	–	१
६	कालीका आ वि रानाबाडा	–	१	१	२
७	महादेव आ वि रुडु	३	१	१	५
८	मष्टादेव बाल विकास केन्द्र	–	–	१	१
९	कालीका आ वि. कामखेत	–	१	–	१
जम्मा		७	१०	६	२३

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१० भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर

नगरपालिकाभित्र रहेका ७ बाल विकास केन्द्र, २३ आधारभूत तथा ९ माध्यमिक तहका विद्यालयहरूको तहगत खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर र उतिर्ण दर औसत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ भने विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-६*** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४६: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाइ उपलब्धी दर विवरण

विद्यालयको किसिम	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाइ उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्या मिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्या मिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
बाल विकास केन्द्र	३९१	–	–	३९५	–	–	–	–	–	–	–	–
आधारभूत विद्यालय	१२८३	२०१९	–	११७५	१७४८	–	१३२	–	–	५१९	–	–
माध्यमिक विद्यालय	६८२	१०६३	९३९	६४६	१०४८	९४१	५५२	५५८	१४२	८२१	७५१	१४६
जम्मा	२३५६	३०८२	९३९	२२१६	२७९६	९४१	६८४	५५८	१४२	१३४०	७५१	१४६

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.११ आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी

गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीहरूको जम्मा संख्या १८५५ जना रहेको देखिन्छ । विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-७*** मा रहेको छ भने तहगत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४७: आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको किसिम	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	१०७१	१२५८	२२७	२१६
माध्यमिक विद्यालय	१६८६	१७५१	६९१	७२१
जम्मा	२७५७	३००९	९१८	९३७

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

यस क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयहरूमा छात्रवृत्ति सुविधा र दिवा खाजा पाउने विद्यार्थीहरूको स्थिति हेर्दा क्रमशः ३४८६ र ३३१५ जना रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-८*** मा प्रस्तुत गरिएको छ भने तहगतरुपमा संख्यात्मक विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुग गरिएको छ ।

तालिका ४८: छात्रवृत्ति र दिवा खाजा विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	४१४	११६२	९०३	११५६
माध्यमिक विद्यालय	३५७	१५५३	६१६	६४०
जम्मा	**७७१**	**२७१५**	**१५१९**	**१७९६**

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१३ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपांग विद्यार्थी स्रोत कक्षा, CBEGRA कार्यान्वन्वयन, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा र छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विशेष व्यवस्था कुनै पनि विद्यालयहरूमा कार्यान्वयन नभएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-९*** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१.१४ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरूमा बालमैत्री शिक्षा कायम गर्न विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा सबै अर्थात् ३९ वटा शैक्षिक संस्थाहरूमा विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन तथा विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिकीकरण, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधि २८ वटा शैक्षिक संस्थाहरूमा प्रयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-१०*** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१.१५ छात्रवृत्ति तथा लक्ष्यित सुविधाको विवरण

विद्यालयहरूले उपलब्ध गराउने छात्रवृत्तिको अवस्था हेर्दा दलित, अपाङ्ग, विपन्न र जेहेन्दार छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थी संख्या १६५९ जना रहेको छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-११*** मा प्रस्तुत गरिएको छ भने तहगत छात्रछात्राहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४९: छात्रवृत्ति र लक्ष्यित सुविधा विवरण

विद्यालयको किसिम	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
	दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	१६९	१७०	६	५	०	१	११८	०	०	७	८
माध्यमिक विद्यालय	१३८	१७०	३१	१०	०	७	७५३	३७	२६	१	२
जम्मा	**३०७**	**३४०**	**३७**	**१५**	**०**	**८**	**८७१**	**३७**	**२६**	**८**	**१०**

स्रोत: संस्थागत सर्भेक्षण, २०७४

५.१.१६ आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

आधारभूत विद्यालयसम्मको पहुँचको अवस्था हेर्दा यस्ता विद्यालयसम्म पुग्न लाग्ने समयलाई आधार मान्दा १ घण्टा समय लाग्ने घरपरिवार संख्या १७५ रहेको छ भने १५ मिनेट समय लाग्ने घरपरिवार ११२० रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५०: आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको स्थिति

वडा नं	विद्यालयसम्म आई पुग्न लाग्ने समय अनुसार घर परिवार संख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टाभन्दा बढी
१	-	सबै	-	-
२	-	सबै	-	-
३	-	सबै	-	-
४	-	सबै	-	-
५	१०७	१०९	१५	-
६	१४०	११०	१०५	-
७	१३०	१४०	५५	-
८	११०	११५	-	-
९	२१२	१००	-	-
१०	२३१	११	-	-
११	१९०	९०	-	-
जम्मा	११२०	६७५	१७५	०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.१.१६ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

यस नगरपालिका अन्तरगत कृषि जेटिए (कृषि बाली विज्ञान) विषयमा प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्ने श्री महादेव माध्यमिक विद्यालयमा जम्मा ४० जना विद्यार्थीहरूले प्राविधिक शिक्षा हासिल गरिरहेको देखिन्छ । यस्ता कलेजहरूमा गराइने अध्यापन तथा विद्यार्थी सम्बन्धी जानकारी देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५१: कलेज तथा विद्यार्थी संख्या विवरण

कलेज/क्याम्पसको नाम	वडा नं.	संकाय	पढाइ हुने तह	पढाइ हुने प्रमुख विषयहरू	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
१. महादेव मावि फोईकोट	३	कृषि जेटिए	TECS	कृषि बाली विज्ञान	२७	१३	४०
जम्मा					२७	१३	४०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस शीर्षकमा नगरपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था र विवरणको बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र ५ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । यस्ता संस्थाहरूमा कुल २८ स्वास्थ्यकर्मीको स्वीकृत दरवन्दी रहेकोमा जम्मा ३३ जना कार्यरत रहेको देखिन्छ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५२: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा						
		स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि
स्वास्थ्य चौकी फोईकोट	१	५	९		छ				छ	छ	
स्वास्थ्य चौकी राँचुली	४	५	९		छ				छ	छ	
खल्लागाड स्वास्थ्य चौकी	६	६	५	–	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	
छाप्रे स्वास्थ्य चौकी	७	६	६		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	
स्वास्थ्य चौकी चिल्खाया	९	६	४	–	छ				छ	छ	
जम्मा		२८	३३	०							

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उपलब्ध हुने स्वास्थ्य सेवाहरूको अवस्था हेर्दा सुरक्षित मातृत्व र पोषण सेवा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी संस्थागत सेवा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५३: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	अन्य स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध							
		सुरक्षित मातृत्व	पोषण सेवा	रक्त संचार	फार्मेसी	आँखा उपचार सेवा	स्वास्थ्य शिक्षण सेवा	परामर्श सेवा	अन्य
स्वास्थ्य चौकी फोईकोट	१	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
स्वास्थ्य चौकी राँचुली	४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
खल्लागाड स्वास्थ्य चौकी	६	छ	छ				छ	छ	
छाप्रे स्वास्थ्य चौकी	७	छ	छ				छ	छ	
स्वास्थ्य चौकी चिल्खाया	९	छ	छ						

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

पाँचवटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरी जम्मा २१ जना रहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५४: स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य
स्वास्थ्य चौकी फोईकोट	१	–	१	१	–	१	१	–	१	–
स्वास्थ्य चौकी राँचुली	४	–	१	१	–	१	१	–	१	–
खल्लागाड स्वास्थ्य चौकी	६	–	–	१	–	२	१	–	१	१
छाप्रे स्वास्थ्य चौकी	७	–	–	–	–	१	२	–	–	–
स्वास्थ्य चौकी चिल्खाया	९	–	–	–	–	१	१	–	–	–
जम्मा		०	२	३	०	६	६	०	३	१

स्रोतः संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.४ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

प्रमुख वस्तीहरूबाट स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्थालाई हेर्दा स्वास्थ्य संस्थामा आइपुग्न लाग्ने समयका आधारमा १ घण्टाभन्दा बढी समय लाग्ने २७४ घरपरिवार र १५ मिनेट समयमै आइपुग्न सक्ने घरपरिवार ४५३ घरपरिवार रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५५: प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

वडा नं	नजिकको स्वास्थ्य चौकीसम्म आई पुग्न लाग्ने समय अनुसार घर परिवार संख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टाभन्दा बढी
१	–	–	सबै	–
२	–	–	सबै	–
३	–	–	सबै	–
४	–	–	सबै	–
५	२७	१२५	७०	–
६	३०	११०	१८०	–
७	१५०	७५	१५	–
८	–	११५	२०७	८५
९	२१२	१००	–	–
१०	–	५३	–	१८९
११	३४	२०६	४०	–
जम्मा	४५३	७८४	५१२	२७४

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.२.५ खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका पाँच वर्षमुनिका बालबालिका संख्या १४५३ जना, यहाँका स्वास्थ्य केन्द्रबाट खोप लिने बालबालिका संख्या १६७१ जना, वृद्धि अनुगमन गरिएका बालबालिका संख्या २३५५ जनामध्ये कुपोषित बालबालिका संख्या १२९ रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५६: बालबालिकालाई दिइने खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्षमुनिका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनि	२ वर्ष मुनि	५ वर्ष मुनि	विसिजि	पेण्टाभ्या लेण्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सेफलाइटिस (जे.ई.)	वृद्धि अनुगमन गरिएका	वृद्धि अनुगमन गरिएकामध्ये कुषोषित
१	९३	८५	४०१	६५	६१	६१	५७	५७	६९१	२
४	५७	६१	२५८	५७	५७	५७	५७	९०	१९२	६७
६	१०७			१०७	१२४	१२४	२१९	११९	५०७	४९
६	९३	१०५	४०२	१३९	११५	१३०	९९	८३	३९५	५
७	८७	९३	३९२	११२	१०३	१०३	९३	६६	३७९	६
जम्मा	४३७	३४४	१४५३	४८०	४६०	४७५	५२५	४१५	२१६४	१२९

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसूति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस नगरपालिका अन्तरगत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गत वर्ष २८७ जनाले प्रसूति सेवा लिएको र ३८ जनाले स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा नै सुत्केरी भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५७: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत वर्ष गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	१३	४६	-	६	१४	-	-
२	५४	५४	५६	४९	३१	१२	०
४	२५	६४	४३	४३	२५	०	३३
६	७४	५५	६७	५३	७४	०	०
६	७५	९०	१०७	६३	७७	-	२
७	५९	७१	९९	६५	७०	-	३
जम्मा	२८७	३३४	३७२	२७३	२७७	१२	३८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.७ स्वास्थ्य अवस्था विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रमा १४४३८ जना स्वस्थ, ३१४० जना सामान्य रोगी र ७० जना दीर्घ रोगी रहेको देखन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५८: सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या			
	स्वस्थ	सामान्य रोगी	दीर्घ रोगी	जम्मा
१	१७५३	१६०	५	१९१८
२	९२१	१०३	४	१०२८
३	१३८३	२३२	५	१६२०
४	९१३	११२	६	१०३१
५	८९४	९७	८	९९९
६	१६०८	५३६	४	२१४८
७	२०१४	५८६	९	२६०९
८	९८६	३१३	५	१३०४
९	१६५७	५०६	७	२१७०
१०	८९२	२२०	११	११२३
११	१४१७	२७५	६	१६९८
जम्मा	१४४३८	३१४०	७०	१७६४८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.३ खानेपानी तथा सरसफाइ

५.३.१ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार

विभिन्न स्रोतको खानेपानीमध्ये यस गाउँपालिकामा सार्वजनिक धाराको पानी उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या सबैभन्दा उच्च (२६१६ परिवार, ८९.८७ प्रतिशत) रहेको छ। खानेपानी उपभोगका अन्य स्रोतहरूमा मूलको पानी, नदीसमेत रहेका छन्। विभिन्न स्रोत अनुसार खानेपानी उपयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५९: खानेपानीका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	खानेपानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या				
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	मूलको पानी	नदी खोला	जम्मा
१	४	३११	१	०	३१६
२	११	१४१	१८	०	१७०
३	२५	२२५	०	०	२५०
४	३९	१४४	३	०	१८६
५	२८	१४३	०	०	१७१
६	१०	३८०	०	०	३९०
७	१६	३९४	१४	२	४२६
८	१३	१९६	३	०	२१२
९	१७	३४५	०	०	३६२
१०	२१	१४०	१३	०	१७४
११	३३	१९७	१९	५	२५४
जम्मा	**२१७**	**२६१६**	**७१**	**७**	**२९११**
प्रतिशत	**७.४५**	**८९.८७**	**२.४४**	**०.२४**	**१००.००**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.३.२ खानेपानीका मुहान/कुवा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रका रहेका खानेपानीका मुहान र कुवाको विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६०: खानेपानीका मुहान सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	खानेपानीका मुहान/ कुवा	स्थान	वडा	उपयोगको अवस्था
१	जुकेना मूल, बालुवा हलाढुंगा	नाग्म	१	खानेपानी जीर्णोद्धार
२	तोलीभिड निगाल खोला	रताडा	२	खानेपानी
३	बाछिमेला,मुला छोटेगडा दाड घुगाने	फोइमहादेव	३	नाजुक र निर्माणाधीन
४	डाँफेबसेरा गेर्खेमेला डिंगोली	खल्ला	५	सञ्चालनमा
५	तरपर्या जग्यामुल खापा बैढुंगा भैसेगौडा खापा तितेमुला			सञ्चालनमा
६	डिम्बरमुला टाकुल्ला खापा, टाडेमुल, ढाँडखोला, भण्डारीमुला	छाप्रे	७	निर्माण भै सञ्चालनमा आएको

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था

शौचालयको प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा सामान्य शौचालय प्रयोग गर्ने घरपरिवार ९१.१४ प्रतिशत र फ्लस भएको शौचालय भएका घरपरिवार ७.३९ भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६१: शौचालयको प्रयोगका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फ्लस भएको	सामान्य	नभएको	
१	२९	२८७	०	३१६
२	१६	१५१	३	१७०
३	१७	२३२	१	२५०
४	११	१५०	२५	१८६

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फ्लस भएको	सामान्य	नभएको	
५	१२	१५९	०	१७१
६	२२	३६८	०	३९०
७	१८	४०१	७	४२६
८	१५	१९७	०	२१२
९	३५	३२५	२	३६२
१०	२१	१५२	१	१७४
११	१९	२३१	४	२५४
जम्मा	२१५	२६५३	४३	२९११
प्रतिशत	७.३९	९१.१४	१.४८	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण

५.४.१ बालक्लब तथा संजालको विवरण

नगरपालिकाभित्र कुल ३ वटा बालक्लब रहेका छन् । यस्ता बालक्लबहरूमा जम्मा ३७ जना बालबालिका सदस्यका रुपमा आवद्ध रहेका छन् । वडाहरूमा रहेका बालक्लबहरू विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६२: बालक्लब र संजालको विवरण

वडा नं	बाल क्लबको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	
			बालक	बालिका
७	जे सिसी बाल क्लब छाप्रे		९	११
९	प्रेरणा बाल क्लब	लुब्र चिल्खाया	४	४
१०	महादेव बाल क्लब	रुडु चिल्खाया	७	२
जम्मा			२०	१७

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.४.२ सामाजिक सुरक्षावृत्तिको अवस्था

नगरपालिकाभित्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, पूर्ण अपांग, आंशिक अपांग, बाल सुरक्षा अनुदान र दलित वर्ग अनुदान प्राप्त गर्नेहरूको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६३: सामाजिक सुरक्षावृत्ति विवरण

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरीक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१	५०	९४	७००	५२	२००	–	३	२४	–	–	–	१६५	१२५	४००
२	३५	२५	३००	१५	६०	–	–	–	–	–	–	१५०	६०	३००
३	११३	८३	२३००	३०	४००	–	३	७२	१	२	३६	१९६	१००	१५००
४	४४	३९	१०००	२०	२००	–	७	१६७	–	–	–	८४	७६	७६८
५	६०	६७	३०४८	२७	२०४	१	१	४८	२	३	३६	९७	८७	८८३२
६	६२	६८	३१२०	३५	४२०	२	३	१२०	१	३	३०	१२५	१२०	११७६
७	१७१	१५४	४६६८	५८	६९६०	४	७	२६४	१	२	२१.६	१९८	१८६	१८४३
८	६९	७२	२११२	२८	३३६	–	२	४८	२	३	३६	१०४	१०७	१०१२
९	५४	५४	–	२५	–	३	५	–	१	–	–	१३७	१४५	२००

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरीक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१०	६४	४९	–	२५	–	–	–	–	–	–	–	१५०	१९०	२००
११	३६	५१	–	१५	–	३	३	–	–	–	–	१३८	१५२	२००
जम्मा	७५८	७५६	१७२४८	३३०	८७८०	१३	३४	७४३	८	१३	१६०	१५४४	१३४८	१६४३१

स्रोतः नगरपालिका तथा वडा कार्यालय, २०७४

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ युवा क्लबसम्बन्धी विवरण

नगरपालिकामा कुल ५ वटा क्लबहरू रहेका छन् । यस्ता क्लबहरूले खेलकुद तथा सामाजिक गतिविधिहरूमा संलग्न रहेका देखिन्छन् । यस्ता युवा क्लबहरूमा कुल ५५ युवा र ६० युवतीहरू सदस्यका रुपमा आवद्ध रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरणलाई विस्तृत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६४: युवा क्लबसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	युवा क्लबको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		मुख्य कार्य
			युवा	युवती	
१	खमाले युवा क्लब	फोईमहादेव नाग्म	१०	२१	सशक्तिकरण
३	शिवालय युवा क्लब	चिल्खाया	१७	९	खेलकुद तथा युवा परिचालन
६	जनएकता युवा क्लब		८	१३	
७	मिलन युवा क्लब	जुवथिा तलिागुफा ६	९	७	
८	पुगमालिका युवा क्लब		११	१०	
	जम्मा		५५	६०	

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.५.२ युवा सिर्जनशीलता, उद्यमशीलता र परिचालन विवरण

युवा सिर्जनशीलता, उद्यमशीलता तथा परिचालनको अवस्था हेर्दा यस नगरपालिकाका वडा नं. ५, ६, ७ र ८ मा ७१५ जना युवा व्यवसायिक कृषि कार्यमा संलग्न रहेका छन् भने २५७ जना युवा उद्योग व्यवसायमा संलग्न रहेका देखिन्छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६५: युवा सिर्जनशीलतासम्बन्धी विवरण

वडा नं	व्यवसायिक कृषिमा संलग्न युवा संख्या	उद्योग व्यवसायमा संलग्न युवा संख्या
१	५०	१०
२	३०	३
५	१५०	५५
६	१९०	६५
७	२१०	८५
८	१६५	५२
१०	२००	१००

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा

नगरपालिका क्षेत्रमा कुल ११ स्थान पाटी पौवा र सार्वजनिक स्थल रहेका छन् । वडागत रुपमा यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६६: सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता	कैफियत
१	बजेडीचौर र नारायणीचौर	नाग्म	भाद्र अनन्ते पूर्णिमा	धामिनाच देउडा खेल	
२	महादेव देवता मष्टो पुजा	रताडा	भाद्र शुक्ल पक्षको सप्तमी तिथि	देण्डा खेल तथा धामीनाच	
३	बाबिरा मस्टो देवताको पुँजा पुर्विया मुलाधारा दहचौर	दहचौर	षष्टि श्रावण जनै पूर्णिमापछि	,,	
४	कालिका र बाबिरा देवता	ठाँटी राँचुली	गौरा अष्टमी		
५	चौथा कालकि कालाशल्लिा देवता	खल्ला चौथा कोट धनाडा	गौरा अष्टमी र महा अष्टमी		
६	कालाशिल्ला देवता जिउ सत्यवती	जुविथा चौथा	,,		
७	छाप्रे चौथा थर्पुचाका बाली कालाशिल्ला				
८	बिदजोसी देवता				
९	शिवालय कैलाश देवता	चिल्खाया र भत्ततडी			
१०	कैलास	रुडू	चतुरदशी भाद्र		
११	फुर्केसल्ला देवता	ढिम्निया	,,		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.६.२ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

नगरपालिका क्षेत्रमा कुल ११ स्थान पाटी पौवा र सार्वजनिक स्थल रहेका छन् । वडागत रुपमा यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६७: स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता	कैफियत
१	हलाढुंगा मालिका	वडा नं. १ भिग्म	अनन्ते पूर्णिमा र चर्तुदशी	धामीनाच र देण्डा खेल	
२	महादेव	रताडा	,,		
३	महादेव बाबिरा	फोईगाँउ	,,		
४	बाबिरा मष्टा	राँचुली			
५	कोट भवानी मष्टो कालिका कालाशिल्ला चौथा	वडा नं. ५ धनाडा र खल्ला	चैथी जनै पुर्णीमा पछिको र गोरा अष्टमि		
६	कालाशिल्ला पैठ	वडा नं. ६ जुविथा	गौरा अष्टमी		
७	थर्पुचाका चौथा	वडा ७ छाप्रे	,,		
८	बदिजोसी बाबा	ओखर भिटा	,,		
९	शिवालय थान चिल्खाया	९ नं. वडा चिल्खया	,,		
१०	कैलास	रुडु	,,		
११	फुर्के सल्ला	११ नं. वडा ढिम्निया	चतुदर्शी		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.६.३ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

यस गाउँपालिकामा धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका १५ वटा स्थलहरू रहेका छन् । सामुदायिक स्वामित्वमा रहेका यस्ता स्थलहरूमा हालसम्म सडक सुविधा पुगेको छैन । यस्ता स्थलहरूको नाम, सडक पहुँचको अवस्था, स्वामित्व, नजिकको बजार र विषेशता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६८: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलसम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
हलाढुङ्गा मालिका	१	नपुगेको	छैन	१	सामुदायिक	धार्मिक	१०००
पुँगमालिका	३	नपुगेको	छैन	१८	सामुदायिक	धार्मिक, पर्यटकीय	१०००
कालासिल्ला	६	नपुगेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	
गाल्जेमेला	६	नपुगेको	छैन	१५	सामुदायिक	धार्मिक	
थर्पुचाखामेला	६	नपुगेको	छैन	२	सामुदायिक	धार्मिक	
कुलदेव पैठ	७	नपुगेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	
महादेव पैठ	७	नपुगेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	
विजोसीमाडु	८	नपुगेको	छैन	५	सामुदायिक	धार्मिक	
गरुडनुहाउनी	८	नपुगेको	छैन	५	सामुदायिक	धार्मिक ऐतिहासिक	
पञ्चदेवल	९	नपुगेको	छैन	७	सामुदायिक	धार्मिक, ऐतिहासिक	
रुडुबञ्चु	१०	नपुगेको	छैन	६	सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	
नारायण मन्दिर	१०	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक	
फूलवारी मन्दिर	१०	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक	
स्याउले त्रिवेणी	१०	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	
महावैदेवता फुर्केसल्ला	११	नपुगेको	छैन		सामुदायिक	धार्मिक पर्यटकीय	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.७ सुरक्षा निकायसम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा तीन वटा प्रहरी चौकी रहेका छन्, जस अन्तरगत १७ जना प्रहरी कार्यरत रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६९: सुरक्षा निकायसम्बन्धी विवरण

सुरक्षा निकाय रहेको स्थान र संख्या		
जनपथ प्रहरी		
स्थान	कार्यालयको किसिम	प्रहरी संख्या
वालीघाट	प्रहरी चौकी	५
नाग्म	प्रहरी चौकी	६
खल्लागाढ	प्रहरी चौकी	६

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा वन तथा वातावरण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएको छ ।

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

तिलागुफा नगरपालिको कुल २६२५६ हेक्टर क्षेत्रफलमध्ये २५४९.९१ हेक्टर क्षेत्रमा वन रहेको छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल भएको कालिका महादेव सामुदायिक वनको १६१.८८ हेक्टर क्षेत्रफल रहेको छ भने सबैभन्दा न्यून क्षेत्रफल भएको कालिका सामुदायिक वनको १७ हेक्टर मात्र रहेको देखिन्छ । यस वन क्षेत्रबाट प्रत्येक्ष लाभान्वित घरपरिवार संख्या २८९० रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७०: वन क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	सामुदायिक वन	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	हालको ठेगाना (वडा नं.)	लाभान्वित घरधुरी
१	देवीमाण्डु सामुदायिक वन	२९.७८	१	१०७
२	गडेढुङ्गा सामुदायिक वन	१६.८८	३	७९
३	महावैपातल सामुदायिक वन	१३४	१ र ३	९३
४	महावै भित्रवन सामुदायिक वन	१९०	३	६८
५	देवीकाँध सामुदायिक वन	१००	१	९१
६	कालापातल सामुदायिक वन	८७.५०	६	२३१
७	दुदेशिल्ला सामुदायिक वन	७७.४४	६	२३१
८	लाली डाँफे सामुदायिक वन	९१.८४	६	११०
९	पुगमालिका सामुदायिक वन	२९	७	८६
१०	महावैपातल सामुदायिक वन	५५.५४	४	१३९
११	कैलाश सामुदायिक वन	१५१	९	९३
१२	जालपादेवि सामुदायिक वन	५४.७२	४ र ५	१००
१३	महादेव सामुदायिक वन	११.३६	२	१४२
१४	कालीका सामुदायिक वन	१७	९	३१
१५	महादेव सामुदायिक वन	२१२	११	३२
१६	कालीका सामुदायिक वन	३१९	९	२२५
१७	मष्टादेव सामुदायिक वन	११०.६८	९	९६
१८	शिवालय सामुदायिक वन	१६२	९	९९
१९	महादेव सामुदायिक वन	२४.१६	१०	१२०
२०	फुर्केसल्लो सामुदायिक वन	६४	११	७९
२१	विश्व बाबा सामुदायिक वन	१०५	२	७६
२२	मालिका सामुदायिक वन	६२	११	१३३
२३	कालीका सामुदायिक वन	१२१.७८	७	१०१
२४	कलसा सामुदायिक वन	१६१.३५	७	१३८
२५	कालीका महादेव सामुदायिक वन	१६१.८८	८	१९०
जम्मा		**२५४९.९१**		**२८९०**

स्रोत : जिल्ला वन कार्यालय कालीकोट,२०७४

६.२ जैविक विविधतासम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा हुने कोणधारी वन विद्यमान रहेको देखिन्छ। लोपोन्मुख र जैविक तथा वानस्पतिक महत्वका जीव तथा वनस्पतिमध्ये यो क्षेत्र रातो पण्डा, कस्तुरी, झारल, रतुवा, चितुवा, भालु, घोरल, बँदेल जस्ता जनावर र डाँफे, मुनाल, कालिज जस्ता चरा पाइने क्षेत्र चराहरूको बसोबास स्थलको रुपमा परिचित छ। त्यसैगरी, लौठे सल्लो, पाखनवेद, हातेजडी, सतुवा, पाँचऔंले, अत्तिस, टिमुर, चिराइतो, पदमचाल, काकरसिरा जस्ता जडीबुटी र बाज, गुराँस, सल्लो, उत्तीस, देवदार लगायतका वनस्पति पाइन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७१: जैविक विविधतासम्बन्धी विवरण

प्रकार	विवरण
पशुपन्छी	रातो पण्डा, कस्तुरी, झारल, रतुवा, चितुवा, भालु, घोरल, बँदेल जस्ता जनावर र डाँफे, मुनाल, कालिज बनकुखुरा
वनस्पति	बाज, गुराँस, सल्लो, उत्तीस, देवदार, धुपी,
जडीबुटी	लौठे सल्लो, पाखनवेद, हातेजडी, सतुवा, पाँचऔंले, अत्तिस, टिमुर, चिराइतो, पदमचाल, काकरसिरा, गुच्ची च्याउ, वन लसुन, कुटकी, जटामसी, बोझो, लघुपत्र, बायोजडी, सुगन्धवाल, घोडेमच्चा, यार्चागुम्बा चिराइता, बज्रदन्ती, महाअमिलो, पाषणभेद, अकरकाँडा, झ्याउ, कुरिलो, महारङ्गी, जिम्बु बानलसुन

स्रोतः जानकार अन्तरवार्ता, २०७४

६.३ वनजन्य उत्पादन विवरण

वन क्षेत्रमा मुख्यतया काष्ठ र गैर काष्ठ उत्पादन हुने गरेको छ। फर्निचरका लागि आवश्यक काठ, पतिंगर, जडीबुटी र खोटो जस्ता उत्पादन हुने गरेको छ।

६.३.१ जडीबुटीको उत्पादन र उपयोग सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रको विभिन्न स्थानहरूमा जडीबुटीको उत्पादन, संकलन र आम्दानी हुने गरेको छ। यस नगर क्षेत्रमा हुने गरेको जडीबुटीको उत्पादन र उपयोग परिमाण सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७२: जडीबुटी उत्पादन र उपयोग सम्बन्धी विवरण

जडीबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजश्व संकलन (रु. हजारमा)
कटुके	पुग रुप्सेपानी धजबान्ना चौर	५	२०००	१०	०
बनचुत्ते	रुडुबन्चु	१०			

स्रोतः सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, २०७४

६.३.२ चरन क्षेत्र

नगर क्षेत्रमा रहेको चरण क्षेत्रसम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७३: जडीबुटी उत्पादन र उपयोगसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली
१	चिमलचौर मालिका चौर	भिग्म		

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस नगरपालिका क्षेत्रमा विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ। यहाँ जलजन्य प्रकोपका साथै मानवीय क्षति भएको देखिन्छ।

६.४.१ विपद्को प्रभाव

मध्यपहाडी क्षेत्रको अध्ययन अनुसार यस क्षेत्रमा जलवायु उत्पन्न विपद्हरूमा प्रमुख रुपमा वनडढेलो, खडेरी, बाढी, पहिरो, रोगकीटाणु, हुरी बतास, हिमपात, असिना आदि रहेका छन्। यसमध्ये खडेरीको प्रभाव सबभन्दा बढी, दोश्रो र तेश्रोमा बाढी तथा पहिरो रहेको छ भने प्रभावका हिसाबले वनडढेलो सातौं स्थानमा देखिएको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७४: विपद्को प्रभाव सम्बन्धी विवरण

प्रकोप/विपद्	प्रभाव अनुसार घरपरिवार			
	असर रहेको (%)	देखिएको तर प्रभाव नभएको (%)	विपद् नभएको (%)	जम्मा
खडेरी	४१.५५	४९.४०	९.०५	१००.००
वनडढेलो	४.८१	६१.८२	३३.३७	१००.००
आगलागी	०.००	१५.४६	८४.५४	१००.००
बाढी	२३.१९	१९.१३	५७.६८	१००.००
हुरीबतास	९.८५	४७.२३	४२.९२	१००.००
चट्याङ	२.२७	४५.४७	५२.२६	१००.००
असिना	९.६८	५३.९५	३६.३७	१००.००
भारी वर्षा	१.९४	४१.९४	५६.१२	१००.००
खण्ड वर्षा	२.०३	४८.९२	४९.०५	१००.००
भूक्षय	२.५७	४४.९७	५२.४७	१००.००
पहिरो	१७.७३	६३.२७	१९.००	१००.००
हिमपात	२.२६	२.१३	९७.६१	१००.००
रोग तथा कीटाणु	१७.३६	४९.६३	३३.००	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन प्रभाव प्रतिवेदन, २०१६

५.४.२ सार्वजनिक जग्गाको विवरण

नगरपालिकाका वडा नं. ४, ९ र ११ बाहेकका वडाहरूमा ५१ वर्गमिटर १५६१,००० वर्गमिटरका सार्वजनिक जग्गाहरू रहेको छ। स्थानीय तह तथा नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेको यस्ता जग्गाहरू गौचरन तथा आलुखेतीका लागि प्रयोग भइरहेको देखिन्छ। सार्वजनिक जग्गाहरूको वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७५: सार्वजनिक जग्गाको विवरण

वडा नम्बर	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	जग्गाको क्षेत्रफल (वमी)	हालको उपयोग	जग्गाको स्वामित्व
१	बजेडी चौर, मालीका	५१०००	गौचरन	वडा
२	लोध, देउल, निगालकोट	२००००	गौचरन	वडा
३	दहचौर, महादेवस्थान	१००००	गौचरन	वडा
५	लेककाँठा पाटन	५००००	चरिचरन	सरकारी
६	नाँखमेला पाटन	८००००	अस्थायी आलुखेती	सरकारी
७	बडेमेला पाटन	१६००००	चरिचरन	सरकारी

वडा नम्बर	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	जग्गाको क्षेत्रफल (वमी)	हालको उपयोग	जग्गाको स्वामित्व
८	गाईमेला पाटन	९००००	चरिचरन	सरकारी
१०	रुडु बञ्चु पर्यटन क्षेत्र	११००००००	चरिचरन	नेपाल सरकार
जम्मा		१५६१०००		

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय

नगरपालिका क्षेत्रमा आगलागी, बाढी डुवान, पहिरो र जंगली जनावरबाट क्षति हुने गरेको छ। विपद् अनुसार जोखिमको समय हेर्दा फागुनदेखि वैशाखसम्म आगलागी र श्रावण भाद्रमा जंगली जनावरबाट क्षति हुने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुग गरिएको छ।

तालिका ७६: विपद् जोखिमको अवस्था

वडा नम्बर	विपद् अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शीतलहर	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
१	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
२	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
३	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
४	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
५	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
६	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
७	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
८	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
९	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
१०	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र
११	फाल्गुन वैशाख	श्रावण	छैन	छैन	नदेखिएको	कमै	श्रावण भाद्र

स्रोतः समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७४

६.४.५ विपद्को असर विवरण

यस क्षेत्रमा विगत वर्षमा विपद्बाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७७: विपद् असरको अवस्था

क्षति विवरण	विपद्को क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम(रु.)	परिवार	क्षति रकम(रु.)	परिवार	क्षति रकम(रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी	१०	१०	३००००	०	०	०	०	०	०
जम्मा		**१०**	**३०००००**						

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.६ भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घर विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा ९ वटा भूकम्प प्रतिरोधी र मापदण्ड अनुसार बनेका घरहरू रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७८: भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घर विवरण

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
१	२	३१४	३१६	०	३१६	३१६
२	१	१६९	१७०	१	१६९	१७०
३	१	२४९	२५०	१	२४९	२५०
४	१	१८५	१८६	३	१८३	१८६
५	०	१७१	१७१	०	१७१	१७१
६	१	३८९	३९०	१	३८९	३९०
७	०	४२६	४२६	०	४२६	४२६
८	०	२१२	२१२	०	२१२	२१२
९	१	३६१	३६२	१	३६१	३६२
१०	०	१७४	१७४	०	१७४	१७४
११	२	२५२	२५४	२	२५२	२५४
जम्मा	**९**	**२९०२**	**२९११**	**९**	**२९०२**	**२९११**

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ । जस अन्तरगत सडक, विद्युत्, भवन, वस्ती, ऊर्जा, सूचना संचार र आवास र भवन जस्ता विषयहरू समावेस गरिएको छ ।

७.१ यातायात पूर्वाधार

नगरपालिकाको टाकुल्ला खोलादेखि नाग्मसम्म करिब २० किमि सडक रहेको कर्णाली राजमार्ग अन्तरगत मोटर सञ्चालन हुने गरेको छ । नगरको नाग्मदेखि माथिल्लो भागमा रहेको फोइमहादेवसम्म कच्ची सडक समेत रहेको छ भने अन्य भागमा जाने सडक निर्माणाधीन रहेको छ ।

७.१.१ सवारी सुविधा र रुट

कर्णाली राजमार्ग अन्तरगत रहेको क्षेत्रबाट विहान र बेलुकी काठमाण्डौं, नेपालगंज र सुर्खेतसम्मका लागि सार्वजनिक यातायात सञ्चालन हुने गर्दछ ।

७.२ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा

यस शीर्षक अन्तरगत इन्धनको उपयोगका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार नगरपालिकामा प्राय:जसो सबै घरपरिवारमा दाउरालाई खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रुपमा दाउराको उपयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । कुल २६९३ घरधुरीमध्ये ९९.२६ प्रतिशत वा २६७३ घरपरिवारमा दाउराको उपयोग हुने गरेको देखिन्छ । अन्य १ घरपरिवारमा गोबरग्याँस उपयोग हुँदै आएको छ । घरपरिवार सर्भेक्षण २०७४ ले खाना पकाउन दाउरालाई मुख्य इन्धनको रुपमा उपयोग गर्ने घरपरिवार ९७.९ प्रतिशत रहेको छ भने ग्याँसलाई मुख्य इन्घनको रुपमा उपयोग गर्ने घरपरिवार १ प्रतिशतभन्दा बढी रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७९: खाना पकाउने इन्धनको उपयोगको अवस्था

वडा नं.	जनगणना २०६८ अनुसार घरपरिवार संख्या					घरपरिवार सर्भेक्षण २०७४ घरपरिवार संख्या			
	दाउरा	मट्टितेल	गोबर ग्याँस	नखुलेको	जम्मा	दाउरा	एल पि ग्यास	अन्य	जम्मा
१	३६४	०	०	२	३६६	२९१	२५	०	३१६
२	१५१	१	०	१	१५३	१६५	५	०	१७०
३	२५०	०	०	१	२५१	२४६	३	१	२५०
४	१७२	०	०	५	१७७	१८१	४	१	१८६
५	१७४	०	०	१	१७५	१६८	२	१	१७१
६	२६५	०	०	२	२६७	३८४	३	३	३९०
७	४०२	०	०	२	४०४	४२५	१	०	४२६
८	१९६	०	०	१	१९७	२०८	४	०	२१२
९	३१०	०	०	२	३१२	३६२	०	०	३६२
१०	१६२	०	१	१	१६४	१७०	४	०	१७४
११	२२७	०	०	०	२२७	२५०	३	१	२५४
जम्मा	२६७३	१	१	१८	२६९३	२८५०	५४	७	२९११
प्रतिशत	९९.२६	०.०४	०.०४	०.६७	१००	९७.९०	१.८६	०.२४	१००.००

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा बत्तीको लागि उपयोग गरिने इन्धनको रुपमा बिजुली, मट्टितेल, सोलार लगायतका रहेका छन् । जसमध्ये सबैभन्दा बढी २०६८ वा ७१ प्रतिशत घरपरिवारले सोलार उपयोग गर्ने गरेको र २४.६० प्रतिशत घरपरिवारले बत्तीको स्रोतको रुपमा उपयोग गरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८०: बत्ती बाल्न उपयोग गर्ने इन्धनको उपयोगका अवस्था

वडा नं.	बत्तीको इन्धन उपभोग अनुसार घरपरिवार संख्या						कैफियत
	विद्युत्	मट्टितेल	बायो ग्याँस	सोलार	अन्य	जम्मा	
१	०	०	०	३१३	३	३१६	विद्युत् सबै घरमा पुगे पनि हाल बन्द भएको
२	१४५	०	०	२५	०	१७०	
३	०	०	०	२४८	२	२५०	विद्युत् सबै घरमा पुगे पनि हाल नवलेको
४	०	०	०	१७५	११	१८६	
५	०	०	०	१६९	२	१७१	
६	०	०	०	३८७	३	३९०	
७	१५	०	०	३२०	९१	४२६	
८	२०८	०	०	३	१	२१२	
९	१७८	०	०	१८३	१	३६२	
१०	१७०	०	०	२	२	१७४	
११	०	१	०	२४३	१०	२५४	
जम्मा	७१६	१	०	२०६८	१२६	२९११	
प्रतिशत	२४.६०	०.०३	०.००	७१.०४	४.३३	१००.००	

स्रोत: घरपरिवार सर्भेक्षण, २०७४

७.२.३ जलविद्युत्, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत् उत्पादन विवरण

नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा गरी ३ वटा वैकल्पिक ऊर्जाका रुपमा लघु जलविद्युत् रहेको पाइन्छ । यी विद्युत् आयोजनाहरूबाट करिब १३३ किलोवाट बराबर क्षमताको विद्युत् उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । आयोजनागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८१: विद्युत् उत्पादनको अवस्था

विद्युत् उत्पादन आयोजनाको नाम	ठेगाना	क्षमता (किलोवाट)
बञ्चरगाड लघु जल विद्युत् आयोजना	चिल्खाया कालीकोट	११०
मूलखोला लघु जल विद्युत् आयोजना	तिलागुफा ७	५
ढाडखोला लघु जल विद्युत् आयोजना	तिलागुफा ८	१८
जम्मा		**१३३**

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

७.३ सुविधामा पहुँचसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधा हेर्दा २४.६५ प्रतिशत घरधुरीले रेडियो र ६५.३२ प्रतिशत घरपरिवारमा मोवाइल जस्ता सुविधाको उपयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८२: आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाइल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
१	६२	८	३३०	३	१	१	०	०	०	१२
२	५८	१	१३९	१	०	०	०	०	०	३०
३	१०२	१	२०५	१	१	९	०	०	०	४३
४	५३	८	१७१	१०	२	२	१	१	०	८
५	११०	२	१६८	३	१	१	०	१	०	५
६	३१३	२४	३८२	८	१	३	१	०	१	२७
७	८९	९	३८६	८	१	३	०	०	०	४२
८	१	०	११८	९	०	०	०	०	०	०
९	१६३	०	३६२	१	०	०	०	०	०	१
१०	५	३	१६८	२	२	२	१	०	०	२
११	२४	६	१६८	२	१	०	०	०	०	८२
जम्मा	९८०	६२	२५९७	४८	१०	२१	३	२	१	२५२
प्रतिशत	२४.६५	१.५६	६५.३२	१.२१	०.२५	०.५३	०.०८	०.०५	०.०३	६.३४

स्रोत: घरपरिवार सर्भेक्षण, २०७४

७.४ आवास तथा भवन

यस शीर्षक अन्तरगत बसोवास गरेको घरको बनावट आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.४.१ आवासमाथिको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार

आवासमाथिको स्वामित्वका आधारमा बसोबासको अवस्था हेर्दा २९११ घरपरिवारमध्ये ९८.५९ प्रतिशत वा २८७० घरपरिवार आफ्नै घरमा बसोवास गर्ने गरेका छन् । वडागत रुपमा वडा नं. १ मा सबैभन्दा बढी १० परिवार भाडामा बस्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८३: आवासमाथिको स्वामित्वको अवस्था

वडा नं.	आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण			जम्मा
	आफ्नै	भाडा	अन्य	
१	३०४	१०	२	३१६
२	१६७	२	१	१७०
३	२४९	१	०	२५०
४	१७२	४	१०	१८६
५	१७०	१	०	१७१
६	३८९	१	०	३९०
७	४२२	४	०	४२६
८	२१०	२	०	२१२

वडा नं.	आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण			जम्मा
	आफ्नै	भाडा	अन्य	
९	३६२	०	०	३६२
१०	१७४	०	०	१७४
११	२४९	४	१	२५४
जम्मा	२८७०	२७	१४	२९११
प्रतिशत	९८.५९	०.९३	०.४८	१००.००

स्रोतः घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.४.२ घरको जगका आधारमा घरपरिवार

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरू जगको आधारमा हेर्दा प्रायः सबै घरपरिवार ढुंङ्गा, इँटा र माटो प्रयोग भएका घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ। जस अनुसार ९८.५९ प्रतिशत रहेको छ भने आरसिसि घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या १ रहेको छ। यससम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८४: घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार विवरण

वडा नं.	बसोबास गर्ने घरको जगको आधारमा घरपरिवार संख्या						जम्मा
	ढुंङ्गा, इटा र माटो प्रयोग	सिमेन्ट र इटाको प्रयोग	आरसिसि	काठको पिलर	अन्य	नखुलेको	
१	३५७	३	१	३	०	२	३६६
२	१५०	१	०	१	०	१	१५३
३	२५१	०	०	०	०	०	२५१
४	१७३	०	०	१	०	३	१७७
५	१६९	१	०	४	०	१	१७५
६	२६१	२	०	३	०	१	२६७
७	४०२	०	०	०	०	२	४०४
८	१९६	०	०	०	०	१	१९७
९	३१०	०	०	०	०	२	३१२
१०	१६३	०	०	०	०	१	१६४
११	२२३	१	०	२	१	०	२२७
जम्मा	२६५५	८	१	१४	१	१४	२६९३
प्रतिशत	९८.५९	०.३०	०.०४	०.५२	०.०४	०.५२	१००.००

स्रोतः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरूलाई छानाको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबैभन्दा उच्च संख्यामा काठ र फलेकका घरहरूमा ३८.३१ प्रतिशत घरपरिवार बस्ने गरेको देखिन्छ। सबैभन्दा न्यून संख्यामा आरसिसि घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या ३५ मात्र रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८५: घरको छानोको आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाना भएको	माटोको छानो भएको	जम्मा
१	०	२५	०	१८	१९०	८३	३१६
२	०	१५	०	१	४०	११४	१७०

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाना भएको	माटोको छानो भएको	जम्मा
३	०	३३	०	२	१९४	२१	२५०
४	०	४८	०	५	११३	२०	१८६
५	०	५६	०	०	६९	४६	१७१
६	०	१९९	०	६	१००	८५	३९०
७	०	१७२	०	०	५१	२०३	४२६
८	०	२८	०	१	१२७	५६	२१२
९	०	३०	०	०	१२५	२०७	३६२
१०	०	७	०	१	५०	११६	१७४
११	०	११२	०	१	५१	९०	२५४
जम्मा	०	७२५	०	३५	१११०	१०४१	२९११
प्रतिशत	०.००	२४.९१	०.००	१.२०	३८.१३	३५.७६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्भेक्षण, २०७४

७.४.३ घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार

यस क्षेत्रका घरहरूलाई घरको जगको आधारमा हेर्दा ९८.६६ प्रतिशत घरपरिवार ढुंङ्गा र माटोलाई जग निर्माणमा प्रयोग गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८६: घरको जगको आधारमा बसोबास गर्ने घरपरिवार विवरण

वडा नं.	बसोबास गर्ने घरको जगको आधारमा घरपरिवार संख्या					
	माटो वा ढुङ्गा	सिमेण्ट वा ढुङ्गा	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड वेयरिङ्ग	अन्य	जम्मा
१	२९८	१७	१	०	०	३१६
२	१६८	१	०	१	०	१७०
३	२४८	२	०	०	०	२५०
४	१८१	५	०	०	०	१८६
५	१७१	०	०	०	०	१७१
६	३८४	५	१	०	०	३९०
७	४२६	०	०	०	०	४२६
८	२१०	१	०	०	१	२१२
९	३६२	०	०	०	०	३६२
१०	१७२	१	०	०	१	१७४
११	२५२	१	०	०	१	२५४
जम्मा	२८७२	३३	२	१	३	२९११
प्रतिशत	९८.६६	१.१३	०.०७	०.०३	०.१०	१००.००

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

७.५ हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका अन्तरगत ३ वटा अतिरिक्त हुलाक कार्यालयमार्फत् हुलाक सेवा प्रवाह भइरहेको देखिन्छ भने टेलिफोन सुविधाका लागि हरिचौरमा टावर समेत रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी अन्य जानकारी देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८७: हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसंचार र रेडियो स्टेशनसम्बन्धी विवरण

विवरण	नाम	ठेगाना
हुलाक		
	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फोईमहादेव, राँचुली
	अतिरिक्त हुलाक चिल्खाया कालीकोट	चिल्खाया
	अतिरिक्त हुलाक छाप्रे	
टेलिफोन टावर	हरिचौर टावर	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.९ शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रमा शवदाह स्थलका लागि ७ वटा स्थानहरू प्रयोग हुँदै आएको छ । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ८८: शवदाहस्थलसम्बन्धी विवरण

स्थल	ठेगाना
फुटासिल	महादेव तिलागुफा १ र २
राँचुली तिला नदी	फोईमहादेव, राँचुली
सन्तली	तिलागुफा १०
रानावाडा खल्ला	तिलागुफा ९
पादमघाट धामखेत	तिलागुफा ११
बालीघाट छाप्रे	तिलागुफा ७
खल्लागाड जुविथा	तिलागुफा ६

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता,२०७४

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा सञ्चालन र नागरिक संगठनसम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुति गरिएको छ ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था

नगरपालिकाको संगठनात्मक अवस्था हेर्दा नगरसभा, नगरपालिका, विषयगत शाखा वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरू रहेका छन् । नगरपालिकामा १ जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, १ जना लेखापाल, १ जना कम्प्युटर अपरेटर, २ जना कार्यालय सहयोगीहरू रहेका छन् । वडा कार्यालयहरूमा सचिव, लेखापाल र सामाजिक परिचालकहरू समेत रहेका छन् ।

८.२ नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

तिलागुफा नगरपालिकामा नगरकार्यपलिका कार्यालयलगायतका अन्य सरकारी कार्यालयको ठेगाना, जनशक्ति र कार्यक्षेत्र सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८९: नगरपालिकामा रहेका कार्यालय सम्बन्धी विवरण

क.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	**स्थानीय तह**					
	नगरपालिका	तिलागुफा	गाल्जे	६	२०	
	वडा कार्यालय					
२	**स्वास्थ्य संस्थाहरू**					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
३	**कृषि**					
४	**पशु सेवा**					
५	**हुलाक**					
६	**वन**					
७	**प्रहरी कार्यालय**					
	जिल्ला/प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	**अन्य कार्यालयहरू**					
९.	**सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदी**					

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.३ नगरपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन

नगरपालिकामा विषयगत शाखा ५ वटा रहेका छन् । यी शाखाहरूमा कुल ६ जना कर्मचारी रहेका छन् । जसमध्ये पशु शाखामा २ जना र अन्य शाखाहरूमा एक-एक जना कर्मचारी मात्र रहेका छन् र यस सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९०: नगरपालिकाको मानव संशाधन विवरण

विषयगत शाखा	पद	नाम	सम्पर्क नं.
कृषि	कृषि प्रसार अधिकृत	कृष्ण प्रसाद अधिकारी	
शिक्षा	स्रोत व्यक्ति	ईन्द्र प्रसाद न्यौपाने	९८४८३११७३९
महिला तथा बालबालिका	मुख्य महिला कार्यकर्ता	गंगा रोकाया	
स्वास्थ्य	हे.अ.	मनराज शाही	
पशु	पशु सेवा प्रा.स.	कमल पट्टेल	
	पशु सहायक	कृष्ण बोहोरा	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.४ नगर कार्यपालिका सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा गठन भएको कार्यपालिकाका पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९१: नगर कार्यपालिका विवरण

क्र.सं.	नाम	पद
१.	रत्न बहादुर शाही	अध्यक्ष
२.	दन्ता नेपाली	उपाध्यक्ष
३.	दल बहादुर कटुवाल	सदस्य
४.	दल बहादुर बोहरा	सदस्य
५.	सूर्य बहादुर शाही	सदस्य
६.	खड्कराज शाही	सदस्य
७.	टिकाराम न्यौपाने	सदस्य
८.	धर्मराज शाही	सदस्य

९.	नेत्र बहादुर शाही	सदस्य
१०.	तिलक न्यौपाने	सदस्य
११.	नरेन्द्र रोकाया	सदस्य
१२.	मुन बहादुर थापा	सदस्य
१३.	रघुबीर शाही	सदस्य
१४.	माया जिसी	सदस्य
१५.	मनोज चदारा	सदस्य
१६.	नयाँ सार्की	सदस्य
१७.		सदस्य

स्रोतः नगर कार्यपालिका, २०७४

८.४ नगरपालिकाको आय विवरण

नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्षको अनुमानित र वास्तविक विवरण तथा चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित आय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९२: नगरपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
सुरु मौज्दात			
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
बिक्री आय			
दण्ड जरिवाना, पञ्जीकरण दस्तुर			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

स्रोतः संस्थागत सर्भेक्षण, २०७४

८.५ गैरसरकारी संस्थासम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा रहेको गैसस तथा अगैसस र बजेट तथा विषयगत क्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९३: गैरसरकारी संस्थासम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	गैसस	विषयगत क्षेत्र तथा उपक्षेत्र	बजेट (रु हजारमा)	सहयोगी निकाय
१	सामुदायिक विकास कार्यक्रम	पूर्वाधार, जीविकोपार्जन, सुशासन		बेलायती सहयोग नियोग
२	किर्डाक	शिक्षा		
३	भिडिसेफ	युवा बालबालिका		सेभ द चिल्ड्रेन
४	हुरण्डेक	जलवायु परिवर्तन जीविकोपार्जन		टिडि एच जर्मन र गरीबी निवारण कोष
५	पहाडी साना किसान परियोजना	जलवायु अनुकुलन जीविकोपार्जन		आइ.फाड.
६	जलवायु परिवर्तन लापा	जलवायु अनुकुलन जीविकोपार्जन		यु एन डि.पि.
जम्मा				

स्रोतः नगरकार्यपालिका, २०७४

८.६ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली

नगरपालिकाले आफ्नो प्रयोजनका लागि हालसम्म ५ वटा कानुनी/नीतिगत दस्तावेज तयार गरेका छ । नगरपालिकाको ऐन तथा नीतिगत दस्तावेजहरू देहाय बमोजिम रहेको छ ।

१. नगर कार्य सम्पादन नियमावली, २०७४
२. नगर कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन नियमावली, २०७४
३. नगर कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४
४. नगर कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकार पत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४
५. नगर सभा सञ्चालन कार्यविधि, २०७४

अनुसूची १ः वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू

अनुसूची १ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण (Profile)

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन फाराम

...........................गाउँ/नगरपालिका

२०७४ भाद्र

.... गाउँ/नगरपालिका

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेश नं :

१.१.२ जिल्लाको नाम : कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम : कोड :

१.१.४ गाउँ/नगर केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक बर्षको चैत्रमसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार संख्या)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराई	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ बर्षको विवरण लिने)

रकम रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरीक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	
जम्मा																	

खण्ड ख: आर्थिक विकास स्थिति विवरण

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण (संक्षिप्त विवरण)

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन																जम्मा
	कृषि र पशु		इञ्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रशोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	
जम्मा																	

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	वार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	वार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा वार्षिक शुल्क (रु.)
जम्मा						

२.३ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कुलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/वोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कुलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (वर्षैभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कुलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/वोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कुलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (वर्षैभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			
जम्मा								

२.४ आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाखा, बंगुर र कुखुरा) को नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जम्मा								

२.५ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

२.६ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यवसायिक कृषि फर्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा विउविजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र
	समूह	सदस्य	समूह	सदस्य	फर्म	सदस्य	सहकारी	सदस्य			

	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	संख्या	संख्या
१															
२															
३															
४															
५															
६															
७															
८															
९															
जम्मा															

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र			बिक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत् मिल	कृषि	जडीबुटी	उद्योग	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
मध्यम								
साना								

घरेलु								
लघु								
जम्मा								

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदी)

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (⋆ कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साझेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)

✶व्यापार र व्यवसायको किसिम कोड: *१. किराना वा व्यापरिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामाग्री, ६. औषधी पसल वा क्लिनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल, ९. होटेल तथा रेष्टुरेण्ट, १०. कपडा तथा फेन्सी*

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पुर्वाधार			स्वामित्व (नीजि, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीयर अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (कि.मी.)			

२.११ होटेल, रिसोर्ट, रेष्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेष्टुरेण्ट, अन्य)	होटेलको स्तर (स्टार, ननस्टार)	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)

२.१२ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						
खुद्रा बजार						

खण्ड ग: सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोग शाला	डेस्क/ वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्चि, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ,/छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							

३.१.२ तहगत रुपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी संख्या

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक,संस्थागत, मदरसा,गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक,संस्थागत, मदरसा,गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जम्मा														

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

कलेज/क्याम्पसको नाम	वार्ड नं.	संकाय	पढाई हुने तह	पढाई हुने प्रमुख विषयहरू	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
क. अप्राविधिक							
१.							
२.							
ख. प्राविधिक							
१.							
२.							
जम्मा							

३.१.४ शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
जम्मा										

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, शिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाइ उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
जम्मा													

३.१.६ विद्यार्थी उतिर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वन्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ती तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार										
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार										
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार✶	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)									
			स्विकृत दरबन्दी	पूर्तिको अवस्था		प्रसूति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा

✶१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. नीजि अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसूति गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआइभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. नीजि क्लिनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मेसी १८. अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ बर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ बर्ष मूनीका	२ बर्ष मूनीका	५ बर्ष	विसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट✶	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस	बृद्धी अनुगमन	बृद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये

			मूनी					(जे.ई.)	गरिएका	कुषोषित

*डिपिटी, हेपबि, हिपवि३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
	जम्मा						

३.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसूति अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ बर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
	जम्मा									

३.२.९ गाउँपालिका/नगरपालिका भित्रमा देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या

क.सं.	रोगको नाम	रोगी/बिरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	झाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिवी)					
६	कुष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	ग्यास्टीक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइभि एड्स					
१३	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसूतिजन्य रोग					
१७	अन्य …………..					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सवैभन्दा वढी आएका १० वटा रोगहरूको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जनस्थल सम्वन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग(१.खेलकुद, २. प्रर्दशनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार

३.३.२ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडकमार्ग

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

४.१ पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

४.२ पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

४.३ सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	

४.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको वार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडीबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
४	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
५	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
६	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको वार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडीबुटी (केजी)
	साझेदारी							
	निजी							
	कबुलियती							
	धार्मिक							
७	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कबुलियती							
	धार्मिक							
८	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कबुलियती							
	धार्मिक							
९	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साझेदारी							
	निजी							
	कबुलियती							
	धार्मिक							

नोटः जडीबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तैः जरा, पात, फल, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदी बुझ्नु पर्दछ ।

५.२ जडीबुटीको विवरण

जडीबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजश्व संकलन (रु. हजारमा)घ
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, र संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटिएका वडाहरू	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरधुरी
१.				
२.				

जम्मा				

५.४ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					
		पहिरो	नदी कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा

५.५.२ विपद्बाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षती		भूकम्प		अन्य (चट्याङ)	
	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते
१.																		
२.																		
३.																		
४.																		
५																		
६																		
७.																		
८																		

९																		
जम्मा																		

५.५.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

वडा नम्बर	**विपद् अनुसार जोखिमको समय (महिना)**						
	आगलागी	**बाढी डुवान**	**पहिरो**	**शितलहर**	**रोग माहामारी**	**सर्पको टोकाइ**	**जंगली जनावरबाट क्षती**
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपद्को असर विवरण

क्षति विवरण	**विपद्को क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण**								
	वडा नम्बर	**घरगोठ**		**पशुपंक्षी**		**बाली र जग्गाजमीन**		**अन्य क्षती**	
		परिवार	**क्षति रकम (रु.)**	**परिवार**	**क्षति रकम (रु.)**	**परिवार**	**क्षति रकम (रु.)**	**परिवार**	**क्षति रकम (रु.)**
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शितलहर									
रोग माहामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षती									
अन्य									
जम्मा									

५.५.५ विपद्बाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ बर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	**विपद्को क्षेत्र अनसाुर क्षति विवरण**										
	वडा नम्बर	**विद्यालय**		**पुल पुलेसा**		**बाटोघाटो**		**कुलो नहर, खानेपानी**		**अन्य**	
		संख्या	**क्षति रकम (रु.)**	**संख्या**	**क्षति रकम (रु.)**	**कि.मी.**	**क्षति रकम (रु.)**	**संख्या**	**क्षति रकम (रु.)**	**संख्या**	**क्षति रकम (रु.)**
बाढी डुवान											
पहिरो											
भूकम्प											
जंगली जनावरको क्षती											
अन्य											

क्षति विवरण	विपद्को क्षेत्र अनसार क्षति विवरण										
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कुलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
जम्मा											

५.५.६ संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमीन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान			हेक्टर	
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्छी र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका/नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	**स्थानीय सरकार**					

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
	गाउँपालिका/नगरपालिका					
	वडा कार्यालय					
२	**स्वास्थ्य संस्थाहरू**					
	अस्पताल					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप स्वास्थ्य चौकी					
३	**कृषि**					
४	**पशु सेवा**					
५	**हुलाक**					
६	**वन**					
७	**प्रहरी कार्यालय**					
	जिल्ला/प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरू					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदी					

६.२ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरीक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य...
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
जम्मा											

६.२.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
आमा तथा महिला											
परम्परागत समूह											
कृषक तथा उद्यमी समूह											
बचत समूह											
अन्य											

६.२.३ नागरीक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरीक सचेतना केन्द्रको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
टोल विकास संस्था											
नागरीक सचेतना केन्द्र											
नागरीक मंच											

६.२.४ कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषक, उद्यमी तथा बचत समूह र संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			

कृषक, उद्यमी तथा बचत समूह र संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			

६.२.५ बाणिज्य बैंक, विकास वैक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानीरकम(रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक				
ख.	विकास बैंक				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ङ.	सहकारी संस्था				

६.२.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम

६.२.७ गाउँपालिका/नगरपालिकाकोआय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
सुरु मौज्दात			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (छ) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

................गाउँपालिका/...........नगरपालिका

२०७४ ......

.... गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

१. परिचय

१.१ प्रदेश नं :
१.२ जिल्लाको नाम : कोड :
१.३ स्थानीय तहको नाम : कोड :
१.४ वडा नं :
१.५ वस्तीको नामः कोड :
१.६ मार्गको नामः
१.७ घर क्रम संख्या (घर नम्बर) : घरको जियोकोड :
१.८ परिवार क्रम संख्या :
१.९ परिवारमुलीको नाम : लिंग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्गी):

२. परिवार सम्बन्धी विवरण

२.१ परिवार सदस्यको विवरण (परिवारमुलीबाट सुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्य अनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

क्र.सं	नाम	थर	लिङ्ग	जन्म मिति	जात जाति	धर्म	मातृ भाषा	शैक्षिकस्तर *(५ वर्षमाथिका लागी मात्र)*	बसोबासको अवस्था (स्वदेशमा अन्यत्र वा विदेशमा बसेको सदस्यको हकमा यसपछिको विवरण नलिने)	पेशा (१० बर्ष भन्दा माथी)	वैवाहिक स्थिति (१० बर्ष भन्दा माथी)	अपाङ्गताको स्थिति

२.२ तपाईको परिवारमा १ बर्ष भित्र मृत्यु भएका सदस्यको विवरण दिनुहोस ।

मृत्यु हुनेको नाम	लिङ्ग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्गी)	उमेर (बर्ष/महिना)	मृत्युको कारण

२.३ खानेपानीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा २. पाइपधारा सार्वजनिक ३. डिप बोरिङ्ग ४. ट्युववेल/हेन्डपम्प ५. ढाकिएको इनार/कुवा ६. नढाकिएको इनार/कुवा ७. मूलको पानी ८. नदी खोला ९. अन्य

२.४ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने मुख्य इन्धन कुन हो?

१. दाउरा २. मट्टीतेल ३. एल पि ग्यास ४. गुईठा ५. वायोग्यास ६. विद्युत् ७. अन्य

२.५ परिवारले प्रयोग गर्ने बत्तीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. विद्युत् २. मट्टीतेल ३. वायोग्यास ४. सोलार ५. अन्य

२.६ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय कस्तो प्रकारको छ ?

१. शौचालय नभएको २. फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल) ३. फ्लस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क) ४. साधारण

२.७ निम्न कुन कुन सुविधाहरू परिवारले उपभोग गरेको छ ?

सुविधाहरू	*उपलब्ध (१. छ, २. छैन)*
रेडियो	
टेलिभिजन	
टेलिफोन/मोवाइल फोन	
कम्प्यूटर	
इन्टरनेट	
मोटरसाइकल	
मोटर/कार	
रेफ्रिजरेटर	

२.८ परिवारले कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग गरेको छ? *१. छ २. छैन २.१०* ⟹

२.९ यदी परिवारबाट कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग गरेको छ भने सो जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल उल्लेख गर्ने)
२.९.१ आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा: ....(रोपनी/कट्ठा/हेक्टर/व.मि.)
२.९.२ परिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको जग्गा:..........................(रोपनी/कट्ठा/हेक्टर/व.मि.)
२.९.३ अन्य स्वामित्व खुलाउने:..(रोपनी/कट्ठा/हेक्टर/व.मि.)
२.१० परिवारका कुनै सदस्यको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ ? १. छ २. छैन
२.११ परिवारको सरदर वार्षिक आम्दानी कति छ ?.......................... (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)
२.१२ परिवारको सरदर वार्षिक खर्च कति छ?...................... (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)
२.१३ तपाईको वार्षिक बाली उत्पादन तथा बिक्रि कति छ?

बाली	उत्पादन (क्विन्टल)	खेती गरिएको		विक्री परिमाण (क्विन्टल)
		क्षेत्रफल	इकाई (कठ्ठा/रोपनी)	
अन्नबाली				
धान				
मकै				
गहु				
कोदो				
अन्य				
दलहन				
दाल				
रहर				
मुसरो				
चना				
सिमी				
भट्टमास				
अन्य				
तेलहन				
तोरी/सर्स्यु				
आलस/तिल				
सूर्यमुखी				
अन्य				
तरकारी				
आलु				
बन्दा/काउली/रायो				
बोडी				
गोलभेंडा				
काँक्रो, लौका, फर्सी				
परवल, कुन्द्रुक, काँक्रो				
करेला, घिरौला, चिचिण्डो				
अन्य				
नगदे बाली				
अदुवा/वेसार				
प्याज/लसुन				
च्याउ				
अन्य				
फलफल				
आँप/लिची				
केरा/मेवा				
सुन्तता/कागती (अमिलोजात)				
स्याउ/आरुवखडा				
किवी				
अन्य				
फूलखेती				

२.१४ परिवारले कुनै चौपाया तथा पशुपंक्षी पालेको छ? *१. छ* *२. छैन* *२.१६*

२.१५ चौपाया तथा पशुपंक्षीहरूको विवरण दिनुहोस (संख्या उल्लेख गर्ने)।

क्र.सं	चौपाया तथा पशुपंक्षी	संख्या	दुध उत्पादन (लिटर)	मासु उत्पादन (के.जि.)	अण्डा (संख्या)	उन (के.जि.)	हाड/छाला (के.जि.)	अन्य	बिक्रीबाट वार्षिक आम्दानी (रु.)
१	गाइगोरु/बाच्छाबाच्छी								
२	राँगाभैसी/पाडापाडी								
३	याक/चौरी								
४	बाखा/भेडा, खसी/बोका								
५	सुँगुर/वंगुर								
६	कुखुरा/हाँस								
७	अस्ट्रिच								
	....								

२.१६ तपाइको परिवारमा माछा, मौरी र रेशमपालन गरिएको छ भने विवरण दिनुहोला?

१. माछापालन पोखरी संख्याः .... पोखरीको क्षेत्रफलः .... हेक्टर वार्षिक उत्पादनः .... के.जि.
२. मौरी घार संख्याः .... वार्षिक मह उत्पादनः .... केजि
३. रेशमखेती कोयो संख्याः .... उत्पादनः .... केजि

२.१७ आफ्नो उत्पादनले तपाईको परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ ? (एकमा मात्र ठीक चिन्ह लगाउनुहोस)।

क. ३ महिनासम्म *ख. ४ देखी ६ महिना सम्म*
ग. ७ देखी ९ महिनासम्म *घ. ९ महिना भन्दा बढी*

२.१८ परिवारमा कुनै सदस्यले विगत ३ बर्षमा व्यवसायिक सीप तालिम प्राप्त गरेकाछन? १. छ २. छैन यदी भए सोको विवरण दिनुहोस्।

सीप विकासका क्षेत्रहरू	*महिला*	*पुरुष*
सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रीकल र इलेक्ट्रोनिक्स (कम्प्युटर, विद्युत, मोवाईल, रेडियो घडि आदी		
सिलाई बुनाई, बुटिक, सृंगार, पार्लर आदि		
निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कार्पेन्ट्री आदी)		
इञ्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मेकानिक्स		
कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटीएर खाद्य प्रशोधन आदि)		
जनस्वास्थ्य सम्बन्धी		
पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी		
वन सम्बन्धी		
पर्यटन टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार		
कला सम्बन्धी		
अन्य		

३. घर सम्बन्धी विवरण

३.१ तपाइको घर कती वटा छ? .... संख्या

३.२ तपाई बसेको घरको स्वामित्व कस्तो प्रकारको हो? (सहि उत्तरमा एकमा मात्र ठीक लगाउनुहोस)

१. नीजि/आफ्नै २.भाडामा ३. संस्थागत ४. अन्य

३.३ बसोबास गर्ने घरको छानाको प्रकार (*एकभन्दा बढी घर भएमा मूल घरको विवरणका आधारमा* एकमा मात्र चिन्ह लगाउने)

१. फुस वा खरको छाना भएको *२. जस्ता वा च्यादर छाना भएको*
३. टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको *४. आरसिसि ढलान भएको*
५. काठको छाना भएको *६. माटोको छाना भएको*
७. अन्य (उल्लेख गर्ने) ....

३.४ तपाई बसेको घरको जग कस्तो प्रकारको छ?

१. माटो र ढुङ्गा २. सिमेन्ट र ढुङ्गा ३. फ्रेम स्ट्रक्चर ४. लोड वेयरिङ्ग ५. काठको खम्बा ६. अन्य (खुलाउने)

३.५ तपाई बसेको घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेको छ? *१. छ* *२. छैन*

३.६ तपाई बसेको घर भूकम्प प्रतिरोधी छ? *१. छ* *२. छैन*

कोड प्रयोगका लागि विवरण

क. पारिवारिक विवरण

१.	क.सं.	परिवारमुलीबाट सुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्यअनुसार क्रम संख्या उल्लेख गर्ने
२.	लिङ्ग	१. पुरुष २. महिला ३. तेस्रो लिङ्गी
३.	जन्ममिति	जन्मेको मिति (साल, महिना र गते उल्लेख गर्ने यदी महिना र गते थाहा नभएमा साल मात्र उल्लेख गर्ने तथा २ बर्ष मुनीको बच्चाको हकमा महिना उल्लेख गर्ने)
४.	जातजाति	१. पहाडी बाह्मण/क्षेत्री/ठकुरी/सन्यासी २. मधेशी बाह्मण क्षेत्री/राजपुत ३. पहाडी जनजाति आदीवासी ४. तराई जनजाति आदीवासी ५. पहाडी दलित ६. मधेशी दलित ७. मुस्लिम ८. पहाडी अन्य ९. मधेशी अन्य
५.	धर्म	१. हिन्दू २. बौद्ध ३. मुस्लिम ४. क्रिश्चियन ५. अन्य ....
६.	मातृभाषा	१. नेपाली २. मैथिली ३. भोजपुरी ४.थारु ५. तामाङ्ग ६. नेवार ७. बज्जीका ८. मगर ९. डोटली १०. उर्दु ११. अवधी १२. लिम्बु १३. गुरुङ्ग १४. बैतडेली १५. राई १६. अछामी १७. वान्तवा १८. राजवंशी १९. शेर्पा
७.	शैक्षिकस्तर	१. पूर्व प्राथमिक २. आधारभुत तह ३. माध्यामिक तह ४. स्नातक तह ५. स्नातकोत्तर ६. एमफिल र विद्या वारिधी (पिएचडि) ७. प्राविधिक एलएलसी ८. साधारण लेखपढ (साक्षर) ९. लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)
८.	बसोबासको अवस्था	१. गणना गरेको ठाउँमा बसेको, २. स्वदेशमा अन्यत्र बसेको, ३. विदेशमा बसेको
९.	पेशा	१. कृषि तथा पशुपालन २. नोकरी/जागरी ३. उद्योग तथा व्यापार ४. ज्याला/मजदुरी ५. वैदेशिक रोजगारी ६. व्यवसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्का पट्टा, पुजारी आदी ७. विद्यार्थी (अध्ययनरत) ८. गृहणी ९. वेरोजगार १०. अन्य
१०.	वैवाहिक स्थिति	१. अविवाहित २. एकल विवाह ३. वहुविवाह ४. पुनःविवाह, ५. विधुर/विधवा ६. सम्बन्ध विच्छेद ७. विवाहित तर अलग बसेको
११.	अपाङ्गताको स्थिति	१. अपाङ्गता नभएको २. शारीरिक अपाङ्गता ३. वौद्धिक अपाङ्गता ४. दृष्टिविहीन (आँखा नदेख्ने) ५. वोल्न तथा सुन्न नसक्ने (बहिरा) ६. स्वर वोलाईसम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके) ७. श्रवण दृष्टीविहीन ८. मनोसामाजिक अपाङ्गता

ख. पारिवारिक विवरण संकलनकालागि सामाजिक तथा जातिगत समूह

क.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जातजातिहरू
१.	पहाडी दलित	१. गन्धर्व (गाईने) २. परियार (दमाई, दर्जी, सुचीकार, नगर्ची, ढोली, हुड्के) ३. बादी ४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनँरा, पार्की, टमाटा) ५. सार्की (मिजार, चर्मकार, भूल)
२.	मधेशी दलित	१. कलर २. दुसाध (पासवान, हजरा) ३. ककैहिया ४. धोवी (रजक) हिन्दू ५. कोरी ६. पत्थरकट्टा ७. खटिक ८. पासी ९. खत्वे (मण्डल, खङ्ग) १०. बाँतर ११. मुसहर १२. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास) १३. चिडिमार १४. मेस्तर (हलखोर) १५. डोम (मरिक) १६. सरभङ्ग (सरवरिया) १७. तत्मा (ताँती, दास)
३.	पहाडी जनजाति आदिवासी	१. कुशवाडिया, बनकरिया, कुसुण्डा, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, लेप्चा, २. चेपाङ, थामी, बोटे, दनुवार, बरामु, ल्होमी, माझी, दराई, सियार, थुदाम ३. सुनुवार, तामाङ, भुजेल, कुमाल, भोटे, पहरी, ताप्केगोला, डोल्पो, फ्रि, मुगाल, लार्के, ल्होपा, दुरा, वालुङ ४. गुरुङ, मगर, राई, लिम्वु, छैरोतन, ताङबे, तिनगाउले थकाली, बाऱ्ह गाउले, मार्फाली थकाली, शेर्पा, याक्खा, छन्त्याल, जिरेल, व्यासी, ह्योल्मो ५. नेवार, थकाली
४.	मधेशी जनजाति तथा आदिवासी	१. किसान, मेचे (वोडो) २. धानुक, झाँगड, सतार (सन्थाल)ण ३. थारू, राजवंशी, गन्गाई, धिमाल, ताजपुरिया
५.	पहाडी बाह्मण तथा क्षेत्री	सबै पहाडी मूलका बाह्मण, क्षेत्री र ठकुरी
६.	मधेशी वाह्मण तथा राजपुत	झा, राजपुत, त्रिपाठी, मिश्रा, शुक्ला, कायस्थ
७.	मुस्लिम	मुस्लिम, चुरौटे
८.	पहाडी अन्यजाति	गिरी, पुरी, भारती, सन्यासी, योगी, कुँवर
९.	मधेशी अन्यजाति	यादव, तेली, कलवार, सुढी, कुमिर, कानु/हलवाई, हजाम/ठाकुर, बढही, राजभर, केवट, मल्लाह, नुनिया, कुम्हार, कहर, लोध, विङ/बिण्डा, गडेरी /भेडीहयार, माली, कामर, धुनिया, वराय, मुण्डा, बडाई, पञ्जावी, बंगाली, मारवाडी, नुराङ, कायस्थ, जैन, बानिया, अमात, कशवानिया, राजवोध, कुश्वाहा

उत्तरदाताको नामः सर्वेक्षक नामः
दस्तखतः दस्तखतः
फोन नम्बरः फोन नम्बरः

अनुसूची २: नगरपालिकाबाट वस्तुगत विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद
१.	दन्ता नेपाली	संयोजक
२.	नरदल बुढा	सदस्य सचिब
३.	दल बहादुर कटुवाल	सदस्य
४.	दल बहादुर बोहरा	सदस्य
५.	सूर्य बहादुर शाही	सदस्य
६.	खड्कराज शाही	सदस्य
७.	टिकाराम न्यौपाने	सदस्य
८.	धर्मराज शाही	सदस्य
९.	नेत्र बहादुर शाही	सदस्य
१०.	तिलक न्यौपाने	सदस्य
११.	नरेन्द्र रोकाया	सदस्य
१२.	मुन बहादुर थापा	सदस्य
१३.	रघुबीर शाही	सदस्य
१४.	रत्न बहादुर शाही	सल्लाहकार

अनुसूची ३: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्रा विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
बाल विकास केन्द्र														
फूलवारी वाविके विन्दुरताडा	२	सामुदायिक	१७	१२	२९	–	–	–	–	–	–	१७	१२	२९
महादेव वाविके फोईकोट	३	सामुदायिक	३२	३३	६५	–	–	–	–	–	–	३२	३३	६५
देवरत्न बाविके	३	सामुदायिक	१७	२८	४५	–	–	–	–	–	–	१७	२८	४५
पदमलाल महावै वाविके	३	सामुदायिक	७	१०	१७	–	–	–	–	–	–	७	१०	१७
जनजागृति वाविके राँचुली	४	सामुदायिक	८	१२	२०	–	–	–	–	–	–	८	१२	२०
वाग्मती वाविके	५	सामुदायिक	८	१३	२१	–	–	–	–	–	–	८	१३	२१
मष्टादेव बाविके	११	सामुदायिक	१४	११	२५	–	–	–	–	–	–	१४	११	२५
जम्मा			१०३	११९	२२२	०	०	०	०	०	०	१०३	११९	२२२
आधारभूत विद्यालय														
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	सामुदायिक	२०	२३	४३	३५	३०	६५	–	–	–	५५	५३	१०८
जनता आवि चौर भिग्म	१	सामुदायिक	११	१०	२१	१४	२०	३४	–	–	–	२५	३०	५५
कालीका आवि भिग्म	१	सामुदायिक	–	–	–	५२	४२	९४	–	–	–	५२	४२	९४
जनसेवा आवि देवारतोली	२	सामुदायिक	११	९	२०	३३	३१	६४	–	–	–	४४	४०	८४
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	सामुदायिक	१९	१५	३४	–	–	–	–	–	–	१९	१५	३४
सत्यदेवि आवि जुविथा	६	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
महावै आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
कलशा आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
जनजागरण आवि टाकुल्ला	७	सामुदायिक	१०	१३	२३	२६	१६	४२	–	–	–	३६	२९	६५
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	सामुदायिक	१४	१०	२४	४५	५०	९५	–	–	–	५९	६०	११९
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
मष्टोदेव आवि	९	सामुदायिक	–	–	–	११५	४९	१६४	–	–	–	११५	४९	१६४
कालीका आवि	९	सामुदायिक	३३	१६	४९	–	–	–	–	–	–	३३	१६	४९
सत्यनारायण आवि	९	सामुदायिक	–	–	–	२६	१५	४१	–	–	–	२६	१५	४१
तिला भगवती आवि	९	सामुदायिक	३५	३५	७०	–	–	–	–	–	–	३५	३५	७०
कालीका आवि	१०	सामुदायिक	–	–	–	४३	४०	८३	–	–	–	४३	४०	८३
महादेव आवि	१०	सामुदायिक	–	–	–	१४८	१४८	२९६	–	–	–	१४८	१४८	२९६
राष्ट्रिय आवि	११	सामुदायिक	–	–	–	१०१	१०४	२०५	–	–	–	१०१	१०४	२०५
सरस्वती आवि	११	सामुदायिक	३३	२३	५६	–	–	–	–	–	–	३३	२३	५६
जनता आवि	११	सामुदायिक	–	–	–	६०	४६	१०६	–	–	–	६०	४६	१०६
कालीका आवि	११	सामुदायिक	–	–	–	२८	२८	५६	–	–	–	२८	२८	५६
जम्मा			१८६	१५४	३४०	७२६	६१९	१३४५	०	०	०	९१२	७७३	१६८५
माध्यमिक विद्यालय														
मालिका मावि नाग्म	१	सामुदायिक	१२	१३	२५	१५५	१६९	३२४	३६	४७	८३	२०३	२२९	४३२
दुर्गा मावि रताडा	२	सामुदायिक	१८	१२	३०	११३	१०६	२१९	१६	२३	३९	१४७	१४१	२८८
महादेव मावि फोईकोट	३	सामुदायिक	–	–	–	१६२	१६९	३३१	१८२	१६५	३४७	३४४	३३४	६७८
शिवालय मावि	९	सामुदायिक	–	–	–	१४६	११३	२५९	२००	२२३	४२३	३४६	३३६	६८२
कालीका मावि राँचुली	४	सामुदायिक	१५	१६	३१	१५६	१४४	३००	३१	२४	५५	२०२	१८४	३८६

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
कालीका मावि खल्ला	५	सामुदायिक	९	१३	२२	८३	७९	१६२	८२	७०	१५२	१७४	१६२	३३६
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	सामुदायिक	–	–	–	७१	६२	१३३	८८	७७	१६५	१५९	१३९	२९८
कालीका मावि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
नैनेलदेव मावि		सामुदायिक	८	१८	२६	८४	९२	१७६	५७	५७	११४	१४९	१६७	३१६
जम्मा			६२	७२	१३४	९७०	९३४	१९०४	६९२	६८६	१३७८	१७२४	१६९२	३४१६
कुल जम्मा			३५१	३४५	६९६	१६९६	१५५३	३२४९	६९२	६८६	१३७८	२७३९	२५८४	५३२३

अनुसूची ४: विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्युटर समेत	डेस्क/वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
बाल विकास केन्द्र												
फूलवारी वाविके विन्दुरताडा	२	–	१	–	२	छैन		–	९०	छैन	छ	छैन
महादेव वाल विकास केन्द्र फोईकोट	३	–	१	–	२	छैन		–	३०००	छैन	छ	छ
देवरत्न बाविके	३	–	१	–	२	छैन		–	१५०	छैन	छ	छैन
पदमलाल महावै वाविके	३	–	१	–	२	छैन		–	१३०	छैन	छैन	छैन
जनजागृति वाविके राँचुली	४	–	१	–	१			–	९०	छैन	छैन	छैन
वाग्मती वाविके	५	–	–	–	–			–	–			
मष्टादेव बाविके	११	–	१	–	२	छैन	छैन	–	–	कच्ची	छ	छ
जम्मा		०	६	०	११							
आधारभूत विद्यालय												
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	–	३	–	६	छैन		–	१२१	छैन	छ	छ
जनता आवि चौर भिग्म	१	–	२	–	४	छैन		–	१२०	छैन	छ	छ
कालीका आवि भिग्म	१	–	३	–	६	छैन		८१	१८३	छैन	छ	छ
जनसेवा आवि देवारतोली	२	–	२	–	६	छैन		–	१०१	छैन	छ	छैन
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	–	१	–	२	छैन		–	१८०	छैन	छ	छैन
सत्यदेवि आवि जुविथा	६	२	४	८	१२	छ	छैन	३	५००	कच्ची	छ	छैन
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	–	५	–	१२	छैन	छैन	४	१५५	कच्ची	छ	छैन
महावै आवि छाप्रे	७	–	–	–	–			–	–			
कलशा आवि छाप्रे	७	–	–	–	–			–	–			
जनजागरण आवि छाप्रे	७	–	१	–	४	छैन	छैन	४	६०	कच्ची	छ	छैन
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	–	–	–	–			–	–			
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	–	१	–	४	छैन	छैन	३	४०	कच्ची	छ	छैन
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–			–	–			
मष्टोदेव आवि	९	–	२	–	८	छैन	छ	४	१०००	कच्ची	छ	छ

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्युटर समेत	डेस्क/ वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
कालीका आवि	९	१	१	–	५	छैन	छैन	३	१५०	कच्ची	छ	छ
सत्यनारायण आवि	९	–	२	–	४	छैन	छैन	–	१५०	कच्ची	छ	छ
तिला भगवती आवि	९	–	१	–	४	छैन	छैन	३	२००	कच्ची	छ	छैन
कालीका आवि	१०	–	१	–	६	छैन	छैन	–	२५०	कच्ची	छ	छ
महादेव आवि	१०	२	१	५	४	छैन	छैन	३	१०००	कच्ची	छ	छ
राष्ट्रिय आवि	११	–	५	–	१२	छैन	छैन	४	१३२	कच्ची	छ	छ
सरस्वती आवि	११	–	२	–	५	छैन	छैन	३	२००	कच्ची	छ	छ
जनता आवि	११	–	२	–	६	छैन	छैन	–	२००	कच्ची	छ	छ
कालीका आवि	११	–	३	–	६	छैन	छैन	४	२५०	कच्ची	छ	छ
जम्मा		५	४२	१३	११६							
माध्यमिक विद्यालय												
मालिका मावि नाग्म	१	–	६	–	१२	छैन		२६०	२७००	छैन	छ	छ
दुर्गा मावि रताडा	२	–	५	–	१२	छैन		१६०	२१०	छैन	छ	छ
महादेव मावि फोईकोट	३	१	७	३	१६	छ	छ	३७५	३०००	छैन	छ	छ
कालीका मावि राँचुली	४	६	१	८	१	छ	छ	१००	१०००	छैन	छ	छ
कालीका मावि खल्ला	५	–	७	–	१९	छ	छ	४	१२५	छैन	छ	छैन
शिवालय मावि	९	२	५	४	१२	छ	छैन	४	३२००	तारवार	छ	छ
सत्यदेवि मावि नैसेरा	६	–	–	–	–			–	–			
कालीका मावि छाप्रे	७	१	३	५	१०	छ	छ	३	२५०	कच्ची	छ	छैन
नैनेलदेव मावि		–	–	–	–			–	–			
जम्मा		१०	३४	२०	८२							
कुल जम्मा		१५	८२	३३	२०९							

अनुसूची ५: शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या			महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	सहजकर्ता	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
बाल विकास केन्द्र											
फूलवारी वाविके रताडा	२	सामुदायिक	–	–	–	१	–	–	–	–	–
महादेव वाविके फोईकोट	३	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–
देवरत्न बाविके	३	सामुदायिक	–	–	–	२	–	–	–	–	–
पदमलाल महावै वाविके	३	सामुदायिक	–	–	–	१	–	–	–	–	–
जनजागृति वाविके राँचुली	४	सामुदायिक	–	–	–	१	–	–	–	–	–
वाग्मती वाविके	५	सामुदायिक	–	–	–	–	–	–	–	–	–
मष्टादेव बाविके	११	सामुदायिक	–		–	१	–	–	–	–	–
जम्मा			०	०	०	६	०	०	०	०	०
आधारभूत विद्यालय											
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	सामुदायिक	२	–	३	–	२	–	–	–	–
जनता आवि चौर भिग्म	१	सामुदायिक	१	१	२	–	१	–	–	–	–
कालीका आवि भिग्म	१	सामुदायिक	३	३	१	–	१	–	–	–	–
जनसेवा आवि देवारतोली	२	सामुदायिक	–	४	१	–	–	–	–	–	–
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	सामुदायिक	–	१	२	–	–	–	–	–	–
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	सामुदायिक	५	३	२	–	१	–	–	–	–
कलशा आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	३	१	–	–	–	–	–	–
महावै आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	–	२	२	–	–	–	–	–	–
देउतीमाड्ु आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	३	४	२	–	–	–	–	–	–
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	सामुदायिक	३	३	१	–	–	–	–	–	–
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	सामुदायिक	२	३	२	–	–	–	–	–	–
जनजागरण आवि टाकुल्ला	८	सामुदायिक	–	१	३	–	–	–	–	–	–
हेर्नेमाड्ु आवि ओखरभिटा	८	सामुदायिक	१	२	३	–	१	–	–	–	–
मष्टोदेव आवि	९	सामुदायिक	२	४	–	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	९	सामुदायिक	–	१	१	–	–	–	–	–	–

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या			महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	सहजकर्ता	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
सत्यनारायण आवि	९	सामुदायिक	३	२	२	–	२	–	–	–	–
तिला भगवती आवि	९	सामुदायिक	–	१	१	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	१०	सामुदायिक	–	१	१	–	–	–	–	–	–
महादेव आवि	१०	सामुदायिक	३	४	–	–	–	–	–	–	–
राष्ट्रिय आवि	११	सामुदायिक	४	४	–	–	–	–	–	–	–
सरस्वती आवि	११	सामुदायिक	–	१	२	–	–	–	–	–	–
जनता आवि	११	सामुदायिक	–	२	२	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	११	सामुदायिक	३	३	–	–	–	–	–	–	–
जम्मा			**३५**	**५३**	**३४**	**०**	**८**	**०**	**०**	**०**	**०**
माध्यमिक विद्यालय											
मालिका मावि नाग्म	१	सामुदायिक	८	७	१	–	२	–	१	–	१
दुर्गा मावि रताडा	२	सामुदायिक	७	१२	१	–	–	–	१	–	–
महादेव मावि फोईकोट	३	सामुदायिक	१९	१८	१	–	१	–	३	३	३
कालीका मावि राँचुली	४	सामुदायिक	९	११	२	–	१	–	१	१	१
कालीका मावि खल्ला	५	सामुदायिक	५	४	१	–	१	–	१	–	–
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	सामुदायिक	१२	१३	२	–	२	–	३	१	३
कालीका मावि छाप्रे	७	सामुदायिक	९	८	४	–	४	–	२	१	३
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	सामुदायिक	५	४	३	–	३	–	२	२	१
शिवालय मावि	९	सामुदायिक	१७	१५	२	–	१	१	१	२	३
जम्मा			**९१**	**९२**	**१७**	**०**	**१५**	**१**	**१५**	**१०**	**१५**
कुल जम्मा			**१२६**	**१४५**	**५१**	**६**	**२३**	**१**	**१५**	**१०**	**१५**

अनुसूची ६: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाइ उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाइ उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
बाल विकास केन्द्र													
फूलवारी वाविके रताडा	२	८८	–	–	९५	–	–	–	–	–	–	–	–
महादेव वाविके फोईकोट	३	९८	–	–	९७	–	–	–	–	–	–	–	–
देवरत्न बाविके	३	९१	–	–	९३	–	–	–	–	–	–	–	–
पदमलाल महावै वाविके	३	८९	–	–	८५	–	–	–	–	–	–	–	–
जनजागृति वाविके राँचुली	४	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
वाग्मती वाविके	५	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
मष्टादेव बाविके	११	२५	–	–	२५	–	–	–	–	–	–	–	–
जम्मा		३९१	०	०	३९५	०	०	०	०	०	०	०	०
आधारभूत विद्यालय													
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	९९	९५	–	९९	९३	–	–	–	–	–	–	–
जनता आवि चौर भिग्म	१	९८	९३	–	९८	९३	–	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि भिग्म	१	–	९०	–	–	९०	–	–	–	–	–	–	–
जनसेवा आवि देवारतोली	२	९८	९१	–	९८	९१	–	–	–	–	–	–	–
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	९०	–	–	८०	–	–	–	–	–	–	–	–
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	९६	९०	–	९३	८८	–	–	–	–	–	–	–
कलशा आवि छाप्रे	७	८७	८३	–	८५	८९	–	–	–	–	–	–	–
महावै आवि छाप्रे	७	८५	८१	–	८३	९०	–	–	–	–	–	–	–
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	८८	९१	–	८१	९३	–	६४	–	–	९४	–	–
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	९३	९५	–	८९	९३	–	–	–	–	–	–	–
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	९१	८९	–	९०	९२	–	–	–	–	–	–	–
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८	८८	८२	–	८३	९१	–	–	–	–	–	–	–
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	९०	८८	–	९१	९०	–	–	–	–	–	–	–

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाइ उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
मष्टोदेव आवि	९	–	१६४	–	–	१६४	–	–	–	–	६९		–
कालीका आवि	९	४९	–	–	४९	–	–	–	–	–	–	–	–
सत्यनारायण आवि	९	–	४१	–	–	४१	–	–	–	–	७२	–	–
तिला भगवती आवि	९	७५	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	१०	–	८३	–	–	८३	–	–	–	–	–	–	–
महादेव आवि	१०	–	२९६	–	–	–	–	६८			१००	–	–
राष्ट्रिय आवि	११	–	२०५	–	–	२०५	–	–	–	–	५९	–	–
सरस्वती आवि	११	५६	–	–	५६	–	–	–	–	–	५५	–	–
जनता आवि	११	–	१०६	–	–	१०६	–	–	–	–	७०	–	–
कालीका आवि	११	–	५६	–	–	५६	–	–	–	–	–	–	–
जम्मा		१२८३	२०१९	०	११७५	१७४८	०	१३२	०	०	५१९	०	०
माध्यमिक विद्यालय													
मालिका मावि नाग्म	१	९८	९१	७२	८८	९१	९०	६७	६४	–	९१	६४	–
दुर्गा मावि रताडा	२	९७	९२	७०	९७	९२	७०	५७	५६	–	९०	६०	–
महादेव मावि फोईकोट	३	–	९४	९३	–	९१	९३	८०	७५	८१	८०	७२	८०
कालीका मावि राँचुली	४	९८	९४	९२	९८	९४	९०	५३	६०	–	९८	७०	–
कालीका मावि खल्ला	५	९८	९०	९०	९०	९०	८८	५४	५२	–	९०	९७	–
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	९७	९३	८९	९४	८७	८५	५९	५८	–	९३	९८	–
कालीका मावि छाप्रे	७	९८	९४	९३	९०	९१	८९	६९	८२	६१	९३	९८	६६
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	९६	९१	९३	८९	८८	८९	५९	५८	–	९३	९८	–
शिवालय मावि	९	–	३२४	२४७	–	३२४	२४७	५४	५३	–	९३	९४	–
जम्मा		६८२	१०६३	९३९	६४६	१०४८	९४१	५५२	५५८	१४२	८२१	७५१	१४६
कुल जम्मा		२३५६	३०८२	९३९	२२१६	२७९६	९४१	६८४	५५८	१४२	१३४०	७५१	१४६

अनुसूची ७: आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय					
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	३०	३५	३०	३५
जनता आवि चौर भिग्म	१	२०	१४	२०	१४
कालीका आवि भिग्म	१	४२	५२	४२	५२
जनसेवा आवि देवारतोली	२	३१	३३	३१	३३
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	१५	१९	–	–
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	१९५	१८३	२७	२१
कलशा आवि छाप्रे	७	४०	५९	–	–
महावै आवि छाप्रे	७	४५	६५	–	–
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	९५	१०५	१३	१६
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	६०	७३	–	–
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–
मष्टोदेव आवि	९	४९	११५	–	–
कालीका आवि	९	१६	३३	–	–
सत्यनारायण आवि	९	१५	२६	–	–
तिला भगवती आवि	९	३५	३५	–	–
कालीका आवि	१०	४०	४३	–	–
महादेव आवि	१०	१४८	१५३	३९	३१
राष्ट्रिय आवि	११	१०३	९९	२५	१४
सरस्वती आवि	११	२३	३३	–	–
जनता आवि	११	४१	५५	–	–
कालीका आवि	११	२८	२८	–	–
जम्मा		**१०७१**	**१२५८**	**२२७**	**२१६**
माध्यमिक विद्यालय					
मालिका मावि नाग्म	१	२१९	२०३	९४	७९
दुर्गा मावि रताडा	२	१२३	१३५	१०६	११३
महादेव मावि फोईकोट	३	३३४	३४४	१६५	१६०
कालीका मावि राँचुली	४	१६८	१८७	१४४	१५६
कालीका मावि खल्ला	५	१६२	१७४	१९	२१
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	१६४	१७२	२१	१७
कालीका मावि छाप्रे	७	८५	८९	–	–
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	१६७	१४९	१७	२८
शिवालय मावि	९	२६४	२९८	१२५	१४७
जम्मा		**१६८६**	**१७५१**	**६९१**	**७२१**
कुल जम्मा		**२७५७**	**३००९**	**९१८**	**९३७**

अनुसूची ८: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय							
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	३०	३५	११	३५	५३	५८
जनता आवि चौर भिग्म	१	२०	१४	–	१४	३१	२५
कालीका आवि भिग्म	१	४२	५२	९	५०	४२	५२
जनसेवा आवि देवारतोली	२	३१	३३	३१	३३	४०	४४
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	१५	१९	–	–	–	–
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	१९५	१८३	७३	२०१	१३५	१६५
कलशा आवि छाप्रे	७	४०	५९	३९	२७	३३	५७
महावै आवि छाप्रे	७	४५	६५	२७	६१	३१	६९
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	९५	१०५	१०५	११५	१२३	१३९
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	६०	७३	–	–	–	–
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–
मष्टोदेव आवि	९	४९	११५	३४	११५	४९	११५
कालीका आवि	९	१६	३३	१६	३३	१६	३३
सत्यनारायण आवि	९	१५	२६	–	२६	१५	२६
तिला भगवती आवि	९	३५	३५	२९	२५	३५	३५
कालीका आवि	१०	४०	४३	–	४३	४०	४३
महादेव आवि	१०	१४८	१५३	–	१५३	११२	११७
राष्ट्रिय आवि	११	१०३	९९	९	११०	५१	५७
सरस्वती आवि	११	२३	३३	७	३३	२३	३३
जनता आवि	११	४१	५५	१६	६०	४६	६०
कालीका आवि	११	२८	२८	८	२८	२८	२८
जम्मा		**१०७१**	**१२५८**	**४१४**	**११६२**	**९०३**	**११५६**
माध्यमिक विद्यालय							
मालिका मावि नाग्म	१	२१९	२०३	४०	२०३	४३	५१
दुर्गा मावि रताडा	२	१२३	१३५	२२	२०	६७	७३
महादेव मावि फोईकोट	३	३३४	३४४	५७	२९२	११३	१२२
कालीका मावि राँचुली	४	१६८	१८७	३०	१८७	११२	११०
कालीका मावि खल्ला	५	१६२	१७४	३५	१७४	१०२	९२
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	१६४	१७२	६९	१५९	–	–
कालीका मावि छाप्रे	७	८५	८९	३५	१०५	८१	९९
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	१६७	१४९	३३	१११	६२	३९
शिवालय मावि	९	२६४	२९८	३६	३०२	३६	५४
जम्मा		**१६८६**	**१७५१**	**३५७**	**१५५३**	**६१६**	**६४०**
कुल जम्मा		**२७५७**	**३००९**	**७७१**	**२७१५**	**१५१९**	**१७९६**

अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वन्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
बाल विकास केन्द्र						
फूलवारी वाविके विन्दुरताडा	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महादेव वाविके फोईकोट	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
देवरत्न बाविके	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
पदमलाल महावै वाविके	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनजागृति वाविके राँचुली	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
बाग्मती बाविके	५					
मष्टादेव बाविके	११					
आधारभूत विद्यालय						
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनता आवि चौर भिग्म	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका आवि भिग्म	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनसेवा आवि देवारतोली	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६					
कलशा आवि छाप्रे	७					
महावै आवि छाप्रे	७					
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७					
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७					
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८					
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८					
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८					
मष्टोदेव आवि	९					
कालीका आवि	९					
सत्यनारायण आवि	९					
तिला भगवती आवि	९					
कालीका आवि	१०					
महादेव आवि	१०					
राष्ट्रिय आवि	११					
सरस्वती आवि	११					
जनता आवि	११					
कालीका आवि	११					
माध्यमिक विद्यालय						
मालिका मावि नाग्म	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
दुर्गा मावि रताडा	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महादेव मावि फोईकोट	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वन्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
कालीका मावि राँचुली	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका मावि खल्ला	५					
सत्यदेवि मावि जुविथा	६					
कालीका मावि छाप्रे	७					
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८					
शिवालय मावि	९					

अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
बाल विकास केन्द्र					
फूलवारी वाविके विन्दुरताडा	२	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
देवरत्न बाविके	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
महादेव वाविके फोईकोट	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
पदमलाल महावै वाविके	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनजागृति वाविके राँचुली	४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
बाग्मती बाविके	५				
मष्टादेव बाविके	११	भएको	भएको	भएको	भएको
आधारभूत विद्यालय					
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	भएको	भएको	भएको	भएको
जनता आवि चौर भिग्म	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका आवि भिग्म	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनसेवा आवि देवारतोली	२	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	भएको	भएको	भएको	भएको
कलशा आवि छाप्रे	७	भएको	भएको	भएको	भएको
महावै आवि छाप्रे	७	भएको	भएको	भएको	भएको
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	भएको	भएको	भएको	भएको
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	भएको	भएको	भएको	भएको
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	भएको	भएको	भएको	भएको
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८	भएको	भएको	भएको	भएको
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	भएको	भएको	भएको	भएको
मष्टोदेव आवि	९	भएको	भएको	भएको	भएको
कालीका आवि	९	भएको	भएको	भएको	भएको
सत्यनारायण आवि	९	भएको	भएको	भएको	भएको
तिला भगवती आवि	९	भएको	भएको	नभएको	भएको
कालीका आवि	१०	भएको	भएको	भएको	भएको
महादेव आवि	१०	भएको	भएको	भएको	भएको
राष्ट्रिय आवि	११	भएको	भएको	नभएको	भएको
सरस्वती आवि	११	भएको	भएको	भएको	भएको
जनता आवि	११	भएको	भएको	भएको	भएको
कालीका आवि	११	भएको	भएको	नभएको	भएको
माध्यमिक विद्यालय					
मालिका मावि नाग्म	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
दुर्गा मावि रताडा	२	भएको	भएको	भएको	भएको
महादेव मावि फोईकोट	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
कालीका मावि राँचुली	४	भएको	भएको	भएको	भएको
कालीका मावि खल्ला	५	भएको	भएको	भएको	भएको
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	भएको	भएको	भएको	भएको
कालीका मावि छाप्रे	७	भएको	भएको	भएको	भएको
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	भएको	भएको	भएको	भएको
शिवालय मावि	९	भएको	भएको	भएको	भएको

अनुसूची ११: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार										
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय												
जगन्नाथ आवि घडेरा	१	११	१२	१	–	–	–	३५	–	–	–	–
जनता आवि चौर भिग्म	१	–	–	–	–	–	–	१४	–	–	–	–
कालीका आवि भिग्म	१	९	१४	–	१	–	–	३६	–	–	–	–
जनसेवा आवि देवारतोली	२	३१	३३	१	–	–	–	३३	–	–	–	–
गाम्भीरा जगन्नाथ आवि	३	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
सत्यदेवि आवि नैसेरा	६	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कलशा आवि छाप्रे	७	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
महावै आवि छाप्रे	७	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
देउतीमाडु आवि छाप्रे	७	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालासिल्ला आवि छाप्रे	७	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
सरस्वती आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
जनजागरण आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
हेर्नेमाडु आवि ओखरभिटा	८	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
मष्टोदेव आवि	९	३४	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	९	१६	३३	–	१	–	–	–	–	–	–	१
सत्यनारायण आवि	९	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	२
तिला भगवती आवि	९	२९	२५	–	–	–	–	–	–	–	--	–
कालीका आवि	१०	–	–	१	२	–	–	–	–	–	१	२
महादेव आवि	१०	–	–	२	१	–	–	–	–	–	४	१
राष्ट्रिय आवि	११	११	९	१	–	–	–	–	–	–	–	–
सरस्वती आवि	११	७	१२	–	–	–	–	–	–	–	–	–
जनता आवि	११	१६	२३	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालीका आवि	११	५	९	–	–	–	१	–	–	–	२	२
जम्मा		१६९	१७०	६	५	०	१	११८	०	०	७	८
माध्यमिक विद्यालय												
मालिका मावि नाग्म	१	२२	२२	४	८	–	४	१९१	१०	११	–	–
दुर्गा मावि रताडा	२	२२	२०	१	१	–	–	१२९	–	–	–	–
महादेव मावि फोईकोट	३	२६	३४	४	१	–	–	२४२	२७	१५	–	–
कालीका मावि राँचुली	४	३०	५२	–	–	–	–	१८७	–	–	–	–
कालीका मावि खल्ला	५	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
सत्यदेवि मावि जुविथा	६	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
कालीका मावि छाप्रे	७	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार										
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
नैनेलदेव मावि ओखरभिटा	८	-	-	-	-	-	३	४	-	-	-	-
शिवालय मावि	९	३८	४२	२२	-	-	-	-	-	-	१	२
जम्मा		१३८	१७०	३१	१०	०	७	७५३	३७	२६	१	२
कुल जम्मा		३०७	३४०	३७	१५	०	८	८७१	३७	२६	८	१०

सन्दर्भ सामाग्री

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। *नेपालमा गरीवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८,* काठमाण्डौं: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली ।

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। *गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधी २०७४ ।* काठमाण्डौं: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिँहदरवार ।

Central Bureau of Statistics, (2016). *National Climate Change Impact: A statistical Report 2016,* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality),* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level),* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity),* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children),* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015,* Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014.* Kathmandu: GoN, National Planning Commission.

Survey Department, (1996). *Land Reform and Mapping Project Report.* Kathmandu: GoN, Ministry of Land Reform and Management.